

СТЕНОГРАФСКИ ДНЕВНИЦИ

НА

XXII-ТО ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

IV РЕДОВНА СЕСИЯ

Брой 79

София, петък, 17 април

1931 г.

82. заседание

Четвъртък, 16 април 1931 година

(Открито отъ подпредседателя А. Христовъ въ 16 ч. 20 м.)

Председателстващъ А. Христовъ: (Звъни) Обявявамъ заседанието за открито.

(Отъ заседанието отсъствуватъ следнитъ народни представители: Аретовъ Никола, х. Галибовъ Хюсеинъ, Грънчаровъ Димитъръ, Губидѣльниковъ Георги, Кулишевъ Георги, Негенцовъ Досю, Николаевъ Йовчо, Тодоровъ Петъръ, Чакръкчийски Стойне и Ченгелиевъ Антонъ)

Съобщавамъ на Събранието, че председателството е разрешило отпущъ на следнитъ народни представители:

На г. Георги Енчевъ — 3 дни и

На г. Досю Негенцовъ — 4 дни.

Следва да се разреши отпущъ отъ Събранието на следнитъ народни представители, които сж се ползували вече съ повече отъ 20-дневенъ отпущъ, а именно:

На г. Георги Кулишевъ — 4 дни и

На г. Хюсеинъ х. Галибовъ — 3 дни.

Които сж съгласни да имъ се разреши исканиятъ отпущъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Присѣждаме къмъ точка първа отъ дневния редъ — трето четене законопроекта за измѣнение и допълнение на избирателния законъ.

Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ Х. Стояновъ (д. сг): (Прочита законопроекта изцѣло, заедно съ поправките и прибавките, приети на второ четене)

Председателстващъ А. Христовъ: Постѣпили сж следнитъ предложения по законопроекта.

Първо. Отъ народния представител г. Кръстю п. Цвѣтковъ, подписано отъ нуждното число народни представители, за допълнение чл. 33 отъ избирателния законъ, въ смисълъ: (Чете) „Всички останали околии, въ които, споредъ изчисленията по следващия чл. 34, се падатъ само по единъ или двама народни представители, се присѣдиняватъ къмъ една отъ съседнитъ околии, съ които образуватъ една избирателна колегия. Това присѣдиняване става съ царския указъ, съ който се опредѣля числото на народнитъ представители.“

Има думата народниятъ представител г. Кръстю п. Цвѣтковъ да развие предложението си.

К. п. Цвѣтковъ (д): Г. г. народни представители! Вчера, при второто четене на законопроекта, направихъ това предложение, обаче непосредствено съ него бѣше повдигнатъ и въпросътъ доколко настоящиятъ законопроектъ е въ хармония съ постановленията на конституцията. Народното събрание се отвлѣче въ принципиални разисквания и по моето предложение нито станаха разисквания, нито пъкъ азъ настояхъ да бѣде гласувано. И затова сега повторно правя това предложение.

Споредъ законопроекта, за да се опредѣли числото на мандатитъ въ една избирателна околия, ще трѣбва броятъ на населението да се раздѣли на 24.000. Въ таквъ случай въ много избирателни околии ще има да се избиратъ по двама народни представители. Законопроектътъ, както е предложень, не отрича по принципъ пропорционалната избирателна система, а само я стѣснява въ едни по-малки

рамки. За да може принципътъ на пропорцията да се прокара навсѣкжде равномерно и справедливо, налага се околинѣ, въ които споредъ новото изчисление ще се избиратъ по двама народни представители, да не образуватъ самостоятелни избирателни околии, а да бждатъ присѣдинени къмъ нѣкоя отъ съседнитъ избирателни околии. Това се налага по съображение да се запази пропорционалността, защото, когато въ една околия се избиратъ двама народни представители, не може да има никаква пропорция, тъй като щомъ едната листа ще събере половина отъ гласовѣтъ плусъ единица, тя ще вземе мандатитъ. Така че, всички аргументи, които се изтъкватъ за несправедливостта на мажоритарната система, могатъ да се кажатъ и за всички тия околии. А тия околии, споредъ мене, ще бждатъ повече отъ 30, въ които, като раздѣлимъ броя на населението на 24.000, ще видимъ, че въ тѣхъ ще се избиратъ по единъ или по двама народни представители. Въ тия околии, повече отъ 30, ще бѣде приложена мажоритарната система, и то въ много по-остра форма, защото при старата мажоритарна система нѣмахме отдѣляне на мандати за централната листа. Въ таквъ случай вмѣсто да отиваме крачка напредъ, отиваме много назадъ.

Азъ смѣтамъ, че нито г. министъръ-председателътъ, който е вносителъ на законопроекта, нито вие, г. г. народни представители, ще се съгласите да бждете проводници на една реакционна мѣрка, която е осждена, и за която въ мотивитъ къмъ законопроекта пишете, че не искате да я възстановявате, защото това би значило да се възстанови мажоритарната система. Азъ мисля, че предложението ми съ нищо не нарушава принципа на законопроекта, както той се прие на второ четене. Споредъ него, изисква се само тия избирателни околии, въ които ще се избиратъ единъ или двама народни представители, да се присѣдинятъ къмъ една отъ съседнитъ избирателни околии. За процедурата, по която ще стане присѣдиняването — защото всѣка една отъ тия околии ще има 4—5 съседни — кжде да се присѣдини, азъ въ предложението си казвамъ: „Това присѣдиняване става съ царския указъ, съ който се опредѣля числото на народнитъ представители“. Споредъ чл. 34 отъ законопроекта, за опредѣлянето числото на народнитъ представители отъ всѣка околия, по докладъ на Министерския съветъ, ще се издава царски указъ; въ този именно указъ ще се опредѣли всѣка отъ тия околии къмъ коя съседна избирателна околия да се присѣдини.

Азъ моля както г. министъръ-председателя, така и г. г. народнитъ представители да погледнатъ по-широко на този въпросъ, защото именно това мое предложение прокарва принципа на пропорционалността, който е легналъ въ основитъ на законопроекта и гарантира една по-голяма справедливостъ.

Председателстващъ А. Христовъ: Има думата г. министъръ-председателътъ.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Г. г. народни представители! Какво чухте отъ вносителя на това предложение, той и при второто четене на законопроекта ни е занимавалъ съ тоя въпросъ. Нито тогава то се усвои, нито сега може да се усвои. Затуй азъ не мога да се съглася съ това предложение.

Г. Марков (з. в): Защото не Ви изнася.

Министър-председател А. Ляпчев: Е!

Председателстващ А. Христов: Които приемат предложението на г. Кръстю п. Цвѣтковъ, моля, да вдигнат ръка. Малцинство, Събранието не приема.

Има предложение от народния представител г. Иванъ п. Янчевъ въ смисъл пункт втори на § 6 да се изхвърли, а пункт трети да стане пункт втори.

Имате думата, г. Янчевъ, за да развие предложението си.

И. п. Янчевъ (з. в): Г. г. народни представители! Въ § 6 се говори за чл. 64 отъ закона, който се отнася до формалноститъ при завършването на листитъ. Досега се искаше отъ кандидатитъ за народни представители съ заявление или съ декларация да заявятъ, че сѣ съгласни да бъдатъ кандидатираны въ дадена листа. Сега съ пунктъ втори на § 6 се иска въ заявлението или декларацията си кандидатътъ да изяви къмъ коя партия или група той принадлежи. Щомъ като единъ кандидатъ за народенъ представителъ заяви, че е съгласенъ да бъде кандидатиранъ въ еди-кой-си листа, както е по стария законъ, това е достатъчно. Всички други формалности, които биха се изисквали, азъ смѣтамъ, че не се изискватъ за нищо друго, освенъ да се правятъ по-големъ спънки при завършката на листитъ, да се търси какъ и какъ да не се утвърдяватъ тѣ.

Азъ моля точка втора на § 6 да се изхвърли, въ какъто смисълъ е и предложението ми. При това, г. г. народни представители, по-нататъкъ въ § 13 се прибавя новъ чл. 65в, споредъ който мировиятъ съдия, когато види, че въ една листа се съдържа нѣкаква нередовност, той е длъженъ да даде срокъ отъ 24 часа на заявителитъ да отстранятъ недостатъцитъ. Ако сте последователни, ако искате да дадете душа на този чл. 65в, би трѣбвало да се съгласите да се изхвърли пунктъ втори на § 6, толкозъ повече, че и безъ това се изисква доста много формалности. Азъ смѣтамъ, че е несправедливо да се иска тази декларация по пунктъ втори на § 6, защото никой български гражданинъ, билъ той кандидатъ за народенъ представителъ или не, не може да го накарате да измѣни своитъ политически убеждения и не бива да искате съ декларация да го обвързвате, за да търсите после поводи да го касирате.

Председателстващ А. Христов: Има думата г. министър-председателъ.

Министър-председателъ А. Ляпчев: Г. г. народни представители! Тукъ не е въпросъ да се забранява на хората да измѣняватъ партийната си принадлежност. Тукъ е въпросъ, когато нѣкой се кандидатира за народенъ представителъ, да не лъже и да не бждатъ излъгани онѣзи, които ще даватъ гласа си за него. Това е мошеничество, а мошеницитъ трѣбва да се преследватъ. По този въпросъ се дебатира нашироко въ комисията, и не мога да се съглася по никой начинъ съ такава едно предложение.

Председателстващ А. Христов: Моля, които приемат предложението на г. Иванъ п. Янчевъ, да вдигнатъ ръка. Малцинство, Събранието не приема.

Има друго предложение пакъ отъ народния представителъ г. Иванъ п. Янчевъ по § 11, въ смисълъ буква „б“ на този параграфъ да се изхвърли.

Имате думата, г. Янчевъ, за да развие предложението си.

И. п. Янчевъ (з. в): Г. г. народни представители! Буква „б“ на § 11, която искамъ да се изхвърли, гласи, че не се утвърждаватъ листи, „ако между кандидатитъ въ листата има лица, които, споредъ декларациитъ имъ, принадлежатъ къмъ чужди партии или групи на партията или групата, която е поставила околниската листа и нѣкой отъ тѣзи чужди партии или групи е поставила централната листа“. Искамъ да се изхвърли тая буква на § 11 по сѣщитъ съображения, които изтъкнахъ преди малко по пунктъ втори на § 6.

Председателстващ А. Христов: Има думата г. министър-председателъ.

Министър-председателъ А. Ляпчев: Мотивитъ на г. Янчева произнасятъ присждата и на това негово предложение. Не мога да се съглася.

И. п. Янчевъ (з. в): Е да, послушното болшинство произнася присждата.

Т. Стоилковъ (д. сг): Ще слушаме, разбира се. Тебе ли ще слушаме?

Председателстващ А. Христов: Които приемат предложението на г. п. Янчевъ, моля, да вдигнатъ ръка. Малцинство, Събранието не приема.

Има предложение пакъ отъ г. п. Янчевъ, подписано отъ нужното число народни представители, по § 18, въ смисълъ: въ първата фраза на втората алинея следъ думитъ „на числото на мандатитъ“ да се прибавятъ думитъ „плюсътъ единица за околнитъ, чиито мандати се намаляватъ съгласно § 2 отъ тоя законъ“.

Въ сѣщия смисълъ има предложение и отъ народния представителъ г. Коста Лупчевъ.

А. Пиронковъ (д. сг): Това предложение и вчера се правѣ, и Камарата го отхвърли. Не може да се гласува сега втори пътъ на трето четене.

Председателстващ А. Христов: Предложението на г. Лупчева е: (Чете) „Забележка къмъ § 18 (чл. 120). Въ избирателнитъ околии, които, споредъ настоящия законъ, ще избиратъ по-малко народни представители, отколкото сѣ избирали досега, избирнитъ длѣтителъ се намира като се дѣли числото на полученитъ гласове на представителскитъ мѣста въ околията плюсътъ единица“.

Има думата г. п. Янчевъ, за да развие предложението си

И. п. Янчевъ (з. в): Г. г. народни представители! Главното съображение на г. министър-председателя да внесе тоя законопроектъ е да се даде възможностъ на слабитъ политически организации въ страната да бждатъ представени въ Парламента съ своитъ първи хора. Ако действително това е първото и най-важното съображение за внасянето на законопроекта, азъ смѣтамъ, че тази целъ се постига съ създаването на централнитъ листи. Какъвъ е смисълътъ тогазъ на това постановление въ законопроекта, споредъ което се увеличава длѣтителъ на 43 или 44 околии? Тоза постановление не може да се покрие съ най-важното ви съображение, че искате да бждатъ представени въ Парламента съ първитъ си хора слабитъ политически организации и групи, защото това се постига съ създаването на централнитъ листи, на които се оставятъ за разпредѣление 44 мандата.

Тогава какъвъ смисълъ има да се увеличава длѣтителъ въ 43 околии? Защо не оставите сегашния начинъ на опредѣляне длѣтителя, а го измѣняте и казвате, както каза и г. министър-председателъ, че, освенъ създаването на централнитъ листи, всичко друго е като въ сегашната система? Не е вѣрно. Вие се връщате назадъ и, като увеличавате длѣтителя, създавате за 43 околии — а това сѣ повече отъ половината околии — мажоритарна система, и по тоя начинъ правите Парламента още по-недостатъченъ за по-слабитъ политически организации въ страната. Нека запомни г. министър-председателъ, че ще има околии, въ които ние, земледѣлцитъ, ще изпаднеме въ това изгодно положение, което той крои за васъ, за болшинството.

С. Савовъ (д. сг): Така е.

И. п. Янчевъ (з. в): Но въпрѣки това, ние, въ името на справедливостта, искаме да не се увеличава длѣтителъ. Нека да приемемъ, че е уважително вашето съображение за създаване на централнитъ листи — да се гарантира представителството на слабитъ политически организации у насъ, които нѣма да могатъ да бждатъ представени чрезъ избирнитъ долу, въ околитъ — но нека да си остане стариятъ начинъ на изчисление длѣтителя. А въ всички онѣзи околии, въ които се намаляватъ мандатитъ, стариятъ длѣтителъ ще се запази, като броятъ на полученитъ гласове въ цѣлата околия се дѣли не на броя на мандатитъ, а на броя на мандатитъ плюсътъ единица. Даже като се дѣли броятъ на гласовѣтъ общо въ околия на мандатитъ плюсътъ единица, нѣма да се достигне напълно до старата система, защото въ нѣкои голѣми колегии, като софийската, мандатитъ ще се намалятъ не съ единъ, а съ два и съ три. Значи, пакъ нѣма да се покрие напълно загубата. Но въпрѣки това, за да не говоримъ, че въ всѣка една околия, съ колкото се намалява, съ толкозъ плюсътъ повече ще се дѣли, ние казваме общо: длѣтителъ — за да се види кои листи, кои партии ще взематъ участие въ разпредѣлението на мандатитъ — ще се добие като числото на действителнитъ гласове въ колегията се дѣли на увеличеното съ единица число на мандатитъ, които по закона се падатъ на колегията — число, получено като се раздѣли броятъ на населението отъ двата пола на 24.000.

И затова азъ направихъ това предложение въ смисълъ, въ втората алинея на § 18, фразата: (Чете) „Окржж-

ниятъ съдъ най-напредъ раздѣля общото число на всички действителни бюлетини, подадени за околийскитѣ листи въ избирателната околия, на числото на мандатитѣ, които следва да се провъзгласятъ въ нея, и по тоя начинъ опредѣля листитѣ, които ще участвуватъ въ разпредѣлението на тѣзи мандати, да се измѣни така: „Окръжниятъ съдъ най-напредъ раздѣля общото число на всички бюлетини, подадени за околийскитѣ листи въ избирателната околия, на числото на мандатитѣ плусъ единица за околитѣ, чиито мандати се намаляватъ съгласно § 2 отъ този законъ, които следва да се провъзгласятъ въ нея, и по този начинъ опредѣля листитѣ, които ще участвуватъ въ разпредѣлението на тия мандати“. Азъ мисля, че г. министъръ-председателъ, въ името на справедливостта, а и за да подчертае, че действителното негово съображение единствено — подчертавамъ — е било да даде възможностъ на слабѣтъ политически партии и групи да получатъ своитѣ представители отъ първитѣ си хора въ Парламента, ще се съгласи съ моето предложение и нѣма да се обяви противъ.

Председателствуващъ А. Христовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Стойчо Мошановъ.

С. Мошановъ (д. сг): Г. г. народни представители! Около този законопроектъ се създадохъ много легенди. Между многото е и тая, че отъ нѣкои околии се взематъ по нѣкой мандатъ. Преди всичко, никакво намаление при изчисление на мандатитѣ не се прави между околия и околия. При всичкитѣ околии изчисленето на мандатитѣ става на базата: на 24.000 жители единъ народенъ представителъ.

И. п. Янчевъ (з. в): А това какво е?

С. Мошановъ (д. сг): Ама това става въ 85 околии.

И. п. Янчевъ (з. в): Ама има намаление.

С. Мошановъ (д. сг): Никакво намаление нѣма. Намаление мандатитѣ въ една околия по отношение на друга не става, защото базата за изчислението на всички околии е 24.000 или частъ отъ тѣхъ надъ 12.000. При това изчисление, обаче, за нѣкои околии се явява разлика, но отъ това не може да се тегли никакъвъ аргументъ, защото по този начинъ, по който Вие, г. Иванъ п. Янчевъ, искате да се изчислява дѣлителътъ, ще създадете разлика за нѣкои околии, въ които остава същото положение. Защо остава същото положение? Защото населението е по-големо. Така че недейте оперира съ предубеждение по този въпросъ, когато именно този законопроектъ поставя всички околии при равната база: на 24.000 души и на частъ отъ тѣхъ надъ 12.000 се избира по единъ народенъ представителъ. Това е системата на закона, всичкото друго е заблуждение.

И. п. Янчевъ (з. в): (Казва нѣщо)

С. Мошановъ (д. сг): То е другъ въпросъ.

Председателствуващъ А. Христовъ: Има думата г. министъръ-председателъ.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Г. г. народни представители! Както забелязахте, предложението на г. Янчевъ не целятъ нѣкакво практическо приложение, а целятъ да се създаватъ всевъзможни басни противъ закона. Азъ не мога да се съглася на такава тактика.

Председателствуващъ А. Христовъ: Ще се гласува.

Които приематъ направеното предложение отъ г. Иванъ п. Янчевъ по § 18, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събраниято не приема.

Има думата народниятъ представителъ г. Коста Лулчевъ, за да развие предложението си.

К. Лулчевъ (с. д): Г. г. народни представители! Предложението, което ние правимъ и което е твърде близко съ това, което току-що се гласува, има за задача, за целъ да внесе една поправка, едно подобрение на цѣлостта на системата, която сега приемаме тукъ. Може би математически погледнато, разпредѣлението на мандатитѣ ще стане тъй, както г. Стойчо Мошановъ каза. Фактически, обаче, много отъ околитѣ, посочени въ закона, се лишаватъ отъ по единъ мандатъ и отъ общото число на тия така изети отъ околитѣ мандати се създава централната листа. Съ факта на изземането на такива мандати отъ околийскитѣ листи, отъ колегитѣ, числото на мандатитѣ имъ се намалява и, следователно, дѣлителътъ въ тѣхъ се увеличава. На нѣкои мѣста дѣлителътъ се увеличава извънредно много; той се увеличава съ хилядо, нѣкъде съ 2.000 гласа, съобразно съ числото на населението. Ако

ние приемемъ закона тъй, както е, очевидно тия околии, които даватъ по единъ мандатъ, за да се създаде централната листа, се поставятъ въ едно изключително положение. Тѣ именно се поставятъ въ изключително положение, защото избраното въ тѣхъ число депутати се намалява и, следователно, тѣ получаватъ едно по-малко представителство.

Нашето предложение, като цели да внесе една поправка на системата, иде същевременно да внесе подобрение въ системата, а именно изчислението на дѣлителя въ тия околии — касае се само за тия околии — става по начинъ такъвъ, че числото на полученитѣ действителни гласове въ околитѣ се дѣли на числото на мандатитѣ, които сега ще иматъ, плусъ единица, а това значи, че дѣлителътъ въ тия околии се намира сега точно по начина, по който се намираше по досегашния законъ. Това е едно преимущество, и ние считаме, че народното представителство, въ което надви желанието да внесе една поправка въ системата и да създаде една нова избирателна система, подобренията, резултатитѣ на която ще видимъ отсѣга нататъкъ, би трѣбвало да се замисли повече по този пунктъ, ако иска, ако всички ние искаме да внесемъ една съществена поправка, бихъ рекълъ: ако всички бихме пожелали да доусвършенствуваме въ рамкитѣ на сегашния законопроектъ системата, която се предлага. Трѣбва, най-после, да имаме въ съображение това, че не бива да се оставя общественото мнение подъ впечатлението, че за известни само избирателни околии изборниятъ дѣлителъ е по-големъ отъ нормалния изборенъ дѣлителъ.

А. Пиронковъ (д. сг): Не е по-големъ, тамъ е работата.

К. Лулчевъ (с. д): Ако тъй погледнемъ на работата и ако се въодушевяваме отъ желанието за едно справедливо представителство, повтарямъ, и ако у насъ наддѣлява желанието да дадемъ едно действително по-правилно, по-истинско представителство на възможно повече политически групировки, ще трѣбва да се съгласимъ и да приемемъ поправката, която се предлага, която иде въ рамкитѣ на законопроекта, да доусвършенствува законопроекта. Никакъвъ противоречие на закона, никакво поставяне въ изключително положение на тия околии нѣма. Тѣмъ обратно — това предложение избавя тия нѣколко околии отъ изключителното положение, въ което ги поставя законопроектътъ така, както е сега той, безъ поправката, която ние предлагаме. Тѣй погледнато на въпроса, обществено и широко, азъ считамъ, че ние можемъ съ съзнание на това, което вършимъ, да дадемъ гласа си за една поправка, която цели справедливо, правилно и, нека кажемъ, законно представителство на всички или на повече отъ политическитѣ партии. Затова азъ бихъ молилъ г. министра на вътрешнитѣ работи да се съгласи съ нашето предложение. Бихъ молилъ и васъ, г. г. народни представители да гласувате за това предложение, за да манифестираме волята си, че желаемъ справедливо и правилно представителство на партиитѣ въ Парламента.

Председателствуващъ А. Христовъ: Има думата г. министъръ-председателъ.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Г. г. народни представители! Азъ смѣтамъ, че г. Лулчевъ щѣше да бжде по-логиченъ, ако оттеглѣше своето предложение, следъ като се отхвърли почти идентичното предложение на г. п. Янчевъ. Не мога да се съглася съ него.

И. п. Янчевъ (з. в): Тамъ е цаката на вашия законъ!

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ предложението на народния представителъ г. Коста Лулчевъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събраниято не приема.

С. Мошановъ (д. сг): (Къмъ дѣвицата) По-логично е да кажете за всички околии.

Председателствуващъ А. Христовъ: Направено е следното предложение отъ народния представителъ г. Кръстю п. Цвѣтковъ за измѣнение алинея втора на чл. 120 отъ избирателния законъ: (Чете) „Окръжниятъ съдъ най-напредъ раздѣля общото число на всичкитѣ действителни бюлетини, подадени за околийскитѣ листи въ избирателната околия, на числото на мандатитѣ, които следва да се провъзгласятъ въ нея, увеличено съ единица, и по тоя начинъ опредѣля листитѣ, които ще участвуватъ въ разпредѣлението на тѣзи мандати. Кандидатнитѣ листи, получили по-малко гласове отъ изборния дѣлителъ, нѣматъ право на мандати въ колегията. Ако, обаче, гласовѣтъ на някоя листа не достигатъ този изборенъ дѣлителъ, тогава общото

число на всички действителни бюлетини се раздѣля на числото на мандатитѣ плюсъ две, за да се получи втори изборенъ дѣлителъ; ако никоя листа не достига и този дѣлителъ — на числото на мандатитѣ плюсъ три и т. н., до- като остане поне една листа надъ дѣлителя“.

Има думата народниятъ представителъ г. Кръстю п. Цвѣтковъ.

К. п. Цвѣтковъ (д): Г. г. народни представители! Моето предложение принципиално е почти същото като другитѣ две предложения, само че тѣ намаляватъ мандатитѣ, а моето обобщава всички колегии. Азъ се чувствавамъ слабъ да ви разубея да поправите това посегателство на свободитѣ на българския народъ, което сте решили да направите.

Отъ сговориститѣ: А а а!

К. п. Цвѣтковъ (д): Вашиятъ законъ е една реакция; вие създавате единъ избирателенъ законъ много по-реакционенъ отъ мажоритарната система. И затова азъ смѣтамъ, че, гласувайки тоя законъ, вие свързвате името си съ една реакционна мѣрка, вие се скарвате съ свободитѣ на българския народъ и всичко това си остава за ваша смѣтка. (Възражения отъ сговориститѣ).

Председателствуващъ А. Христовъ: Има думата г. министъръ-председателъ.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Уважаемиятъ кошукавашки народенъ представителъ, който следъ като се избра, бѣше гостенинъ у дома при менъ . . .

К. п. Цвѣтковъ (д): У Васъ не съмъ билъ никога.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Ти и другарътъ ти.

К. п. Цвѣтковъ (д): Вие ме викахте.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Никой не съмъ викалъ.

К. п. Цвѣтковъ (д): Никого не съмъ билъ при Васъ и нѣма да бѣда.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: . . . този господинъ, който осъжда насъ, че сме щѣли да злоупотребимъ българския народъ.

К. п. Цвѣтковъ (д): Паметта Ви изневѣрва.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Седнете си на мѣстото! Азъ говоря истината.

И. п. Янчевъ (з. в): Все съ диверсии си служите!

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Никаква диверсия! Азъ говоря факти. — Този господинъ (Сочи К. п. Цвѣтковъ), убеденъ съмъ, щѣше да бѣде отсамъ (Сочи болшинството), ако искахъ да оскърбявамъ ония, които бѣха кандидатирани отъ Сговора съ него. Защото той е избранъ съ същата листа, въ която е избранъ уважаемиятъ народенъ представителъ Галибъ ефенди, който е отсамъ (Сочи болшинството) и благодарение на когото той е изненаданъ отъ самия изборъ.

Неговото предложение не мога да приема.

К. п. Цвѣтковъ (д): Никого не съмъ билъ въ Вашата къща. Азъ дойдохъ въ Министерския съветъ, за да прогестирамъ за издевателствата, които правите.

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ предложението на народния представителъ г. Кръстю п. Цвѣтковъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранieto не приема.

Има направено предложението отъ г. Христо Силяновъ за нова алинея къмъ § 3: (Чете) „Ако нѣкой кандидатъ е прогласенъ за избранъ и въ централната листа, и въ избирателната околия, запазва мѣстото си въ централната листа“.

Има думата народниятъ представителъ г. Христо Силяновъ.

Х. Силяновъ (д. сг): Г. г. народни представители! Вчера пропаднаха ония предложения, които целѣха да внесатъ измѣнения, споредъ които да бѣдатъ застъпени и мѣстнитѣ деятели. Моето предложение сега цели да направи единъ мѣстничекъ, единъ незначителенъ корективъ въ този именно смисълъ

Както знаете, по тоя законопроектъ, кандидатъ, избранъ отъ две околии, самъ прави изборъ и посочва отъ коя колегия желаетъ да се смѣта, че е избранъ. Обаче за случаетъ, когато единъ кандидатъ ще бѣде избранъ и по централната, и по нѣкоя околийска листа, азъ бихъ молялъ народното представителство и г. министъръ-председателя да се съгласятъ, щото той да бѣде длъженъ да приеме, че е избранъ отъ централната листа, а да освободи мѣстото на мѣстния човѣкъ, респ. на подгласника въ околийската листа. Това да бѣде казано. Ако това предложение бѣде възприето, то ще трѣбва да се направятъ малки редакционни поправки, като думитѣ отъ първата алинея бѣдатъ изхвърлени и се прибави каго втора алинея моето предложение.

Председателствуващъ А. Христовъ: Има думата г. министъръ-председателъ.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Г. г. народни представители! Крайно съжалявамъ, че не мога да се съглася съ това предложение, защото самъ г. вносителътъ дава да се разбере, че, ако би се приело неговото предложение, ще трѣбва да стане преректорирание на по-голямата частъ отъ постановленията на законопроекта. Това не може да стане. Онези, които е избранъ и въ централната, и въ околийска листа, е свободенъ да си запази онова мѣсто, което иска

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ направеното отъ народния представителъ г. Христо Силяновъ предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранieto не приема.

И. п. Янчевъ (з. в): Болшинство!

Отъ сговориститѣ: Стига!

Председателствуващъ А. Христовъ: Има направено предложение отъ народния представителъ г. Иванъ Ангеловъ къмъ § 22, чл. 121, да се прибави: (Чете) „Мандатитѣ на всѣка партия, които ѝ се следватъ по централната листа, се разпредѣлятъ, като една трета отъ тѣзи мандати се получаватъ по реда въ самата централна листа, а останалитѣ се получаватъ последователно отъ първитѣ кандидати въ околийскитѣ листи, които не сѣ стигнали дѣлителя въ околията. Най-напредъ получава мандатъ кандидатътъ на онази околия, която е дала най-много гласове за партийната листа“.

А. Пиронковъ (д. сг): Вчера това се отхвърли и днесъ то не може да се гласува.

Председателствуващъ А. Христовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Иванъ Ангеловъ.

И. Ангеловъ (нац. л): Това предложение сега е измѣнено. Вчера въ моето предложение се говорѣше, че най-много 1/3 може да се взематъ отъ централнитѣ листи, а сега се казва „само 1/3“. Това, тъй казано, е доста разтѣгливо, за да не може смѣтътъ, когато опредѣля 1/3, да се приближи къмъ действителното число. Ако бѣше „най-много 1/3“, въ такъвъ случай, ако се получатъ 14 мандати, не ще могатъ да се разпредѣлятъ. Затуй сега азъ правя предложение да бѣде „само 1/3“ и въ такъвъ случай смѣтътъ може да прибѣгне и къмъ четири души отъ централната листа.

Но, г. г. народни представители, азъ вчера казахъ, па и днесъ поддържамъ предъ васъ съ всичката сериозностъ, съ всичкото добро желание да се внесе въ партиитѣ дисциплина, организираностъ, че ще трѣбва непременно нашитѣ деятели всрѣдъ народа, нашитѣ пчели, които носятъ медъ въ партиитѣ, да бѣдатъ задоволени. Г. Ляпчевъ казва, че, ако туй нѣщо се измѣни, измѣня се изъ основа идеята за създаването на тоя законъ. Г. г. народни представители! Съ факта, че се даватъ 1/3 отъ мандатитѣ на централната листа, съ които да разполага централното бюро, а останалитѣ мандати да могатъ да се разпредѣлятъ на онези кандидати, които сѣ получили най-много гласове въ провинцията, какво се губи? Какво губи държавната листа, какво губи партията, какво губи, тъй да кажа, правителството, което прокара законопроекта? Кѣде намиратъ, че действително се подронва идеята, смисълътъ на законопроекта, който то иска да прокара? Г. г. народни представители! Бѣдете увѣрени, че когато ще се процедира по тоя законопроектъ, който утре ще стане законъ, ние ще бѣдемъ разстроени партийно, защото нѣма да се намѣрятъ партийни деятели, които само за тартюфитѣ и

за горгорбашииѣ горе въ центъра, да отиваѣ да харчатъ пари, да се излагатъ да ядатъ дажъ, да бждатъ затваряни, за да събиратъ гласове за партията.

С. Мошановъ (д. сг): Горгорбашииѣ сж били затваряни по-често, отколкото мѣстниѣ деятели.

И. Ангеловъ (нац. л): Азъ обръщамъ вниманието на г. министъръ-председателя, че посредствомъ централната листа градътъ се дѣли отъ селото.

А. Пиронковъ (д. сг): Хе-е-е!

И. Ангеловъ (нац. л): Да. Защото въ централната листа вие ще наредите само папитъ и нѣма да турите хора отъ долу, отъ периферията.

А. Пиронковъ (д. сг): И тѣ сж раждани въ село.

И. Ангеловъ (нац. л): По тоя начинъ вие ще изпждите всичкитъ наши партийни деятели отъ селата, тѣй като нѣма да имъ дадете абсолютно никаква възможность да се проявятъ. Ето защо, азъ правя горещъ апелъ къмъ г. министъръ-председателя да се съгласи съ предложението, което правя, защото е много сериозно отъ държавно гледище, тѣй като партийтѣ, които днесъ поддържатъ и строя, и държавата, ще бждатъ разрушени, ако не се даде възмездие на партийнитѣ деятели, които ние едва удържаме и ще прибѣгнатъ къмъ крайното, лѣвото и къмъ разрушителното.

Азъ не мога да разбера, защо г. министъръ-председателятѣ вчера съ една категоричность отхвърли туй предложение, което въ нищо не накръпява нито смисъла, нито идеята на законопроекта!

Г. г. народни представители! Вчера, когато вие гласувахте членъ по членъ законопроекта, азъ се обърнахъ съ следния апострофъ къмъ васъ, бошинството: когато вие ще дойдете на нашиѣ мѣста (Сочи лѣвицата), бихъ желалъ да бжда живъ и здравъ да видя, какъ ще си наредите листата! Че сега-засага имате 25 души бивши министри! Тѣхъ ще наредите, първо, следъ това ще турите такива като Стойчо Мошанова, а за партийнитѣ деятели долу, разбира се, нѣма да има мѣсто, и тогава нѣма да се знае, кой ще отиде да работи всрѣдъ народа.

С. Мошановъ (д. сг): Стойчо Мошановъ ще бжде много доволенъ, ако тия дейци, които стоятъ начело, бждатъ избрани, защото тѣ ще заццишаватъ идеитѣ, на които той служи.

И. Ангеловъ (нац. л): Г. Мошановъ! Сега Вие тѣй говорите, защото стоите тамъ, на онова мѣсто. (Сочи дѣсницата) Когато дойдете тукъ, на нашиѣ мѣста, ще поддържате това, което ние поддържаме, и ще видите, колко е мжно да създавашъ и да творишъ въ партията.

С. Мошановъ (д. сг): Въ моя краткъ политически животъ азъ винаги съмъ давалъ тоя примѣръ: винаги за водачитѣ съмъ работилъ и съмъ ги подкрепялъ.

Председателствуващъ А. Христовъ: (Звъни)

И. Ангеловъ (нац. л): Г. г. народни представители! Азъ смѣтамъ, че г. министъръ-председателятѣ не е правъ като твърди, че съ нашето предложение се измѣня въ основата законопроекта. Азъ зная, че и нѣкои и отъ васъ (Сочи сговориститѣ) сж съгласни съ моето предложение, обаче, предъ видъ на декларацията на г. министъръ-председателя, вие се въздържахте вчера да го гласувате. Това измѣнение, обаче, въ предложението, което азъ правя днесъ, дава възможность, щото централната листа да бжде увеличена съ единъ или съ двама още, и мисля, че така ние се приближаваме къмъ онова, което се иска отъ законопроекта, и къмъ онова, което се иска отъ партийтѣ.

Прочее, смѣтамъ, че нѣма основание, нѣма причини да се отхвърли такова едно предложение, и моля да се съгласите да гласуваме, за да намѣримъ допирната точка между центъра и периферията.

Председателствуващъ А. Христовъ: Има думата г. министъръ-председателятѣ.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Г. г. народни представители! Както чухте отъ вносителя, предложението му е почти сжщото като вчерашното, което той направи и което се отхвърли, съ едно измѣнение само, което въ сжщность нищо не промѣня.

Не мога да се съглася съ това предложение по всички ония причини, които вчера ви изброихъ.

Б. Смиловъ (нац. л): Съ предложението се дава възможность и елитѣтѣ, и ръководителитѣ на партийтѣ, и всички деятели да бждатъ застъпени.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Азъ вчера говорихъ по това.

Б. Смиловъ (нац. л): Ако можете да ми кажете, въ що се уврежда началото на централната листа, азъ ще се съглася съ Васъ да си оттеглимъ предложението. Каква зреда се нанася на централната листа? Въпросѣтѣ е само, какъ да се състави тя. Дава се право на централното бюро да си посочи своитѣ водители, но сжщо така се дава възможность и на мѣстниѣ деятели и тѣ да бждатъ, споредъ силата си, застъпени въ нея. Кажете тогава, въ що туй предложение уврежда централната листа, предвидена въ законопроекта?

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Г. Смиловъ! Вчера цѣлъ четвъртъ часъ азъ говорихъ по този въпросъ и нѣма защо сега да се спирамъ наново.

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ предложението на г. Иванъ Ангеловъ, моля, да вдигнатъ ръка. Малцинство, Събраието не приема.

Има направено предложение отъ народния представителъ г. Цвѣтанъ Стоянчевъ въ следния смисълъ: „Въ § 17 предъ думитѣ „преброителни листове“ се прибавя думата „задължително“.

Има думата г. Стоянчевъ да развие предложението си.

Ц. Стоянчевъ (з. в): Г. г. народни представители! Една отъ голѣмитѣ задачи на избирателния законъ е да гарантира правилното обявяване за народната воля. Азъ съмъ длъженъ да констатирамъ, че предлаганитѣ измѣнения на избирателния законъ не допринасятъ нищо по отношение ограничението фалшификациитѣ при обявяването на изборнитѣ резултати. Съ предложението, което азъ правя, се дава една, макаръ и съвършено малка, гаранция за това че нѣма да бжде фалшифицирана народната воля.

С. Мошановъ (д. сг): Понеже Вие фалшифицирате народната воля, смѣтате, че и другитѣ я фалшифициратъ.

Ц. Стоянчевъ (з. в): Г. г. народни представители! Известно е на всички ви, че мнозина сж тия, които иматъ интересъ народната воля да не бжде обявена така, както се проявява въ действителность. Опитни полицаи често пкти се турятъ на разположение на застрашени кандидати и извършватъ фалшификации. Първото срѣдство, за да преминатъ къмъ фалшификации, е да отстранятъ застъпницитѣ на политическитѣ партии отъ избирателното бюро. Най-честиятъ случай е да се изхвърлятъ застъпницитѣ на сила отъ избирателното бюро, за да не бждатъ свидетели на преброяването. Ето защо, за да не се озоваваме предъ случаи като тия, когато въ преброителния листъ и въ дневника, който се съставя отъ избирателното бюро, да е отбелязано, че има еди-колко-си действителни бюлетини, а следъ това да се подаватъ контестаии, че е имало зачерквания или продупчвания, или направени въ отсъствието на застъпницитѣ нѣкои други действия, които опорочаватъ избора и които правятъ недействителни бюлетинитѣ; въобще, за да не се дава една фалшива представа за действителната проява за народната воля въ даденъ избирателенъ пунктъ, азъ правя предложение: подписването на преброителнитѣ листове да става задължително отъ застъпницитѣ. Смѣтамъ, че това ще бжде една гаранция, председателитѣ на бюрата да не се подаватъ на внушения да отстраняватъ застъпницитѣ, за да не приспестуватъ при преброяване на бюлетинитѣ. Ако сте съгласни да бжде даденъ правиленъ изразъ на народната воля, вие ще се съгласите съ моето предложение.

Председателствуващъ А. Христовъ: Има думата г. министъръ-председателятѣ.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Г. г. народни представители! Преди всичко, за да можемъ да се спремъ на цѣлата тая материя, която засѣга предложението на г. Стоянчевъ, би трѣбвало специално да я подложимъ на разглеждане, като засегнемъ всички ония мѣроприятия, които гарантиратъ правилността на производството на избора.

И. п. Янчевъ (з. в): Следъ изборитѣ ли ще направите това?

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Моля Ви се. — Нашиятъ избирателенъ законъ въ това отношение дава такива гаранции, каквито мъчно ще ги намерите другаде. (Възражения отъ земледѣлцитѣ) Да, да, това е вѣрно. Това, което твърди г. Стоянчевъ, че застъпницитѣ били изхвърляни отъ полицаитѣ, е абсолютно невъзможно.

С. Мошановъ (д. сг): Има наказателенъ законъ и прокурори за тия работи. (Възражения отъ земледѣлцитѣ) Види се, вие знаете тѣзи работи по себе си, защото сте ги правѣли.

Д. Каранешевъ (д): Полицаитѣ изхвърлятъ застъпницитѣ и промѣняватъ бюлетинитѣ. Какъ имате куражъ да говорите противното?

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Председателътъ на изборното бюро е господаръ надъ всички власти; той има право дори войска да вика, а камо-ли да се подчини нѣкому.

Не мога да се съглася съ това предложение.

И. п. Янчевъ (з. в): Говедаре защо стана?

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ предложението, направено отъ народния представителъ г. Цвѣтанъ Стоянчевъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Н. Стамболиевъ (з. в): Ще задигнатъ урнитѣ.

Нѣкой отъ лѣвицата: Една обща коалиция на избирателитѣ и ще бъдете изринати.

Председателствуващъ А. Христовъ: Има предложение отъ народния представителъ г. Калоянъ Маноловъ да се прибави нова алинея втора къмъ чл. 47 отъ избирателния законъ, а именно: (Чете) „Къмъ постановлението на чл. 47 отъ настоящия законъ се прибавя нова шеста точка, а именно: „Лицата, осъдени за извършени отъ тѣхъ престѣпления, предвидени въ наказателния законъ въ главитѣ: за лъжовна клетва и лъжесвидетелствуване, кражба, обсебване, грабежъ, разбойничество, изнудване, измама, злоупотребление на довѣрие, поправка на: документи, лѣкарски свидетелства, марки, печатни и други знаци, банкрутство, общоопасни престѣпления, престѣпления по службата и по адвокатското звание, макаръ и да сѣ били освободени отъ наказанието по помилване, по амнистия или по давностъ, сѣщо когато сѣ осъдени за едно отъ горнитѣ престѣпления въ връзка съ чл. 51 отъ наказателния законъ“ Отнася се за ония, които не трѣбва да иматъ право да бъдатъ избираеми.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Тоя въпросъ не е обсъжданъ.

Председателствуващъ А. Христовъ: Г. Маноловъ! Имате думата, за да обосновете предложението си.

К. Маноловъ (зан): Г. г. народни представители! Изхождайки отъ съображение, че трѣбва да бъде повдигнатъ авторитетътъ на народния представителъ и на Парламента, за да бъдатъ избѣгнати ония чести случаи, които ставатъ при разглеждане на нѣкои законопроекти тукъ, нѣкои депутати да се нахвърлятъ отъ различни страни върху други депутати и да имъ вадятъ присѣди, които уронватъ престижа на Парламента, и ние да се срамуваме тукъ отъ това, и за да кажемъ на българския народъ, че народниятъ представителъ трѣбва да бъде честенъ, неосъжданъ, азъ направихъ предложение, което г. председателътъ ви прочете. Чл. 47 отъ избирателния законъ ограничава, кои не могатъ да бъдатъ избираеми за народни представители.

Н. Търкалановъ (д. сг): Не може. Единъ оттамъ (Сочи народния представителъ Димитъръ Гицевъ) издаде фалшиви удостоверения за пътуване на конгреситѣ по желѣзницитѣ!

К. Маноловъ (зан): Азъ смѣтамъ, че съ това предложение ще се издигне народното представителство и Парламентътъ на оная висота, на която трѣбва да стоятъ, за да не се изнасятъ документи, че единъ народенъ пред-

ставителъ е осъденъ за хранене на войската съ умрѣли свини, другъ — за друго, трети осъденъ за мародерство и пр. (Рѣкопѣлскания отъ лѣвицата)

Азъ ви моля да приемете това предложение, за да влизатъ въ българския Парламентъ честни и достойни хора, а не такива, на които да бъдатъ изнасяни тукъ кривитѣ ризи. (Рѣкопѣлскания отъ земледѣлцитѣ и възражения отъ сговориститѣ)

Председателствуващъ А. Христовъ: Има думата г. министъръ-председателътъ.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Г-да! Предложението на г. Манолова застъпа една техническа материя, която не може да бъде поправена и измѣнявана съ такова случайно предложение. . . .

Д-ръ Н. Думановъ (нац. л): Конституцията урежда въпроса, кой може да бъде избранъ и кой не.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: . . . защото ще се внесе пълна галиматия. Ето защо, по никой начинъ не мога да се съглася съ това предложение.

К. Маноловъ (зан): Очистете Парламента отъ такива депутати, за да го издигнемъ на оная висота, на която трѣбва да стои, (Възражения отъ сговориститѣ) и за да повѣрва долу народътъ, че тукъ има достойни хора. (Възражения отъ сговориститѣ)

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ предложението на г. Калоянъ Маноловъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Има предложение отъ народния представителъ г. Василь Драгановъ въ смисълъ § § 1 до 25 включително на законопроекта да се заличатъ. (Смѣхъ)

С. Мошановъ (д. сг): Това е шегя.

Председателствуващъ А. Христовъ: Г. Драгановъ! Имате думата.

В. Драгановъ (з. в): Азъ предлагамъ да се заличи цѣлиятъ тоя законопроектъ отъ § 1 до § 25. Вие ще се убедите, че ако не сега, когато вие ще произведете избори, то следъ 4 години, когато бъдете опозиция, че тоя законъ не е добъръ, и ще ви биятъ по главитѣ съ него. Тоя законъ, колкото ще бъде пакостенъ за насъ, толкова пакостенъ ще бъде и за васъ утре. Затуй азъ правя предложение да бъде той заличенъ. (Рѣкопѣлскания отъ земледѣлцитѣ. Смѣхъ всрѣдъ сговориститѣ)

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ направеното предложение отъ г. Драгановъ, . . .

С. Мошановъ (д. сг): Какъ може да се поставя на гласуване такова предложение?

Х. Силяновъ (д. сг): То е несериозно.

П. Гаговъ (д. сг): Майтапъ ще си правимъ!

Г. Марковъ (з. в): Цѣлиятъ законопроектъ ще се заличи.

Председателствуващъ А. Христовъ: Има думата министъръ-председателътъ.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Г. г. народни представители! Чухте предложенията, които се направиха на трето четене. И азъ съмъ принуденъ да ви помоля, да приемете нѣколко предложения на правителството. Тѣ сѣ въ връзка съ известни необходиминости, както ще се убедите, следъ като ви ги прочета.

Азъ предлагамъ следъ § 23 на законопроекта да се прибави новъ параграфъ 24 съ следното съдържание: (Чете) „Къмъ чл. 65б се прибавя следната нова алинея:

„Когато всички разполагаеми отдѣлни цвѣтове се заематъ отъ партиитѣ, Софийскиятъ окръженъ съдъ“ — при който се регистриратъ винаги цвѣтоветѣ — „може да регистрира и комбинации отъ цвѣтове, съ изключение на националния трицвѣтъ“. Сведенията на правителството гласятъ, . . .

Д-ръ Н. Думановъ (нац. л): Че нѣма вече цвѣтове.

Министър-председател А. Ляпчев: ... че всички двтвове сж ангажирани. За да улесним не правителството, ...

Д. Гичев (з. в): А разцепленията!

Министър-председател А. Ляпчев: ... но ония господи, които смтват да се снабдяват съ нови цвтвове, при новосздаденото положение, азъ ви моля да приемете това предложение. Ако сега бихме пристъпили къмъ измнйване постановленията на законопроекта досежно цвтвотетъ — кой какъ да ги владее и т. н. — много ще се усложни въпросътъ. Азъ смтамъ, че трбва да се приеме това предложение, за да се отговори на една нужда.

Г. Драгнев (з. в): Г. министър-председателю! Не може ли да стане друго нщо: да се гласува съ бвли бюлети, на които вска партия да си постави емблемата?

Председателстващъ А. Христов: Които приематъ направеното отъ г. министър-председателя предложение, да се прибави новъ § 24 съ текстъ, както го той прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Има думата г. министърътъ на правосъдието.

Министър д-ръ К. Миланов: Г. г. народни представители! Въ съгласие съ г. министър-председателя ще ви направя едно предложение за дпълнение на чл. 130 и на забележка трета на чл. 151 отъ избирателния законъ. Нщо ново ще се внесе само къмъ забележка трета на чл. 151 на избирателния законъ.

Случаятъ е следниятъ. Въ новитъ земи, кждето населението е повече мюсюлманско, а по-рано сждилицата сж давали едно особено тълкувание — много разширително, бихъ казалъ — на чл. чл. 130 и 151, като сж допускали да бждатъ избираеми и неграмотни на официалния езикъ въ тия нови краища. Известно ви е, че, по силата на чл. 17 отъ закона за селскитъ общини, е вече възприето, тамъ, кждето мнозинството отъ населението е иновърно, значи, то говори на другъ езикъ, се допускатъ и неграмотни лица на официалния езикъ да бждатъ избираеми и да заематъ длжжности като кметове или помощникъ-кметове. Сжщо забележка трета на чл. 151 допуска да бждатъ избираеми за кметове и помощникъ-кметове и неграмотни на официалния езикъ, ако една частъ отъ населението е турско, мюсюлманско. Напоследъкъ Кърджалийскиятъ окръженъ сждъ издаде едно опредъление, съ което почти лишава мстното население отъ възможността да бжде представено въ общинскитъ съвети, защото всички възрастни лица не владятъ официалния български езикъ. Азъ правя сега две предложения, съ целъ да се даде възможност, особено на населението въ новитъ краища, да бжде представено въ общинскитъ съвети, за да бждатъ застъпвани интереситъ му.

Ето защо, азъ правя предложение да се прибави новъ § 25, съ който да се направятъ измнйвания въ чл. чл. 130 и 151 отъ избирателния законъ. Чл. 130 се отнася до избори за членове на окръжни съвети, а чл. 151 се отнася до избори за членове на общински съвети. Чл. 130 гласи така: „Избираеми за членове на окръжнитъ съвети сж всички лица, които отговарятъ на условията, изискуеми отъ чл. 46 на настоящия законъ“, който чл. 46 се отнася за условията, изискуеми за народнитъ представители. Къмъ тоя членъ има една забележка съ следното съдържание: „Лицата, които сж получили срдно или по-горно образование, могатъ да се избиратъ за членове на окръжнитъ съвети, ако сж навършили 25 години“. Къмъ този членъ моля да се приеме следната забележка втора: „Въ околи, въ които мохамеданското население е повече отъ половината, могатъ да бждатъ избирани и тзи лица отъ това население, които пишатъ или говорятъ и пишатъ само на турски езикъ“. Известно е, че помациитъ говорятъ на български, а пишатъ на турски. Въ стара България нмаме околия, въ която мохамеданското население да е повече отъ половината.

Сжщевременно предлагамъ една малка корекция на третата забележка къмъ чл. 151, която да се измни така: „Въ общини, въ които мохамеданското население е повече отъ половината, за книжовни се считатъ и тзи лица отъ това население, които пишатъ или говорятъ и пишатъ само на турски езикъ. Но и въ такива общини трбва било кметътъ, било помощникътъ да бждатъ книжовни на официалния езикъ, освенъ ако между съветниците нма такива, въ който случай тъ трбва поне да пишатъ на турски езикъ“.

В. Кознички (нац. л): По коя азбука? Има нова и стара турска азбука.

Б. Смилов (нац. л): Азъ питамъ: единъ народенъ представителъ, който знае да чете само турски, какъ ще може да изпълнява функциитъ си на народенъ представителъ, какъ ще чете законопроектитъ и за какво ще бжде той въ тази Камара?

Министър д-ръ К. Миланов: Г. Смиловъ! Измнйението не се отнася за народнитъ представители, а се отнася за членоветъ на окръжнитъ и общински съвети.

Б. Смилов (нац. л): Още по-зле.

Министър д-ръ К. Миланов: Имало е случаи въ новитъ земи общински съвети да бждатъ разтурени вследствие на това, че не е имало въ състава имъ лица грамотни на официалния езикъ. И затова предлагамъ да се измни забележка III на чл. 151.

Б. Смилов (нац. л): Какъ може този принципиаленъ въпросъ да се решава при трето четене?

Председателстващъ А. Христов: Има думата народниятъ представителъ г. Иванъ п. Янчевъ.

И. п. Янчев (з. в): Г. г. народни представители! Въ комисията по Министерството на вътрешнитъ работи подобно предложение се направи отъ единъ отъ депутатитъ и комисията го отхвърли, понеже тая материя не се засъгала съ внесенния законопроектъ. По принципъ, не може да измнйватъ на второ четене и други членове отъ закона, които ги нма въ внесенния законопроектъ. По сжщото съображение преди малко г. министър-председателъ се противопостави на предложението на народния представителъ отъ нашата група г. Цвтанъ Стоячевъ по отношение гарантиране свободата на застъпниците и присъствието имъ въ бюрото. По сжщото съображение г. министре на правосъдието, и Вашето предложение ще следва да бжде отхвърлено, понеже въ внесенния законопроектъ не се засъга тази материя, която засъга Вашето предложение.

Председателстващъ А. Христов: Има думата г. министър-председателъ.

Министър-председател А. Ляпчев: Г. г. народни представители! Въпросътъ има по-голямо значение, отколкото можете вие да смтнете. Ако вземете вие решенията на нашитъ сждилица и видите, въ какво противоречие сж по тоя въпросъ, вие сами ще се съгласите, че това положение не може да сжществува. Нашитъ сждилица въ мстата, кждето има мохамеданско население, на тоя въпросъ до преди една година сж давали решения, които сж държали смтката за фактическото положение на населението тамъ, защото иначе не е възможно да се приложи избирателниятъ законъ.

Д-ръ Н. Думанов (нац. л): Позволете да Ви задамъ единъ въпросъ. За какво ще имъ служи турската грамотност, когато на турски нма да има нито една преписка, нито единъ законъ? Значи тъ ще иматъ една грамотност, която нма да допринася нищо за изпълнение на тхната служба.

Министър-председател А. Ляпчев: Моля Ви се. — Азъ като търся единъ изходъ по този въпросъ, търся го, за да отбия други нща, за които Вие може би не си давате отчетъ

Б. Смилов (нац. л): Кажете ги.

Министър-председател А. Ляпчев: Ще ги кажа. — Ние претендираме да се дадатъ права на малцинствата. (Възражения отъ лъвицата) Да, и азъ го говоря откровенно. Ние сме били толерантни къмъ малцинствата въ нашата държава въ продължение на 50 години, и това ни издига. Или законитъ за самоуправлението нма да се прилагатъ въ тзи мста, щомъ има такова ограничение и това тълкуване, което по известни съображения даватъ нашитъ сждилица, или трбва да се прилагатъ и тогава ще ги нагодимъ споредъ мстнитъ условия. 50 години въ България разумно се прилага постановлението за грамотността на избраницитъ въ окръжнитъ съвети, въ общинскитъ съвети и въ Народното събрание и никакъв шумъ отъ това не се правеше, защото имаше здравъ смисълъ. За пръв пътъ отъ една година насамъ известни окръжни сждилица даватъ едно такова стриктно тълкуване на това постановление за грамотността, щото бл-

шинството отъ съветниците въ нѣкои окръжни съвети се касирватъ. Какъ вие ще отговорите тогава: ще трѣбва ли да отнемемъ правата на тия хора?

Понеже по сѣществуващия сега избирателенъ законъ, въ общинитѣ, въ които повече отъ половината отъ населението е отъ турска народностъ, се допуща кметътъ или помощникътъ му да бѣде грамотенъ на турски или на български, то по аналогия — нищо ново не се създава — можемъ да приемемъ това и за окръжнитѣ съветници, за да отклонимъ всевъзможнитѣ упрѣци, които ще се правятъ, и да дадемъ възможностъ да се прилагатъ нашитѣ закони и въ тия мѣста, като съмнение нѣма, че съ течение на времето и този въпросъ полека-лека ще добие сѣщото разрешение, което е добилъ въ другитѣ части на нашата родина. Ето защо, азъ апелирамъ къмъ вашия здравъ смисълъ да приемете това предложение, . . .

В. Драгановъ (з. в): Ще нарушимъ конституцията.

С. Мошановъ (д. сг): Конституцията говори само за народни представители.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: . . . което предложение лишо не бърка, но което ни спасява отъ много неприятности.

Б. Смиловъ (нац. л): Тукъ не е въпросъ за малцинства. Утре ще се явятъ евреитѣ да искатъ сѣщото. Вие правите голѣма пакостъ.

Председателствуващъ А. Христовъ: Моля, които приематъ направеното предложение отъ г. министра на правосъдието тѣй, както го прочете, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Отъ лѣвицата: Малцинство е. (Глъчка)

Председателствуващъ А. Христовъ: Моля, които приематъ на трето четене законопроекта за измѣнение и допълнение на избирателния законъ, тѣй както се докладва, заедно съ приетитѣ предложения, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. II, № 105)

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Да се мине къмъ разглеждане на точка трета отъ дневния редъ.

Председателствуващъ А. Христовъ: Пристъпваме къмъ точка трета отъ дневния редъ — второ четене законопроекта за разрешаване на Столичната община да сключи заемъ.

Моля г. докладчика да го докладва.

Докладчикъ Х. Стояновъ (д. сг): Комисията разгледа приетия на първо четене законопроектъ за разрешаване на Столичната община да сключи заемъ и го прие въ следната редакция: (Чете)

„ЗАКОНЪ“)

за разрешаване на Столичната община да сключи заемъ отъ 300.000.000 л. подъ гаранция на държавата за довършване на водопровода Рила—София“.

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ прочетеното заглавие, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Х. Стояновъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 1. Разрешава се на Столичната община да сключи заемъ въ размѣръ на 300.000.000 л. за довършване строежа на водопровода Рила—София, при условия, уговорени между общината и банцитѣ, които ще дадатъ заема.

Заемътъ ще се изплати окончателно до края на 1937 г. Уговоренитѣ заемни условия подлежатъ на одобрение отъ Министерския съветъ“.

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ чл. 1 както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Х. Стояновъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 2. Заемътъ ще бѣде подъ гаранция на държавата и срещу залагане на следнитѣ общински приходи:
а) отъ такси за водно право, които общината получава

отъ водитѣ на Рилския водопроводъ;

б) приходитѣ, които Столичната община получава отъ тритѣ електрически централи: Бояна, Симеоново и Мала-Църква;

в) сумитѣ, които Столичната община получава съгласно чл. 13а отъ закона за измѣнение и допълнение на закона за общинския налогъ“.

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ чл. 2, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Х. Стояновъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 3. Срещу сѣщитѣ залози и гаранции на държавата, разрешава се на Българската централна кооперативна банка и Спестовната каса да отпуснатъ на Столичната община единъ авансъ въ заемъ отъ 100 милиона лева по текуща лихвена смѣтка при допълнителни условия, одобрени отъ Министерския съветъ.

Тоя авансъ ще бѣде изплатенъ отъ 300 милионния заемъ, веднага следъ неговото сключване“.

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ чл. 3, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Х. Стояновъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 4. Сумата отъ заемитѣ ще се впише въ бюджета на Столичната община въ приходъ и разходъ“.

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ чл. 4, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Х. Стояновъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 5. Договоритѣ, които ще бждатъ сключени по тия заеми, се освобождаватъ отъ гербъ, мита, берии и такси, фондови марки, данѣци и пр.“

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ чл. 5, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме къмъ точка втора отъ дневния редъ — трето четене законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за държавенъ контролъ върху частнитѣ застрахователни предприятия.

Моля г. докладчика да го докладва.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Прочита законопроекта изцѣло, заедно съ поправкитѣ и прибавкитѣ, приети на второ четене)

Г. г. народни представители! Комисията се занима на нова смѣтка съ тоя законопроектъ и направи следнитѣ измѣнения.

Въ § 1, последнитѣ думи „и тѣзи, които се намиратъ“ и т. н. до края ставатъ алинея трета съ следната редакция: „Тѣзи отъ тѣхъ, които се намиратъ при Българската народна банка, Българската земеделска банка, Българската централна кооперативна банка и популярнитѣ банки — членове на Централната кооперативна банка, подлежатъ само на финансовъ и организационенъ контролъ отъ учреждението за контролъ“.

Въ § 2, чл. 2, се заличаватъ думитѣ въ края: „и то само отъ първа рѣка“ и т. н. до края.

Въ § 9, буква „д“, се заличава забележката, приета на второ четене, и си остава текстътъ ѝ, както е въ законопроекта, приетъ на първо четене.

Въ § 11 се заличава текстътъ, приетъ на второ четене, и си остава текстътъ на цѣлия параграфъ, както е въ законопроекта, приетъ на първо четене.

Въ § 12, сѣщо се заличава текстътъ, приетъ на второ четене, и си остава текстътъ на цѣлия параграфъ, както е приетъ на първо четене.

Въ § 13, сѣщо се заличава текстътъ, приетъ на второ четене, и си остава текстътъ на цѣлия параграфъ, както е въ законопроекта, приетъ на първо четене.

§ 14 се прие въ следната редакция: „Въ чл. 11, който става чл. 22, се прибавя следната нова алинея: чиновницитѣ при учреждението за контрола се ползуватъ съ всички права на държавни чиновници и участвуватъ въ пенсионния фондъ на сѣщитѣ отъ деня на назначаването имъ“.

Цѣлиятъ § 15 се зачерква, поради което следва да се поправи съответно нумерацията на следващитѣ параграфи и нумерацията на споменатитѣ въ текстовѣтѣ членове.

§ 20 се заличава изцѣло и пакъ съответно се поправя нумерацията на следващитѣ параграфи.

Други измѣнения комисията не е направила.

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ на трето четене докладвания законопроектъ за измѣнение и

*) За текста на законопроекта, приетъ на първо четене, вж. прил. Т. I, № 141.

допълнение на закона за държавен контрол върху частните застрахователни предприятия, заедно с докладваните промени, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема. (Вж. прил. Т. II, № 106)

Пристъпваме към точка четвърта от дневния ред — второ четене на законопроекта за пояснително тълкуване на чл. 1 от спогодбата Моллов-Кафандарисъ.

Моля г. докладчика да го докладва.

Замъстникъ-докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): Комисията разгледа този законопроект днес и възприе вмѣсто да съществува досегашното откупуване на облигациите на свободния пазаръ, изплащането им да става по тиражъ, което ще гарантира по-голямата ~~тѣхна~~ стойност и, следователно, нѣма да бъдат ~~ощетявани~~ тѣзи, които сж снабдени с тѣхъ. Поради туй комисията прие законопроекта въ следната му редакция: (чете)

„ЗАКОНЪ“)

за прилагане на чл. 1 от спогодбата Моллов-Кафандарисъ отъ 9 декемврий 1927 г.“

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ главното така, както се докладва, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Замъстникъ-докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете)

„Членъ единственъ. Погашението на облигациите отъ 6% държавен заем отъ 1923 г., предвидено въ чл. 1 на спогодбата отъ 9 декемврий 1927 г., сключена въ Женева между България и Гърция за изплащане на ликвидирани имоти на българските бѣжанци отъ Гърция и на гръцките изселници отъ България, ще се извършва само чрезъ тиражъ по номиналната имъ стойностъ.

Тиражитъ ще се извършватъ всѣко шестмесечие, единъ месецъ преди падежа на купоните.

Първият тиражъ ще се произведе на 1 юний 1931 г. въ размѣръ на неизползуваната частъ за откупуване на предвидената за погашение сума за падежа 1 юлий 1931 г.“

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ членъ единственъ, както се докладва, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Пристъпваме къмъ точка пета отъ дневния редъ — одобрение предложението за одобрение VI-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 16 февруарий 1931 г., протоколъ № 12.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретаръ Г. Кръстевъ (д. сг): (Прочита предложението изцѣло, заедно с мотивите къмъ него — вж. прил. Т. I, № 150)

Председателствуващъ А. Христовъ: Които одобряватъ прочетеното предложение, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събраниято приема. (Вж. прил. Т. II, № 107)

Пристъпваме къмъ точка шеста отъ дневния редъ — одобрение предложението за одобрение I-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 20 февруарий 1931 г., протоколъ № 14.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретаръ Г. Кръстевъ (д. сг): (Прочита предложението изцѣло, заедно с мотивите къмъ него — вж. прил. Т. I, № 149)

Председателствуващъ А. Христовъ: Които одобряватъ прочетеното предложение, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събраниято приема. (Вж. прил. Т. II, № 108)

Пристъпваме къмъ точка седма отъ дневния редъ — одобрение предложението за опрощаване на 9.512.310 л., дължими за данъци и 5.759.106-81 л., дължими по изпълнителни актове на държавното съкровище, или общо 15.271.416-81 л. отъ несъстоятелни и несъществуващи данъкоплатци и длъжници.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретаръ Г. Кръстевъ (д. сг): (Прочита предложението изцѣло, заедно с мотивите къмъ него — вж. прил. Т. I, № 139)

Председателствуващъ А. Христовъ: Които одобряватъ прочетеното предложение, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събраниято приема. (Вж. прил. Т. II, № 109)

*) За текста на законопроекта, приетъ на първо четене, вж. прил. Т. I, № 151.

Пристъпваме къмъ точка осма отъ дневния редъ — одобрение предложението за опрощаване на 6.413.032-15 л., дължими по изпълнителни актове на държавното съкровище отъ несъстоятелни и несъществуващи длъжници.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретаръ Г. Кръстевъ (д. сг): (Прочита предложението изцѣло, заедно с мотивите къмъ него — вж. прил. Т. I, № 147)

Председателствуващъ А. Христовъ: Моля, които одобряватъ прочетеното предложение, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събраниято приема. (Вж. прил. Т. II, № 110)

Пристъпваме къмъ точка девета отъ дневния редъ — одобрение предложението за одобрение постановлението на Министерския съветъ: II-то, взето въ заседанието му отъ 2 юний 1930 г., протоколъ № 30, и XVIII-то, взето въ заседанието му отъ 13 августъ 1930 г., протоколъ № 46, относно обнародване въ вестниците обявленията на държавните и изборните учреждения.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретаръ Г. Кръстевъ (д. сг): (Прочита предложението изцѣло, заедно с мотивите къмъ него — вж. прил. Т. I, № 140)

Председателствуващъ А. Христовъ: Които одобряватъ прочетеното предложение, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събраниято приема. (Вж. прил. Т. II, № 111)

Пристъпваме къмъ точка десета отъ дневния редъ — одобрение предложението за освобождаване безъ мито 2.000 унции бубено семе.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретаръ Г. Кръстевъ (д. сг): (Прочита предложението изцѣло, заедно с мотивите къмъ него — вж. прил. Т. I, № 128)

Председателствуващъ А. Христовъ: Има думата г. министърътъ на земледѣлието и държавните имоти.

Министъръ Г. Василевъ: Г. г. народни представители! Къмъ това предложение, което е проучено и което вѣрвамъ, Камарата нѣма да откаже да го гласува, азъ ще моля да се съгласите да се добавятъ още 400 унции за една италианска фирма, много позната, която отъ дълги години насамъ закупува пашкули отъ България — Costantino Anghileri, отъ фирмата Е. Моцони, Варезе — Италия. На французите даваме две хиляди унции и на италианците 400 унции. И дветѣ количества бубено семе се внасятъ изключително за подобрене нашата жълта раса, нѣщо, което е много важно и е установено отъ нашите специалисти. При това положение нашите греньори не страдатъ нищо, но бубарството получава твърде добъръ гласъкъ.

Азъ ще ви моля къмъ дветѣ хиляди унции отъ французката фирма да се прибавятъ и 400 унции отъ фирмата Costantino Anghileri, София, ул. „Гурко“ № 12.

Председателствуващъ А. Христовъ: Моля, които одобряватъ предложението за освобождаване безъ мито 2.000 унции бубено семе, заедно с предложението на г. министра, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събраниято приема. (Вж. прил. Т. II, № 112)

Пристъпваме къмъ точка II отъ дневния редъ — одобрение предложението за продължаване срока на временно внесения пазни сѣдове (бурета) за износъ на вина и пр.

Моля г. секретаря да прочете предложението.

Секретаръ Г. Кръстевъ (д. сг): (Прочита предложението изцѣло, заедно с мотивите къмъ него — вж. прил. Т. I, № 133)

Председателствуващъ А. Христовъ: Моля, които приематъ предложението за продължаване срока на временно внесения пазни сѣдове (бурета) за износъ на вина по закона за насърчение износа на вината и освобождаване поръчителствата за обезпечение митните бери на буретата, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събраниято приема. (Вж. прил. Т. II, № 113)

Пристъпваме къмъ точка 12 отъ дневния редъ — първо четене законопроекта за учредяване фондъ при Българската земеделска банка за насърчение производството на захарното цвекло.

Моля г. секретаря да прочете законопроекта.

Секретаръ Г. Кръстевъ (д. сг): (Прочита законопроекта изцѣло, заедно с мотивите къмъ него — вж. прил. Т. I, № 143)

Председателствувашъ А. Христовъ: Има думата народният представител г. Сотиръ Яневъ.

С. Яневъ (с. д): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Снощи г. министър-председателътъ съобщи, че предложениятъ законопроектъ ще бѣде отгеленъ поради сведенията, които той иматъ, че всички захарни фабрики били съгласни да подпишатъ спогодбата, която се цели да бѣде узаконена съ настоящия законопроектъ. Изглежда, че такава спогодба не е постигната, затова е сложенъ на дневенъ редъ за гласуване отъ Народното сѣбрание този законопроектъ на г. министра на земледѣлието. Азъ ще искамъ да направя нѣкои бележки, за да се освѣтли въпросътъ, защото колкото законопроектътъ е кратъкъ, толкова въпросътъ, който се засѣга, е важенъ.

На първо мѣсто ще трѣбва да се изтъкне фактътъ, че не всички захарни фабрики сѣ съгласили съ спогодбата, за която г. министърътъ на земледѣлието е взелъ инициатива. . .

Н. Кемилевъ (д. сг): Само едно ще кажа на широкитъ социалисти, които правятъ кариера и получаватъ комисиони ачикъ. Азъ зная отъ кого си пратенъ.

Г. Пенчевъ (с. д): Публично излъзъ.

Н. Кемилевъ (д. сг): Георги Пенчевъ! Ти ще мълчишъ!

С. Яневъ (с. д): Следъ като азъ кажа мнението си, имате възможностъ да дойдете тукъ (Сочи трибуната) и да говорите.

Н. Кемилевъ (д. сг): Вчера казахте, че всички захарни фабрики сѣ съгласни да подпишатъ спогодбата, днесъ казвате — не, правите резерва. Да мълчишъ ти, Георги Пенчевъ!

Г. Пенчевъ (с. д): Азъ не съмъ тамъ.

Н. Кемилевъ (д. сг): Всички ви ще раздрусамъ изъ дъно. И тебе те имамъ въ ржката си.

Д. Нейковъ (с. д): Тия апострофи не Ви правятъ честъ. Касае се за въпросъ отъ голѣмо значение.

Н. Кемилевъ (д. сг): Да не лъже!

Д. Нейковъ (с. д): Ако искате да бждете почтенъ човекъ, вземете думата после и друсайте. Вие сте членъ на Парламента и имате дълга да изнесете истината, а не съ такива апострофи да хвърляте обвинения и закани. Тѣ оставатъ за Ваша смѣтка, г. Кемилевъ.

Н. Кемилевъ (д. сг): Тѣ оставатъ за смѣтка на тия, които искатъ да заблуждаватъ народното представителство. (Глъчка)

Д. Нейковъ (с. д): Ние отхвърляме съ възмущение това и Ви канимъ да вземете думата и да обясните.

Н. Кемилевъ (д. сг): Какво е туй: „Министър-председателътъ излъгаль!“ Днесъ всички захарни фабрики не сѣ подписали спогодбата. Вашата фабрика отъ Плевенъ вчера заяви, че ще подпише спогодбата, а днесъ се явява и казва: „Облекчете ме“. Това е истината.

Д. Нейковъ (с. д): Вие не сте научили, че тази фабрика не е наша.

Председателствувашъ А. Христовъ: (Звъни)

Х. Баралиевъ (с. д): Вие лъжете! Тя не е наша фабрика, а на кооператори. Къде се намирате!

Д. Нейковъ (с. д): Вземете думата после, г. Кемилевъ, и се обяснете.

Министъръ Г. Василевъ: Да ви дамъ известни обяснения, за да не ставатъ спорове.

Вчера г. министър-председателътъ попита по телефона — азъ бѣхъ още боленъ вкъщи — какво става съ този въпросъ. Азъ говорихъ по телефона съ проф. Ивановъ и съ Палазовъ, тѣ ми казаха, че ще подпишатъ спогодбата и опредѣлиха да дойдатъ вкъщи днесъ сутринята въ 9 ч. На уречения часъ, обаче, тѣ не дойдоха. Азъ попитахъ, какво става. Професорътъ бѣше заетъ на единъ конгресъ, където и азъ трѣбваше да отида. Намѣрихъ г. Ивановъ вкъщи, наново си дадохме среща въ 2 ч. следъ обѣдъ и обсъждахме въпроса до 4 ч. Въ резултатъ ми ка-

заха, че не биха могли да подпишатъ спогодбата, макаръ всички други фабрики да сѣ я подписали. Азъ ще ви дамъ после тукъ изложение по този въпросъ. Четохме цѣлия проектъ, видѣха, че нищо сѣществено не е промѣнено, обаче, въпрѣки това, тѣ не искаха да подпишатъ. Поради това се наложи да се разгледа този законопроектъ, смисълътъ на който е, всички фабрики да бждатъ при еднакви условия. Нѣма какво да се спори. Въпросътъ е много ясенъ. Ако бѣха подписали спогодбата, законопроектътъ щѣше да стане излишенъ. Като не я подписаха, наложи се въ крайния моментъ разглеждането на този законопроектъ, и той трѣбва да се гласува.

Н. Кемилевъ (д. сг): Ораторътъ заяви, че вчера министър-председателътъ заблудилъ народното представителство, че нѣколко фабрики не сѣ подписали спогодбата.

С. Яневъ (с. д): Моля Ви се, г. Кемилевъ, това не е истина. Азъ казахъ нѣщо друго.

Н. Кемилевъ (д. сг): А г. министър-председателътъ вчера категорично заяви тукъ, че има сведения, какво всички фабрики сѣ се задължили да подпишатъ днесъ спогодбата. Г. Сотиръ Яневъ! Вие трѣбваше да бждете откровенъ предъ народното представителство и открито да заявите, че „Българска захаръ“ въ последния моментъ е искала да играе и не е подписала спогодбата, а не да казвате, че г. министър-председателътъ е заблуждавалъ народното представителство.

С. Яневъ (с. д): Това не е вѣрно. Азъ не съмъ казалъ, че министър-председателътъ заблуждава Парламента. Провѣрете по стенограмитъ и ще се увѣрите. Азъ казахъ, че сведенията на г. министър-председателя сѣ били, че всички фабрики сѣ съгласили, и законопроектътъ ще бѣде отгеленъ, а пъкъ днесъ имаме друго положение. Но това не е сѣществено по въпроса. Недейте се горещи по единъ въпросъ, който трѣбва да обсъдимъ спокойно и да видимъ, какъ е въ действителностъ положението.

Г. г. народни представители! Въпросътъ е много простъ и много ясенъ. Прави се опитъ, всички захарни фабрики да бждатъ съгласени, по силата на единъ общъ по-голѣмъ интересъ, за който говори г. министърътъ на земледѣлието, да се направи една спогодба, по силата на която отъ цвеклопроизводителитъ се взематъ по 100 л. на тонъ цвекло, за да се образува фондъ, отъ който, споредъ единъ правилникъ, да бждатъ насърчавани износители на захаръ — захарнитъ фабрики. Това е много ясно. Въпроситъ, които насъ ни интересуватъ, сѣ други: целесъобразно ли е по законодателенъ редъ да бѣде разрешенъ този въпросъ и има ли действително единъ голѣмъ общественъ, бихъ казалъ, и държавенъ интересъ, за да се разрешава този въпросъ по законодателенъ редъ? Съ други думи, дали спогодбата, която се иска да бѣде подписана отъ всички захарни фабрики, включително и отъ кооперативната захарна фабрика „Българска захаръ“, е резонна или не и има ли основание да се настоява, щото всички захарни фабрики да подпишатъ една такава спогодба? Това сѣ двата — тритѣ въпроси, които ние трѣбва да си уяснимъ.

Г. г. народни представители! За да уясня тѣзи въпроси, азъ искамъ да разгледамъ законопроекта на г. министра съ неговитъ мотиви и — ако този неговъ законопроектъ бѣде гласуванъ — резултатитъ, които ще бждатъ получени. Г. министърътъ на земледѣлието изхожда отъ единъ принципъ: трѣбва, казва, да се интервенира, трѣбва държавата да се намѣси по единъ народостопански въпросъ, какъвто е въпросътъ за производството на захарното цвекло и за захарната индустрия въобще. Мотивътъ е, че въ такива случаи, особено въ време на стопанска криза, ставатъ непредвидени нѣща и, следователно, държавата съ нейната разумна намѣса ще трѣбва да тури редъ въ тѣзи непредвидени отъ икономическото и стопанското развитие факти.

Ние по начало сме длъжни да признаемъ, че държавата може да се намѣсва по такива стопански въпроси и да дава една насока на стопанския животъ. Върху това начало никой отъ насъ не спори. Ние сме поддържали винаги, въ различие отъ много други отъ болшинството, че стопанскитъ въпроси въ насъ не могатъ да бждатъ оставени на естественото си развитие и на случайности, а, напротивъ, функциитъ на модерната държава сѣ повече стопански и намѣсата ѝ тогава, когато е необходима, ще дойде, макаръ съ рискъ да ошети едни или други стопански съсловия. По този въпросъ, следователно, никакъвъ споръ не сѣществува. Обаче въпросътъ е: въ каква насока, въ кой моментъ ще трѣбва да дойде именно тая намѣса на държавата? Въпросътъ е конкретенъ: касае се за захарната култура у насъ, за захарното производство:

за нашия износ — за оня голѣмъ интересъ, който иматъ производителитѣ на захарното цвекло, захарофабрикантитѣ и консоматоритѣ на захаръ. Това сѣ тритѣ фактора, къмъ които, ако държавата желае да бѣде справедлива, ще трѣбва да вземе едно отношение. Ето това е въпросътъ.

Съ законодателното предложение, което ни се предлага днесъ, кои отъ тия категории сѣ засегнати? Засегнати сѣ преимуществено не, изключително производителитѣ на захарно цвекло. Въ този случай, значи, това предложение, което се прави, тая спогодба, която се иска да бѣде облѣчена въ законна сила, цели да засегне материалния интересъ на производителитѣ на захарно цвекло, защото целта на спогодбата е да регламентира цената на захарното цвекло. Знаемъ отъ миналата година, знаемъ отъ нѣколко години последователно, какви сѣ ценитѣ на захарното цвекло у насъ. Миналата година, известно е, цената на захарното цвекло бѣше 700 л. тонътъ, а захарната кооперативна фабрика плащаше 720 л. Чрезъ настоящата законодателна инициатива ще се отдѣлятъ 100 л. на тонъ за образуванетъ на единъ фондъ, който ще бѣде употребенъ за даване премии на износителитѣ на захаръ. Следователно, първиятъ резултатъ, който ще се получи отъ прилагането на тоя законъ, ще бѣде, че нашитѣ производители на захарно цвекло ще бѣдатъ ошетенъ съ 100 л. на тонъ цвекло.

И. Бояджийски (д. сг): Никой отъ цвеклопроизводителитѣ не смѣта, че ще бѣде ошетенъ, а всѣки пита, кога ще сѣятъ цвеклото. Недейте плака за тѣхъ.

С. Яневъ (с. д): Не е така. Азъ не обичамъ такива преканения, които не допринасятъ нищо за въпроса.

И. Бояджийски (д. сг): Хората казватъ: „Дайте семе да сѣемъ“, та макаръ и по 600 л. тонътъ да го плащатъ, а вие разправяте, че щѣли да бѣдатъ ошетенъ цвеклопроизводителитѣ. Реклама нѣма да си направитъ съ това.

С. Яневъ (с. д): Г. г. народни представители! За насъ не е чужда мисълта дори за регламентацията цената на земледѣлскитѣ продукти, както и на цвеклото, но тая регламентация би била оправдана, ако обхване изобщо производители на цвекло и ако той би билъ гарантиранъ отъ известни рискове, които носи това производство. На първо мѣсто той е изложенъ на една спекула съ получаването на семето. На васъ, които сте отъ околнитѣ, кждето се произвежда цвекло, е известно, че производителитѣ на захарно цвекло срѣщатъ маса мъжнотии въ получаването на семето. Вие знаете, че тамъ има доста голѣма спекула, защото малко бройки отъ производители произвеждатъ и засѣватъ голѣмо количество декари за смѣтка на дребни производители, които се игнориратъ. Ние бихме желали, когато вие ще регламентирате цената, когато ще определите съ законъ цената, да турите прѣстъ на болната рана и отстраните тия опасности, тия щети, които се търпятъ отъ маса дребни производители на захарното цвекло.

Съ голѣма изненада посрещнаха мнозина депутати, които познаватъ въпроса, това, че, когато трѣбваше да бѣдатъ направени улеснения за снабдяване съ семе цвеклопроизводителитѣ, ние гласувахме единъ законъ — това бѣше преди нѣколко дни, преди празникитѣ — съ който се наложи мито за внасянето на семе. Защо това се направи? Когато е известно, че за да се засѣе цвекло, преди всичко трѣбва да имашъ семе; когато е известно, че тая култура ще трѣбва да бѣде насърчавана; когато се знае, че мѣстното производство е недостатъчно и че само една или две фабрики сѣ обзаведени за производството на семе — дойде едно законодателно предложение, което постави вносно мито за семето на цвекловата култура у насъ. Явно е, че тукъ е ошетенъ производителитѣ. Сега искате да му бѣждатъ взети и 100 л. на тонъ, за да бѣждатъ употребени — за каква целъ? — за образуване на единъ фондъ за насърчение на износа на захарта. И тукъ дохождаме вече на въпроса: може ли да се създава едно такова положение за всички фабрики: и които изнасятъ, и които не изнасятъ, да бѣжатъ задължени да внасятъ вноски въ този фондъ?

Г. г. народни представители! Азъ искамъ да ви напомня, че грижата за износа е една постоянна грижа и че износътъ на захаръ отъ България си е ставалъ редовно отъ 10 години насамъ. Всѣка една фабрика, която има въ излишекъ производство, си е правила своя износъ. Обаче казва ни се: имаме натрупване на захаръ, която трѣбва да бѣде изнаесена и понеже е известно, че износътъ е свързанъ съ известни загуби, тия загуби трѣбва да бѣдатъ компенсирани по нѣкакъвъ начинъ.

Г. г. народни представители! Азъ ви обръщамъ вниманието върху факта, че износители на захаръ отъ България не сѣ всички захарни фабрики; че отъ този законопроектъ, въ сжщностъ, сѣ заинтересовани само две захарни фабрики, които иматъ единъ излишекъ отъ захаръ за изнаесане, а всички други не сѣ заинтересовани. Министертвото на земледѣлието зададо ли си е въпроса, проучило ли е на какво се дължи този излишекъ, защо имаме натрупани количества неизнесени? Една добросъвестна анкета би установила отговорноститѣ, които иматъ, обаче, не всички захарни фабриканти, а нѣколко души директори, които сѣ имали лошъ стопански планъ и сѣ произвели повече отъ нормалното, повече отколкото е било възможно да изнаесатъ, повече отъ това, което сѣ изнасяли всѣка година. И ако тѣ сѣ засѣли повече цвекло, неотговаряше на пласмента, който иматъ на вътрешния пазаръ, и повече отъ онова, което могатъ да изнаесатъ, на какво основание вие ще искате тая стопанска неподготовленостъ на ръководителитѣ на тия стопански предприятия да я джиросате и да я покриете съ плащания отъ фабрики, които сѣ си добре направили смѣтката и които не сѣ заинтересовани въ този износъ и които въ никой случай не могатъ да бѣдатъ обременявани съ даждия, каквито се създаватъ съ настоящия законопроектъ? Ако две захарни фабрики иматъ натрупанъ шокъ по вина на тѣхното ръководство, стопанско и техническо, отде-накъде другитѣ, които нѣма да изнасятъ, които сѣ приспособени само за нуждитѣ на вътрешния пазаръ, ще ги натоварватъ да плащатъ тѣ масрафа за едно стопанско безумие, извършено отъ ръководството на едно или друго стопанско предприятие? Ето кжде е въпросътъ. И, следователно, въпросътъ не е само за кооперативната фабрика „Българска захаръ“, въпросътъ е за други фабрики, които може би отъ солидарностъ, понеже и тѣ могатъ да попаднатъ въ сжщото положение, сѣ подписали спогодбата. Обаче на какво основание вие задължавате една захарна фабрика, каквато е кооперативната, въ която не участвуватъ само социалисти, въ която участвуватъ и сгвористи, и всѣкакви други стопански деятели-кооператори, когато тази фабрика не е организирана да прави износъ, но е приспособена да задоволява нуждитѣ на своитѣ консоматори на вътрешния пазаръ, на какво основание, казвамъ, вие я задължавате да прави тѣ вноски въ размѣръ отъ 3 до 4 милиона лева годишно въ полза на ония, които сѣ прѣко заинтересовани, които ще правятъ износъ на натрупани количества захаръ? Ето въпросътъ. Азъ казвамъ, че единъ общъ интересъ може да стои по-горе отъ интереса на едно малко предприятие. Въ дадения случай е явно, че чрезъ този законопроектъ ще бѣде ошетенъ, на първо мѣсто, кооперативното предприятие, което не е на неговия управителенъ съветъ, а е на една маса организирани членове съ дѣловъ капиталъ; и, на второ мѣсто, въпросътъ е за ония захарни фабрики, които нѣма да направятъ никакъвъ износъ. Ето въ що се състои цѣлитъ въпросъ. Азъ смѣтамъ, че когато така е поставенъ въпросътъ, когато захарнитѣ фабрики иматъ възможностъ, загубитъ, които ще ги търпятъ отъ износъ, да ги компенсиратъ съ печалбитѣ, които иматъ на вътрешния пазаръ, това законодателно предложение се явява абсолютно безпредметно и очевидно въ интереса на нѣколко фабриканти на захаръ, и че задъ това предприятие не се крие никакъвъ другъ общественъ интересъ, по силата на който да се иска отъ Събранието да гласува тоя законопроектъ. Ясно е, очевидно е, че неговото разрешение ще бѣде предоставено на Събранието — който както разбира.

Г. г. народни представители! Азъ се връщамъ на моята мисълъ, първоначално изказана, за да заключа. Ако ние желаехме държавата да се намѣси и да постави редъ въ този стопански браншъ, тя трѣбваше да вземе необходимитѣ мѣрки, за да защити производителя на захарното цвекло отъ спекулата и да му направи всички улеснения при доставката на семе. Трѣбваше да се поставятъ фабрикантитѣ на захаръ подъ известенъ контролъ — контролъ при засѣването на цвеклото, контролъ при производството, контролъ и при износа. И въ такъвъ случай бихме намѣрили едно оправдание за тая инициатива на Министерството на земледѣлието. Това не стана.

Отъ друга страна, ние имаме и въпросъ за цената на захарта на вътрешния пазаръ — единъ въпросъ, който интересува широката маса консоматори. Подхвърлиха нѣкои: „Ами и централа „Напредъ“ е заинтересована въ пласмента и печалбитѣ“. Г. г. народни представители! Азъ не бихъ желалъ да отговарямъ на закачки, но ще поясня. Централата „Напредъ“ е единъ пласбюръ и има договорни отношения съ фабрикантитѣ. Тия отношения сѣ извънъ кръга на нашата законодателна инициатива. Но ако законодателството, държавата може да се намѣси и да каже, че ценитѣ на захарта, които се поддържатъ днесъ, не отговарятъ на ценитѣ на другитѣ артикули на пазара, очевидно

е, че всички организации, които сж ангажирани въ раз-
предлението на тия продукти, ще си вземат бележка
и ще вървят съобразно общитѣ насоки. Ако има едно
общо намаление, то се знае, че това намаление ще бѣде
взето предъ видъ отъ всички частни пласьори, търговци,
отъ всички кооперации, които сж сжщо така пласьори.
Но подмѣтането е абсолютно ненуждно и неоправдано,
защото функцията на разпредѣлителя не е опредѣлена, и
този разпредѣлител далеч не влияе толкова много на це-
нитѣ на продуктитѣ, колкото влияе първоначалниятъ произ-
водителъ на артикула, въ случая фабрикантѣтѣ на захаръ.
По този въпросъ се е спорило много. Може ли да се под-
държа, че цената на захарѣта на вътрешния пазаръ е ви-
сока? По този въпросъ имаме много данни и лесно мо-
жемъ да му отговоримъ. Тукъ много пѣти се е спорило
и миналия пѣтъ, когато говорихъ по бюджетопроекта на
Министерството на земледѣлието, изтъкнахъ и посочихъ
въ общи линии смѣтката на фабрика „Българска захаръ“,
която посочва своитѣ печалби за първата година. Една
фабрика не напълно организирана, безъ да развие пълния
капацитетъ на своята дейностъ, съ всички грѣшки, при-
стици на едно ново предприятие, въпрѣки това е реализи-
рала печалби, които не се криятъ, които сж обществено
достояние и които, ако можемъ да ги вземемъ за аргу-
ментъ, сж едно доказателство за това, че тая индустрия
е въобщѣ рентабилна. И много ясно е, че ние не трѣбва
да върваме на плачоветѣ на фабрикантитѣ на захаръ, но
ще върваме на цифритѣ и фактитѣ, които говорятъ, че
печалбитѣ сж твърде голѣми и сж възможни само на ба-
зата на високитѣ цени, поддържани на вътрешния па-
заръ. Ето защо, когато говоримъ за уреждането на тази
работа, ние бихме желали Министерството на земледѣ-
лието и тукъ именно да се намѣси и да подреди цената
на захарѣта къмъ цената на другитѣ продукти на пазара.
Вие виждате, какъ сега, когато има едно намаление на
ценитѣ на другитѣ артикули, въ сжщото време да се под-
държа цена на захарѣта 27—28—30 л. Явно е, че тази цена
е недостѣпна за населението, и констатациитѣ, които се
правятъ въ мотивитѣ на законопроекта, че имаме едно на-
маление на консомацията, сж вѣрни. Но до голѣма сте-
пенъ това намаление на консомацията се дължи на голѣ-
мата скѣпостъ на този продуктъ. Тази скѣпостъ се под-
държа спокойно, свободно отъ захарнитѣ фабриканти,
безъ да има чувствителна намѣса отъ страна на държа-
вата. Имаше една малка намѣса, както помните презъ
есенята миналата година, когато г. министърѣтъ на фи-
нанситѣ издействува 2 л. на килограмъ намаление на це-
ната на захарѣта, като въ замѣна на това даде на fabri-
кантитѣ премия за износа, която превръща придобивката
на г. министра на финанситѣ съ глава надолу, следова-
телно, никаква придобивка нѣма — загубата отъ 30—40 ми-
лиона лева че бѣде богато компенсирана отъ премиитѣ,
които се равняватъ надъ 100 милиона годишно.

По тия съображения, г. г. народни представители, азъ
смѣтамъ, че този законопроектъ ще трѣбва да бѣде от-
хвърленъ и да се остави, штоо фабрикантитѣ, които сж заин-
тересовани, да правятъ износъ, да правятъ това, което
имъ диктуватъ интереситѣ, а не всички фабриканти, безъ
огледъ на това, дали ще правятъ износъ или не, ние да
ги задължаваме да правятъ вноски по 100 л. на тонъ
цвекло. Казвамъ, ако се образува нѣкакъв фондъ, той да
бѣде при самитѣ фабрики, и тѣ да го употребяватъ за
културни нужди, но не да се дава бакшишъ на захарнитѣ
фабрики тогава, когато населението страда, и тогава, ко-
гато Камарата си отива. Ние сме противъ законопроекта.

С. Димитровъ (д. сг): Г. Яневъ! Вие казвате, че най-
много сж заинтересовани 1—2 фабрики, които иматъ въ
излишекъ захаръ. Азъ Ви питамъ: защо иматъ тѣ захаръ
въ излишекъ, коя е причината? Не е ли това, че сж при-
брали всичкото цвекло на производителитѣ, което е било
въ голѣмо количество и не сж го оставили да гние? Кой
се ползува отъ това? Не сж ли цвеклопроизводителитѣ?

С. Яневъ (с. д): Причината е, че сж засѣли въ повече.
И азъ мога да ви кажа, че между цвеклопроизводителитѣ,
за които вие говорите, има хора, които сж засѣли гра-
мадни пространства отъ 100 до 150 декара и взематъ по
400—500 хиляди лева годишно, а маса други производители
не сж засѣли даже по 5 декара. Тамъ е фаворизацията,
противъ която ние въставаме.

С. Димитровъ (д. сг): Тия захарни фабрики сж при-
брали всичкото цвекло и затова иматъ излишекъ.

С. Яневъ (с. д): Само две фабрики иматъ излишекъ.

Председателствуващъ А. Христовъ: Има думата народ-
ниятъ представителъ г. Илия Георговъ.

И. Георговъ (р): (Отъ трибуната) Г. г. народни пред-
ставители! Законопроектѣтъ, който сега разглеждаме, се
явява много късно. Споредъ осветената практика, трѣб-
ваше предварително Народното събрание да се занимава
съ въпроса за образуването на тоя фондъ, който сега ни
се предлага. Не може да се образува фондъ безъ предва-
рително съгласие на Народното събрание; не може да се
образува фондъ, за който се задължаватъ български граж-
дани за известни жертви, безъ съгласието на Народното
събрание.

Спогодбата, която сега ни се предлага да одобримъ, е
спогодба съвсемъ противоконституционна. У насъ досега
е сжществувало следното положение: срещу привилегиата,
която се дава на захарнитѣ фабрики, тѣ сж длѣжни да
приематъ отъ производителитѣ на цвекло онова цвекло,
което тѣ иматъ. И ако нашето правителство бѣше предвид-
ливо, то трѣбваше да задѣлжи захарнитѣ фабрики всѣка
година да приематъ захарното цвекло отъ производител-
итѣ за оная захаръ, която се консумира у насъ. Следо-
вателно, за 30 милиона килограма произведена захаръ, тѣ
сж длѣжни да приематъ цвеклото отъ цвеклопроизводи-
телитѣ. Поради тази непредвидливостъ, захарнитѣ фа-
брики сега искатъ да изнудятъ държавата, да имъ се дава
премия за износа на оная захаръ, която тѣ сж произвели
повече. По едно време се говорѣше, че тази захаръ била
17 милиона килограма, а сега казватъ, че е 25 милиона ки-
лограма. Ние се намираме предъ една експлоатация на
цвеклопроизводителитѣ. По-рано тѣ продаваха цвеклото
700 л. тонътъ, а сега се постановява по спогодбата, че тѣ
ще получатъ само 600 л., като другитѣ 100 л. ще ги от-
стъпятъ, за да се дава премия за износъ на захарнитѣ
фабрики. Това предложение е малко смутолевено въ зако-
нопроекта, който ни се предлага. Тамъ се говори, че фа-
брикантитѣ щѣли да внасятъ 100 л. за образуване на фонда,
а въ сжщностъ тия 100 л. ги даватъ цвеклопроизводи-
телитѣ.

Д. Апостоловъ (д. сг): Поемате ли отговорностъ да
провалимъ спогодбата и да не се сѣе цвекло?

И. Георговъ (р): Правителството има срѣдство да при-
нуди фабрикантитѣ да капитулиратъ. Това срѣдство сж
митата, които се даватъ като премия въ вреда на консом-
атора. Знае се, че митото, съ което се облага внасяната
захаръ, отива въ джоба на захарнитѣ фабриканти тукъ.
Тѣ иматъ една чиста печалба отъ 7—10 л. на кгр. захаръ.
Като се знае, че се консумиратъ въ България около 30 ми-
лиона килограма, излиза, че отъ 210 до 300 милиона лева
е печалбата на фабрикантитѣ на захаръ. Тя е една гра-
мадна печалба. Тя е чиста печалба, следъ като се запла-
тятъ всички разноси — и за първични материали, и за
спомогателни материали, и за персоналъ. Не може такава
печалба да се оставя на фабрикантитѣ на захаръ. Въ единъ
вестникъ се направи смѣтка, че, ако би се купила захаръ
отъ Чехия и следъ като се заплатятъ всичкитѣ тежоби върху
захарѣта, ще може да се продава тя въ България и по-ев-
тино, а сжщевременно може да се дадатъ по 600 л. на тонъ
на досегашнитѣ производители на цвекло, като тѣ могатъ
на ония ниви, дѣто произвеждатъ сега цвекло, да сѣятъ,
напр., зърнени храни. Тази смѣтка показва, на каква го-
лѣма експлоатация сж изложени нашитѣ консоматори.
Сега къмъ експлоатацията, на която сж изложени на-
шитѣ консоматори, ни се предлага да се експлоатиратъ и
цвеклопроизводителитѣ. Досега имъ се даваше 700 л. за
тонъ, а въ бѣдеще ще имъ се дава 600 л., като 100 л. се
употребяватъ за фондъ „Премии“.

Фабрикантитѣ при тази печалба, която иматъ сега, мо-
гатъ по-късно да изнасятъ излишната захаръ безъ всѣ-
каква премия. Очевидно е, че следъ като се експлоатираха
и се експлоатиратъ толкова много консоматоритѣ, сега се
пристъпва къмъ експлоатацията и на производителитѣ на
захарно цвекло. Това, което се предлага сега на насъ, е
едно унищожение на правата на Народното събрание, пред-
варително да опредѣля образуването на новъ фондъ и чакъ
следъ това да се прави спогодба и, второ, това е едно ек-
сплоатиране, както ви казахъ, на българскитѣ граждани,
това е едно облагодетелствуване на фабрикантитѣ.

Председателствуващъ А. Христовъ: Има думата народ-
ниятъ представителъ г. д-ръ Иванъ Бешковъ.

Д-ръ И. Бешковъ (з. в): (Отъ трибуната) Г. г. народни
представители! Внесениятъ законопроектъ цели да уста-
нови еднаквостъ въ ценитѣ, които захарнитѣ фабрики въ
страната ще опредѣлятъ за захарното цвекло въ предстоя-
щата кампания. По-точно казано, настоящиятъ законопро-
ектъ цели да задѣлжи кооперативната фабрика „Българска

захаръ“ да се подчини на единъ протоколъ, на една спогодба, сключена между захарния картелъ и Министерството на земледелието. Въ мотивитъ на законопроекта е казано, че нѣкои отъ фабрикантитъ не сж се съгласили да подпишатъ спогодбата — това е „Българска захаръ“. Вчера министъръ-председателътъ г. Ляпчевъ заяви тукъ, въ Камарата, че нѣма да се внася законопроектъ за тази целъ, понеже „Българска захаръ“ се съгласила. Азъ още тогава казахъ, че мене ми се вижда чудна тая работа, защото азъ зная решението на управителния съветъ на „Българска захаръ“ — да не подписва спогодбата не само отъ инатъ, не само затова, че тя не желае да влѣзе въ картела, но главно и затова, че „Българска захаръ“ не е била казнега да участвува съ свой представителъ при воденето на тия преговори отъ страна на Министерството на земледелието и представителитъ на захарнитъ фабрики.

Д. Апостоловъ (д. сг): И това не е вѣрно.

Д-ръ И. Бешковъ (з. в): Внесениятъ законопроектъ днесъ потвърждава моето предположение, че действително управата на „Българска захаръ“ се е съобразила съ решението на управителния съветъ, и неговитъ представители не сж подписали спогодбата.

Г. г. народни представители! Решението на „Българска захаръ“ да не подпише тая спогодба, както казахъ, не е направено отъ инатъ, защото балансътъ на „Българска захаръ“ следъ първата захарна кампания показва една печалба, която е около 4.50 л. на килограмъ или около 11.280.000 л., ако се не лъжа. Следователно, „Българска захаръ“ има обективни причини да не намалява цената на захарното цвекло у насъ. Нека не се забравя, че „Българска захаръ“ се създаде съ целъ, като обедини усилията на цвеклопроизводителитъ въ България, да създаде една собствена захарна фабрика, която да бѣде като отпоръ срещу домогванията на картелиранитъ захарни фабрики у насъ, които експлоатиратъ труда на цвеклопроизводителитъ въ България. Тая фабрика „Българска захаръ“ се създаде, за да бѣде регулаторъ въ опредѣлянето на цената, както на цвеклото, така и на захарта. Кампанията на „Българска захаръ“ е минала; тя е реализирала 11.000.000 л. печалба, следъ като е дала 720 л. на тонъ цвекло и обичайнитъ добавки, които всички захарни фабрики даватъ. „Българска захаръ“, следователно, намира, че дадената цена презъ изтеклата година е достатъчна . . .

М. Дочевъ (д. сг): Щомъ нѣма износъ.

Д-ръ И. Бешковъ (з. в): . . . и че нѣма причини да я намалява. Явява се тукъ единъ законопроектъ, който иска да задължи „Българска захаръ“ да подпише една спогодба за намаляние цената на цвеклото. Въпросътъ не е само за „Българска захаръ“, г-да! Въпросътъ е за толкова десетки хиляди цвеклопроизводители, които сѣятъ цвекло и които желаятъ да добиятъ по-голяма цена за своето производство. Ние днесъ, по признанието на всички учени и икономисти въ тая страна, сме съгласни, че едно отъ съсловията, които най-много сградатъ отъ острата стопанска криза, това е земеделското съсловие. То страда главно затуй, защото ценитъ на неговитъ земеделски произведения сж извънредно много спаднали. Напоследъкъ извънредно много спаднаха и ценитъ на продуктитъ на нашето скотовъдство. Земеделското съсловие, производителното население у насъ, е толкова зле, че то не може да се задържи на повърхността. Единственъ по-сносенъ приходъ то би имало отъ сѣнето на цвекло. Само отъ сѣнето на цвекло населението въ известни цвеклопроизводителни райони би могло горе-долу да се стабилизира и да уреди своитъ стопанства добре. Съ този законопроектъ ще се отнеме на всички цвеклопроизводители по 100 л. на тонъ, за да се събере една сума отъ 100 милиона лева, които ще се дадатъ на две или три захарни фабрики, за да изнасятъ захаръ.

Д. Апостоловъ (д. сг): Не е тъй, г. Бешковъ.

Д-ръ И. Бешковъ (з. в): Така е, г. Апостоловъ.

Д. Апостоловъ (д. сг): Иначе другитъ захарни фабрики не биха засѣвали цвекло, и цвеклопроизводителътъ нѣма да получи нищо. Разберете това нѣщо.

Д-ръ И. Бешковъ (з. в): Преди малко Вие зададохте на г. Георгова единъ въпросъ: „Поемате ли отговорностъ да не мине законопроектътъ?“

Д. Апостоловъ (д. сг): Да.

Д-ръ И. Бешковъ (з. в): Недейте смѣта, че казвате голѣма приказка, или че можете да уплашите Парламента или правителството.

Д. Апостоловъ (д. сг): Гласувайте противъ!

Д-ръ И. Бешковъ (з. в): Защото, какъ може правителството да внася законопроектъ да задължава „Българска захаръ“ да се подчини на желанието на захарния картелъ, . . .

С. Димитровъ (д. сг): Остави „Българска захаръ“!

Д-ръ И. Бешковъ (з. в): . . . а не внесе законопроектъ, Захарниятъ картелъ да се подчини на волята на българския Парламентъ, която е да се защитятъ интереситъ на българскитъ цвеклопроизводители?

Н. Кемилевъ (д. сг): Ако не бѣше туй принудително задължение, вѣрвате ли, че щѣха да се съгласятъ да сѣятъ съ по 400 л. и съ по 500 л. тонъ цвекло?

Д-ръ И. Бешковъ (з. в): Не бихъ желалъ да Ви отговоря дефинитивно на този въпросъ.

Н. Кемилевъ (д. сг): По доброволно съгласие между фабрикантитъ и тия, които сж сѣли цвекло, вѣрвате ли туй да е възможно?

Д-ръ И. Бешковъ (з. в): Ние имаме свободни отношения между захарнитъ фабрики и цвеклопроизводителитъ. Когато държавата при социални конфликти интервенира, за да ги премахне, споредъ моето скромно разбиране, държавата трѣбва да интервенира само въ полза на по-слабия, въ случая само въ полза на българскитъ цвеклопроизводители — само въ полза на кооперативната фабрика „Българска захаръ“.

С. Димитровъ (д. сг): Точно туй вѣрши.

Н. Кемилевъ (д. сг): Трѣбва ли Народното събрание да спре вниманието на г. министра на финанситъ, който освободи „Българска захаръ“ отъ акцизъ и тя изнесе захарта си отъ фабриката, което не е направено спрямо никоя друга фабрика?

Д-ръ И. Бешковъ (з. в): Г. Кемилевъ! „Българска захаръ“ на нѣколко пѣти е изпадала въ материална нужда и е търсила материална и морална подкрепа на правителството, обаче, за съжаление, тя не ѝ е била давана.

Д. Апостоловъ (д. сг): Винаги ѝ е била давана.

Д-ръ И. Бешковъ (з. в): „Българска захаръ“, която се изгради съ свои собствени усилия, не получи въ най-решителни моменти подкрепата на правителството.

Н. Кемилевъ (д. сг): Ние я подкрепяме сега отгоре. Тя прави саботажъ на цѣла България. Истината е тая.

Д-ръ И. Бешковъ (з. в): Азъ не отричамъ, че г. министърътъ на финанситъ направи услуга на „Българска захаръ“ съ освобождаването отъ акцизъ на изнесената захаръ.

Н. Кемилевъ (д. сг): Членоветъ на кооперация „Българска захаръ“ сж около 2.000 души.

Д-ръ И. Бешковъ (з. в): 16.200 души сж.

Н. Кемилевъ (д. сг): Около 2.000 души сж.

Д-ръ И. Бешковъ (з. в): Изглежда, че не сте добре информиранъ.

Д. Апостоловъ (д. сг): Въ цѣла България се сѣятъ около 300.000 декара цвекло. Колко сѣе „Българска захаръ“?

Д-ръ И. Бешковъ (з. в): Около 40.000 декара.

А. Пиронковъ (д. сг): Това е лъжа. „Българска захаръ“ е засѣла 12.000 декара.

Д-ръ И. Бешковъ (з. в): Миналата година е засѣла 12.000 декара.

А. Пиронковъ (д. сг): И миналата година, и тая година.

Д-ръ И. Бешковъ (з. в): Азъ приемамъ тая поправка, че „Българска захаръ“ е засѣла миналата година 12.000 декара, защото започна два месеца по-късно кампанията.

А. Пиронковъ (д. сг): Капацитетъ нѣма за повече.

С. Савовъ (д. сг): Въ окръжния съветъ въ Шуменъ се призна, че 12.000 декара сж засѣти отъ „Българска захаръ“.

Г. Марковъ (з. в): Не е въпросъ да се наддумваме — въпросътъ е да се изяснимъ.

Д. Апостоловъ (д. сг): Поне по този въпросъ, г. Георги Марковъ, за интереса на земледѣлца, трѣбва да се разберемъ. И тукъ ли ще отивате противъ? Че туй е за земледѣлца, не е за другито.

Д-ръ И. Бешковъ (з. в): Г. г. народни представители! Съвършено погрѣшенъ е възгледътъ: дайте да сѣемъ, ако ще да е при 600 л. тонътъ, ако ще да е при 400 л. Естествено е, българскиятъ селянинъ-производителъ, когато нѣма доходи, ще работи залудо, ще работи на загуба дори, защото не може да не работи — той трѣбва да сѣе, да оре и да жъне — но бива ли ние тукъ да поглеждаме така на този въпросъ? Бива ли да се казва, че даже и 400 и 500 л. да е тонътъ цвекло, производителътъ все ще има смѣтка да работи? Не бива така да поглеждаме на този въпросъ.

Г. г. народни представители! Въ последнитѣ нѣколко години на много пѣти въ печата и въ Парламента се е повдигалъ въпросътъ за рентабилността на захарнитѣ фабрики въ България. Много капацитети, и наши, и чужди, — особено отъ нашитѣ захарни фабрики — сж излизали съ цифри, данни и статистики да установяватъ, че захарността на българското цвекло била много малка, че разходитѣ били голѣми, че печалбитѣ, изобщо, били малки. Тая легенда падна поне въ очитѣ на ония, които отблизо сж се занимавали съ въпроса. Тая легенда се разби въ нашата действителност. Резултатитѣ отъ кампанията на „Българска захаръ“ опровергаха всички ония твърдения на захарнитѣ фабрики, че имали малки печалби и дори — загуби. Потвърждава се, че захарнитѣ фабрики въ България сж печелили всѣка година по 300 милиона лева. Днесъ, когато имаме излишекъ отъ захаръ, която — и азъ съмъ съгласенъ напълно — трѣбва да се изнесе, за да може да се прсизвежда по-нататъкъ, защо тия захарни фабрики, които иматъ известни количества за износъ, не ги изнесатъ, като понесатъ известни минимални загуби въ замѣна на голѣмитѣ печалби, които реализиратъ отъ планираната вътре въ страната захаръ, а ще трѣбва цвеклопроизводителитѣ — най-онеправданото съсловие, намираще се въ най-голѣма криза — да понесатъ тия загуби, които захарнитѣ фабрики има да понесатъ отъ износа? Това не е интервенция въ полза на слабия, това е интервенция въ полза на силния.

Когато е въпросъ да бжде или да не бжде българската кооперативна захарна фабрика, когато е въпросъ да се помогне или не на българскиятъ цвеклопроизводителъ, азъ бихъ желалъ българскиятъ Парламентъ да не извърши нѣкой актъ, който ще усили подозрението у обществото, че правителството на Демократическия сговоръ услужва на захарния картелъ въ страната и е противъ интереситѣ на българскиятъ цвеклопроизводителъ. (Ржкоплѣскания отъ земледѣлцитѣ)

С. Димитровъ (д. сг): Толкова разбирате Вие да защитавате интереситѣ на българскиятъ цвеклопроизводителъ! (Възражения отъ земледѣлцитѣ)

Председателстващъ А. Христовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Александъръ Пиронковъ.

А. Пиронковъ (д. сг): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Въпросътъ, който е сложенъ днесъ на разглеждане, е твърде важенъ за нашето стопанство, и на него трѣбва да се погледне съ нужната сериозностъ. Ние не бихме могли да засенемъ сега голѣмия въпросъ за захарното производство, безъ да признаемъ, че той е свѣтовенъ въпросъ и че е поставенъ на разглеждане не отъ днесъ, а още отъ преди войнитѣ. По въпроситѣ за производството на захаръ отъ цвекло, отъ трѣстъ, по начина на производството, по планирането и продажбата на захаръта, каква да бжде цената на захаръта на мѣстния пазаръ и каква да бжде цената на захаръта, която се изнася — по

всички тия въпроси въ нашия Парламентъ се приказва твърде нашироко преди 4 или 5 години, когато пакъ бѣше сложенъ на разглеждане този въпросъ — за сѣене цвекло въ България. Преди войнитѣ се даваха износни премии на всѣки тонъ изнесена захаръ или пакъ се даваше премия на произведенъ тонъ цвекло. Обаче свѣтътъ се умори отъ тия премии и още преди войнитѣ се постигна едно международно съгласие за премахване на тия премии, тъй като бюджетитѣ дори на могѣщитѣ държави се изтощаваха отъ тѣхъ, а малкитѣ едва ги понасяха. Следъ войнитѣ пакъ се постави този въпросъ, за защитата на захарното производство, защото производството на захаръ отъ трѣстъ доби голѣмо развитие, прави голѣма конкуренция на производството на захаръ отъ цвекло и може да се каже, че изъ основи е застрашено производството на захаръ отъ цвекло. Може би ви е известно, че голѣма частъ отъ захарнитѣ фабрики въ Европа сж вече затворени, поради липса на пласментъ.

Отъ това, което казахъ и което е известно на голѣма частъ отъ г. г. народнитѣ представители, се разбира, колко е жизненъ за свѣтовното стопанство въпросътъ за производството на захаръ и особено въпросътъ за производството на захаръ отъ цвекло. Когато въ цѣлъ свѣтъ има свръхпроизводство на захаръ, когато ценитѣ на захаръта паднаха извънредно ниско, когато на международния пазаръ става грамадна конкуренция, когато у насъ трѣбва да се разреши и въпросътъ, дали земледѣлското население трѣбва да се лиши отъ прихода, който е получавалъ отъ сѣенето на цвекло, слага се въпросътъ: на чия смѣтка да отидатъ загубитѣ отъ износа на захаръ — за смѣтка на консоматора или за смѣтка на цвеклопроизводителъ? Не единъ пътъ тукъ се изнесоха данни, че голѣма частъ отъ европейскитѣ държави почнаха да даватъ премии за износъ на захаръ, които премии сж за смѣтка на консоматора. И нееднѣжъ се изнесоха тукъ данни, че, измежду всички държави въ Европа, въ България се продава най-евтино захаръта. Всѣкжде другаде захаръта се предава 35—40 л., а въ Италия — надъ 50 л. килограмтъ.

Г. Пенчевъ (с. д): Колко е въ Австрия, Чехия и Германия?

А. Пиронковъ (д. сг): Надъ 50 л. — Тия цени се обясняватъ съ това, че за смѣтка на консоматора се получава въ вътрешния пазаръ високи цени, за да може да се изнася захаръ на свѣтовния пазаръ не повече отъ 4—5 л. килограмтъ.

Н. Стамболиевъ (з. в): Въ Солунъ българската захаръ е 12—15 л., а у насъ — 30 л. Въ Парижъ — 16 л., а въ Берлинъ — 17 л.

А. Пиронковъ (д. сг): Когато ми правите този апострофъ, това показва, че не знаете едно — че преди войнитѣ въ Турция и България се ядѣше по-евтина захаръ, отколкото се ядѣше въ странитѣ, които произвеждаха такава. Защо? По простата причина, че, за да можеха държавитѣ, които произвеждаха захаръ, да направятъ пласментъ въ държавитѣ, които не произвеждатъ такава, бѣха принудени да даватъ премии за износъ на захаръ въ България и Турция, дето нѣмаше захарни фабрики. Този въпросъ — за чия смѣтка сж премиитѣ — е различно разрешаванъ: единъ пътъ премиитѣ е давала държавата, другъ пътъ сж били за смѣтка на консоматора.

Н. Стамболиевъ (з. в): А сега сж за смѣтка на цвеклопроизводителитѣ.

А. Пиронковъ (д. сг): Сега ще видимъ за чия смѣтка сж.

И по този въпросъ правителството на Демократическия сговоръ се намѣсва не само днесъ. То се намѣси и въ 1925 г. Въ 1924 г. пакъ стана споръ между фабрикантитѣ и цвеклопроизводителитѣ: да има ли или не засѣване на цвекло, и не засѣха цвекло. Тогава правителството на следната година се намѣси и уреди въпроса задоволително, като се плащаше по 700 л. за тонъ цвекло съ известнитѣ добавки. Така разрешенъ тогава въпросътъ отъ управлението на Демократическия сговоръ, отогава досега даде задоволителни резултати, отогава досега никой не е посмѣлъ да се противопостави на туй разрешение на въпроса. Така е поставенъ въпросътъ днесъ. Вие, (Сочи земледѣлцитѣ) които претендирате, че сте представители, зачитници на земледѣлцитѣ, вие, които живѣте въ тѣхната срѣда, знаете, че днесъ производството на земледѣлца, особено производството на зърнени храни, е спаднало подъ 50% въ цената си и че земледѣлцътъ се стреми на

всѣка цена да запази производството на захарно цвекло. Особено земледѣлцитѣ въ Северна България, дето не се сѣятъ по-сѣжни култури, както въ Южна България, се стремятъ да запазятъ сѣненето на цвекло, което сравнително всички други култури дава по-добър доходъ. Даже, когато цената на житото бѣше 6—6.50 л., доходътъ отъ цвеклото бѣше по-голямъ, а камоли сега. Това е обща психика, това е инстинктъ на всички цвеклопроизводители. Тѣ желаятъ да се направи всичко възможно отъ правителството, да се направи надлежната интервенция, щото и презъ тая година да се сѣе цвекло, което е може би една отъ голѣмитѣ имъ надежди. Питамъ азъ: когато имаме тая психика, когато е известно на васъ, г. г. земледѣлци, че нашиятъ земледѣлецъ е готовъ да сѣе цвекло дори и при 400 л. тонътъ, защо не оцените намѣсата на правителството да му осигури 600 л. на тонъ?

Д-ръ И. Бешковъ (з. в.): Житото е 300 л. тонътъ, но пакъ го сѣе.

А. Пиронковъ (д. сг): Тогава толкова по-добре. Именно защото той е готовъ да сѣе и за 400 л. тонътъ, правителството прави възможното и доби не 400, а 600 л. на тонъ. Всички очакватъ съ нетърпение кога ще се разреши този въпросъ, кога ще мине законопроектътъ, кога ще дойдатъ съобщенията отъ фабриките, за да почнатъ да сѣятъ цвекло. И азъ знамъ, че преди нѣколко дни дори настроението въ земледѣлската парламентарна група бѣше, тоя законопроектъ часъ по-скоро да мине. Сега, обаче, съмъ изненаданъ отъ противното мнение. Виждамъ, че тукъ се защитава въ вече не интереситъ на земледѣлцитѣ, а интереситъ на известна фабрика.

Н. Стамболиевъ (з. в): Г. Пиронковъ! Ние не можемъ да защитаваме една система, която не е въ услуга на производителитѣ и на консоматоритѣ, а е въ услуга на едритѣ, на фабриканти.

А. Пиронковъ (д. сг): Ще говоря по този въпросъ.

С. Димитровъ (д. сг): (Къмъ Н. Стамболиевъ) Не е така. Вие не разбирате въпроса.

А. Пиронковъ (д. сг): И азъ мисля, че г. Сотиръ Яневъ трѣбваше, като социалистъ, да излѣзе тукъ да защити спогодбата, защото съ нея се защитаватъ широкитѣ народни маси, защитава се производителътъ-земледѣлецъ, тъй като му се подсигуряватъ 600 л. за тонъ цвекло, когато въ Чехия, за която толкова приказвате, се плаща не отъ днесъ, а отъ 4—5 години, за тонъ цвекло 100 крони, които се равняватъ на 400—500 л. Тогава питамъ: какъ можете да бждете противъ една спогодба, по която се даватъ 600 л. за тонъ цвекло на производителя-земледѣлецъ?

С. Савовъ (д. сг): Цвеклото се сѣе на черноземъ, където се получаватъ два тона на декъръ. Ако това мѣсто се засѣе съ ечимикъ, декертъ може да даде най-много 20 кофи, по 10 л. кофата — 200 л., а отъ цвеклото ще получатъ 1.200 л.

С. Яневъ (с. д): (Казва нѣщо)

А. Пиронковъ (д. сг): Моля Ви се, недейте ме прекъсва. Защо се сърдете тогава, когато азъ Ви прекъсвамъ? — Азъ се чудя, защо г. Яневъ, чийто край е облагодетелсивуванъ отъ природата, каждаго се сѣе тютюнъ, който се продава на сравнително добра цена, ...

С. Яневъ (с. д): Прокопсали сж много!

А. Пиронковъ (д. сг): ... и знае какво е състоянието на онѣзи краища, които очакватъ дохода си само отъ цвеклото, е дошелъ сега тукъ да плаче и да обръща работата наопаки, че туй не било въ защита на земледѣлца-производителъ, а е било въ защита на фабрикантитѣ. Това е далечъ отъ истината.

Този законопроектъ дохожда да подпомогне земледѣлцитѣ и той е належашъ. Г. г. фабрикантитѣ — може би вие не знаете, а може би и знаете — правятъ всичко възможно, за да не мине тая работа — тѣ не желаятъ да се сѣе цвекло.

С. Яневъ (с. д): Самитѣ фабриканти чакатъ тукъ, за да видятъ дали ще мине спогодбата на цвеклопроизводителитѣ. Ето ги кжде чакатъ. (Сочи кореспондентската лжа)

А. Пиронковъ (д. сг): Това не е вѣрно.

Д-ръ И. Бешковъ (з. в): Г. Ляпчевъ каза вчера, че нѣма да се внесе този законопроектъ.

А. Пиронковъ (д. сг): Г-да! Когато е вѣренъ фактътъ, че захарнитѣ фабрики могатъ да намѣрятъ цвеклото по 400 л. тонътъ, защо ще търсятъ тая спогодба?

Н. Стамболиевъ (з. в): Кжде ще го намѣрятъ?

А. Пиронковъ (д. сг): Има го — има кой да сѣе. Сега дохождате вие да плачете — за кого? Д-ръ Бешковъ се навърта около „Българска захаръ“ и взема думата да я защитава, а забравя българскитѣ земледѣлци. (Д-ръ И. Бешковъ възразява) Ние не сме противъ „Българска захаръ“. Днешното правителство е дало доказателства, че подкрепя „Българска захаръ“; безъ подкрепата на днешното правителство „Българска захаръ“ не можеше да излѣзе на добъръ край. Ние не сме противъ нея, ние я подкрепимъ съ кредити, съ всичко и желаемъ за въ бждеще да съществува, но ние не можемъ да поставяме така егоистично въпроса, както го поставя „Българска захаръ“: „Понеже моето производство отъ 2½ милиона килограма захаръ мога да го пласирамъ, азъ съмъ готова“ — почва да прави тая демагогия — „да дамъ по 700 л. за тонъ цвекло, обаче другитѣ фабрики даватъ по-малко и т. н., и т. н. — една работа страшно пакостна.

Д. Даскаловъ (з. в): „Българска захаръ“ колко купува цвеклото?

А. Пиронковъ (д. сг): Тя го е купила на цената, на която го купуватъ всички други фабрики, и продава захарта на сжщата цена, на която я продаватъ всички други фабрики, макаръ да разправя, че щѣла да конкурира съ своята цена.

Д-ръ И. Бешковъ (з. в) и **Н. Стамболиевъ** (з. в): (Възразяватъ)

А. Пиронковъ (д. сг): Недейте разправя бабини деветини! Попитайте съседа си Янчевъ и той ще ви каже, че желае да се сѣе цвекло.

Н. Стамболиевъ (з. в): Ние не сме противъ сѣненето на цвекло.

А. Пиронковъ (д. сг): Васъ не Ви интересува този въпросъ, а Ви интересува друго.

Въпросътъ, г-да, се слага така: можемъ ли да оставимъ само 12 хиляди декара въ България да се сѣятъ съ цвекло, колкото сѣе „Българска захаръ“, па ако ще да го плати и по хиляда лева тонътъ, и да оставимъ на произвола всички други земледѣлци-производители на цвекло, които сѣятъ въ България 200 хиляди декара? Това искамъ да знамъ. Ами че 12 хиляди декара съ цвекло не сж достатъчни, за да задоволятъ само Плѣвенска околия!

Д-ръ И. Бешковъ (з. в): Сега 20 хиляди декара се сѣятъ.

А. Пиронковъ (д. сг): Нищо подобно. Това е лъжа. 12 хиляди декара сж.

Д. Бъровъ (д. сг): И 20 хиляди да бждатъ, кжде сж 200 хиляди!

А. Пиронковъ (д. сг): Та искамъ да зная: всички други производители на цвекло ще ги оставимъ ли на произвола на сждбата? Ще оставимъ ли 200 хиляди декара въ България да не бждатъ засѣти съ цвекло, да не се получи едно производство, което дава доходъ 300 милиона лева за земледѣлцитѣ-производители годишно? Този е за менъ въпросътъ — всичко друго е вѣтъръ, демагогия. И азъ съмъ увѣренъ, че г. д-ръ Бешковъ и всички други, които поддържатъ противната теза, ще бждатъ питани, ако не бжде приетъ този законопроектъ: „Защо вие осуетихте сѣненето на захарно цвекло?“

С. Яневъ (с. д): Ще ги задължите да сѣятъ.

Д-ръ И. Бешковъ (з. в): Както задължавате „Българска захаръ“, така ще задължите и захарнитѣ фабрики, които сж въ ржцетъ на чуждеци.

А. Пиронковъ (д. сг): Говорите глупости! Тъкмо тоя законопроектъ това казва: задължаваме ви да сѣете. Защото, ако всѣка година имаме 40—50 милиона килограма производство на захаръ, ако фабриките иматъ излишци отъ

миналата година 25 милиона килограма, това показва, че фабриката при тези цени, които получават за захарта в България, могат спокойно да кажат: няма да се сие цвекло. А когато дойдем до приказките на г. Георгов, напр., че фабриката печелели по 10 л. на килограм захар, всъщност ще разбере, че туй е несериозна работа. Защото „Българска захар“, която имаше за задача да регулира мистния пазар и да калкулира цените, за да улесни по този начин управлението, което да види какво печелят другите фабрики, тя самата иде със своята калкулация — туй, което се и знае — да казва, че коштуемата цена на захарта е между 11.50 и 12 л. килограмът. Питам: как ще може да изнесе който и да е фабрикант захар, когато на световния пазар цената на захарта е 4—4.50 л., когато производственият разнос, по твърдението на „Българска захар“, е между 11.50 и 12 л.? Не е ли ясно, че тук ще има загуба най-малко 7 л. на килограм? Кой ще понесе тая загуба, за да можем действително и в бъдеще да сием цвекло и да задоволим българските земледельци-производители на цвекло с тия 300 милиона лева, които се получават от цвеклото?

Има два пътища: единият е това да стане за сметка на консоматора, като се повиши цената на захарта, а вторият път е държавата да даде премии съвотници хиляди лева за износ на захар.

Никой от земледельците: За сметка на производителите!

А. Пиронков (д. сг): Не е за сметка на производителите. — Има и трети път; той е средният между горните два: като се гарантира на производителя 600 л. за тон цвекло, от която цена той е доволен, защото ще получи един доход най-добър, в сравнение дохода от всички други земледельски култури, с изключение на тютюна. Питам: това разрешение на въпроса лошо ли е; то не е ли най-доброто разрешение, което задължава фабриката да платят 600 л. тона цвекло, когато те могат да го набавят по 400 л. тона? По-хубавно разрешение на въпроса от това има ли? И, следователно, този законопроект тръбваше да получи одобрение от всички народни представители, без разлика на политически убеждения, защото е едно справедливо и задоволително по всички направления разрешение. При днешната вилнеща криза да гарантираш такава цена на цвеклото, това е едно щастливо разрешение на въпроса. И всяка критика в това направление показва едно, че тук или се защитават интереси, или че тук има непознаване на въпроса и т. н., и т. н., за да не допуща и най-лошото — че тук има и недобросъвестност.

Д. Даскалов (з. в): Вие сте противник на „Българска захар“.

А. Пиронков (д. сг): Не съм противник на „Българска захар“.

Д. Даскалов (з. в): Вие станяхте причина, когато „Българска захар“ искаше да построи фабриката си в Плевен, да бъде тя изгонена от там.

А. Пиронков (д. сг): Това е лъжа!

Д. Даскалов (з. в): Не е лъжа!

А. Пиронков (д. сг): Който Ви е казал това, Ви е заблудил. Плевенската градска община отпусна място на „Българска захар“ да строи фабриката си, но тя предпочете да я построи не в Плевен, а в Долна Митрополия. Никой в Плевен не е правил спънка за постройката на тая фабрика било в града или в района на града. Това е истината — всичко друго е лъжа.

Д-ръ И. Бешков (з. в): Върно ли е, че Плевенската окръжна постоянна комисия отказа да плати 900.000 л., които бие гласувал окръжният съвет за дългове капитала на „Българска захар“?

А. Пиронков (д. сг): Плевенската окръжна постоянна комисия, както и много други окръжни постоянни комисии, както и много общини в страната, поради липса на достатъчни средства — това е известно на всички ви — да задоволяват най-близките си нужди, нямаше възможност да запише тия дългове. Това е истината. Нима всички окръжни постоянни комисии, нима всички общини в Бъл-

гария записаха такива дългове? Най-после въпросът за кооперативното дълго и за производството на захар, или какъв да е друг продукт, не е въпрос на общини и окръзи, а е въпрос на частна инициатива и дълго на отдалени граждани.

И. п. Янчев (з. в): Защо се намесват в полза на икономически силния, в полза на картела? Защо не сте последователни на вашата теория *laissez faire, laissez passer*, а интервенирате в полза на икономически силния?

Председателстващ А. Христов (Звъни)

А. Пиронков (д. сг): Ние се намесваме в полза на слабите икономически и ви гарантираме производството им да се плаща по 600 л. тонът. Туй ви повторих за десети път. Вие или не го разбирате, или го разбирате, но сте недобросъвестни.

И. п. Янчев (з. в): Да, да!

А. Пиронков (д. сг): Това ще бъде оценено по достойнство. Утре, когато законопроектът мине на трето четене и ще стане закон, всички ще бъдат доволни, и когато почнат да се получават телеграми, че ще се засее цвекло, ще видите какво доволство ще има у цвекло-производителите. Ако е въпрос да се погледне егостично, аз съм доволен, че вие, дружбани, се противопоставяте на този законопроект и че Сговорът ще има още един случай, в който ще може да се похвали с едно добро дело — че е защитил интересите на земледельците по-добре от вас. (Ръкоплъскания от сговористите)

Моля да се приеме законопроектът на първо четене и, по спешност, на второ четене. (Възгласения от земледельците)

Н. Стамболиев (з. в): Ще се похвалите пред фабрикантите.

Д-ръ И. Бешков (з. в): Със този законопроект вие защитавате интересите на фабрикантите.

А. Пиронков (д. сг): (Към д-ръ И. Бешков) Порано ти беше за обратното, а сега, като влезе в управителния съвет на „Българска захар“, веднага се превърна цълият и въведе в заблуждение всички ваши приятели. Аз съм доволен, че държите тази позиция. Един ден ще вземем да напечатате речта Ви и ще я разпръснем в Плевенско.

Д-ръ И. Бешков (з. в): Отнемате 100 милиона лева на народното стопанство с днешния законопроект и ги давате на захарния картел.

А. Пиронков (д. сг): Това е лъжа отначало докрай.

Д-ръ И. Бешков (з. в): Това е истината.

Председателстващ А. Христов: Има думата народният представител г. Стефан Бояджиев.

С. Бояджиев (д. сг): (От трибуната) Г. г. народни представители! Тръбва човък действително да има голъм кураж в днешното време, когато земедельското население у нас бедствува, когато има разорана повече от 200.000 декара земя, нагласена за посеване с захарно цвекло, когато 60—80 хиляди земедельски стопанства чакат разрешението на въпроса, който ни занимава, и когато се намираме пред Гергьовден, казвам, човък тръбва да има голъм кураж, особено тия (Сочи земедельците), които претендират, че представляват интересите на българския земедельец, за да се обяви в такъв момент противник на една спогодба, която цели да защити интересите на голма част от бедстващото земедельско население. Защото не е върно, г. г. народни представители, че цвеклосъи си голмит чифлики в България, каквито фактически не съществуват вече. Цвеклосъи си дребните земедельски стопани, тия, които отделят от зърна си за късче земя, за да го засеят с цвекло, та тази земя да бъде рентнирана по-добре и те да могат да посрещат по-задоволително своите развити нужди.

Тук каточели се изтъква, че фабриката „Българска кооперативна захар“ е застрашена в своя живот, в своето бъдеще. Аз мисля, че фабриката „Българска кооперативна захар“ не се създаде от плевенци, а от

цѣла стопанска България и отъ цѣлото общество; че въ нея записаха дѣлове отъ цѣла България, че всички кооперации, че всички общини, че всички популярни банки се ангажираха и подкрепиха това национално предприятие съ единствената задача да бжде то регулаторъ на цената на цвеклото и на захарта на мѣстния пазаръ. И днесъ, когато вие (Кѣмъ земледѣлцитѣ) тѣй жарко излизате да защитавате интереситѣ на „Българска захаръ“ и твърдите, че тя щѣла да пострада съ тоя законопроектъ, като внесе 2—3 милиона лева въ образувания фондъ, вие вършите една егоистична политика, защото „Българска захаръ“ е кооперативно сдружение и тя първа трѣбва да даде жертвитѣ, тя първа трѣбва да поощри износа на излишната захаръ, за да се даде възможностъ и на останалитѣ земледѣлци въ България да засѣватъ повече цвекло. Ето, отъ тия подбуди трѣбва да се ржководи „Българска захаръ“, а не само отъ своя егоизъмъ — да получи 100—150 л. повече на тонъ цвекло въ единъ периметъръ, който обхваща не повече отъ 50—60 села въ България. Ето, този начинъ на защита е егоистиченъ и той е достоенъ за порицание. (Ржкоплѣскания отъ сговориститѣ. Възражения отъ земледѣлцитѣ).

И. п. Янчевъ (з. в): Разширете района ѝ. Защо не го разширите?

С. Бояджиевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Да се говори тукъ, че българскитѣ цвеклосѣячи прави грамадни жертви отъ своя поминѣкъ, това е едно заблуждение, да не кажа нѣщо повече. Ами че при днешнитѣ стопански условия, когато всички продукти на българския земледѣлецъ сѣ обезценени съ 70—80%, въ сравнение съ ценитѣ, които тѣ имаха преди две години, азъ ви питамъ: съ какво се обезценява трудътъ, производството на българския цвеклосѣячъ, като се намалява цената на тонъ цвекло отъ 700 л. на 600 л.? Това е едно незначително намаление и не може да се говори за жертви. Това не е абсолютно никаква жертва, споредъ менъ. Азъ ще ви кажа, че ако цвеклосѣячитѣ бѣха оставени на произвола на сждбата, ако г. министърътъ на земледѣлието не бѣше се намѣсилъ, захарнитѣ фабрики щѣха да наложатъ 400 л. на тонъ цвекло (Ржкоплѣскания отъ сговориститѣ) и маса цвеклосѣячи, вмѣсто цвекло, щѣха да сѣятъ други култури. (Възражения отъ земледѣлцитѣ) Днесъ цвеклото, въ сравнение съ другитѣ земледѣлски култури, е най-доходната култура. Нѣма нужда, г. г. народни представители, отъ много умъ, за да се прецени това положение. Срѣдното производство на цвекло отъ единъ декаръ земя е единъ и половина тона, които, по 600 л. на тонъ, правятъ 900 л.; плюсъ 2 кгр. захаръ на тонъ цвекло, плюсъ 50% каша — това е единъ доходъ надъ 1.000 л. на декаръ. Питамъ ви: коя друга земледѣлска култура дава на българския земледѣлецъ 1.000 л. бруто приходъ на декаръ? Почти никоя отъ зърненитѣ и кореннитѣ култури въ страната. Ето че и въ туй отношение вие не сте прави. Споредъ мене, цената 600 л. на тонъ цвекло е много задоволителна и се посрѣща съ радостъ отъ българския цвеклосѣячъ.

Но като сѣ приели тази цена българскитѣ захарни фабрики, азъ си задавамъ въпроса: министерството, правителството, самитѣ министри на земледѣлието сѣ какво гарантира на българскитѣ цвеклосѣячи, че тѣ, съгласно подписаната напоследѣкъ спогодба между министра на земледѣлието и захарнитѣ фабрики ще засѣятъ съ цвекло срѣдната площъ земя, която е засѣвана презъ последнитѣ петъ години и която се движи между 160 и 180 хиляди декара? За да не бжде голословенъ, ще ви цитирамъ цифритѣ за засѣтата съ цвекло площъ презъ последнитѣ петъ години. Така, презъ 1930 г. сѣ били засѣти съ цвекло 197.000 декара земя; 1929 г. — 194.000 декара; презъ 1928 г. — 155.000 декара; презъ 1927 г. — 207.000 декара; презъ 1926 г. — 146.000 декара. Значи, срѣдната площъ земя, засѣвана съ цвекло презъ последнитѣ петъ години, се движи, както казахъ, между 160 и 180 хиляди декара. Ето, споредъ менъ, основата на сключената спогодба. Азъ искамъ отъ г. министра на земледѣлието, когато ще отговаря по този законопроектъ, да ни каже съ какво захарниятъ картелъ, захарната индустрия у насъ, като е посла този ангажментъ, ще устои на него — че тая площъ земя отъ 180.000 декара срѣдно засѣвани ще бжде засѣта и дали, мимо тая спогодба, засѣтата площъ не ще бжде намалена на 30—40—50 хиляди декара, като останалитѣ декари останатъ незасѣти съ цвекло? Това е най-сериозниятъ въпросъ, на него се спирамъ и искамъ отъ г. министра на земледѣлието освѣтления.

С. Янчевъ (с. д): Ако не устоятъ на поетото задѣлжение, ще се увеличи вносното мито на захарта и ще се накаратъ ешекъ гиби да сѣятъ.

С. Бояджиевъ (д. сг): Това е, което г. министърътъ на земледѣлието трѣбва да осигури съ тая спогодба, която сключва съ захарния картелъ въ страната.

Г. г. народни представители! Никога Парламентътъ не е правилъ такива материални жертви, каквито прави сега съ спогодбата, която министърътъ на земледѣлието е сключилъ съ захарния картелъ. Защото тѣзи 100 л., които ще се удържатъ на тонъ цвекло отъ цвеклосѣячитѣ, върху 300.000 тона срѣдно годишно производство на захарно цвекло, сѣ всичко 30 милиона лева. А ако захарнитѣ фабрики изнесатъ годишно минималното количество, 15 милиона килограма, захаръ — тѣ сѣ ангажирали да изнасятъ отъ 15—25 милиона килограма захаръ — ще получатъ, при премия 4—5 л. на килограмъ, 70—80 милиона лева. Цвеклосѣячитѣ ще дадатъ 30 милиона лева, а останалитѣ 40—50 милиона лева ще трѣбва да ги даде държавата отъ своя бюджетъ. Значи, ще трѣбва министърътъ на земледѣлието въ следващата Камара да иска да се предвиди въ бюджета една помощъ отъ 40 милиона лева за усиляване фонда при Българската земледѣлска банка за поощрение износа на захаръ. Та, виждате, фактически жертвата, която правятъ цвеклосѣячитѣ, е малка; по-голяма е жертвата на държавата и тая на комсоматора, защото цената на захарта не се намалява.

Изтъквамъ това, за да видите, че днешното правителство е единственото, което прави такива грамадни материални жертви за интереситѣ на българскитѣ цвеклосѣячи. Не е имало по-яркъ защитникъ на интереситѣ на българския цвеклосѣячъ отъ днешното правителство, респ. министра на земледѣлието.

Г. г. народни представители! Казахъ, че нѣма да се намѣри депутатъ, действащъ по съвѣстъ, да се обяви въ днешния моментъ противъ тая спогодба. Но, когато защитавамъ законопроекта, ползувамъ се отъ случая да обърна вниманието на министра на земледѣлието и на министра на финанситѣ върху два въпроса, които и въ миналата Камара се поставиха. Когато въ 1925 г. се обяви конфликтътъ между тогавашното правителство и захарния картелъ, който искаше да повиши цената на захарта съ 4 л. на килограмъ и да понижи цената на тонъ цвекло отъ 800 л. на 700 л., правителството на г. Цанковъ, влизайки въ конфликтъ съ захарния картелъ, намали вноснитѣ мита и парира тия негови намѣрения. Въ послѣствие, въ края на 1925 г. и началото на 1926 г., захарниятъ картелъ се принуди да влѣзе въ споразумение съ правителството и се подписа една спогодба, едно съгласие, по силата на което захарниятъ картелъ даде 820 л. на тонъ цвекло и пое ангажментъ, че цената на захарта отъ 22 л. килограмътъ нѣма да бжде повишавана. Освенъ това той даде една декларация въ Финансовото министерство, съ която пое ангажмента, че, ако се наложи да се корегира цената на тонъ цвекло отъ 820 л., това корегирание ще стане съ посрѣдничеството на Министерството на земледѣлието и съ негово съгласие, едно, и, второ, ако се наложи да се увеличи цената на захарта отъ 22 л. нагоре, това ще стане само съ съгласие на Финансовото министерство и то при обстоятелства, че цената на захарта на международния пазаръ е увеличена и че производственитѣ разности вътре въ държавата поскѣпнатъ. Тая декларация, г. г. народни представители, даде захарниятъ картелъ тогава. Тя се съхранява сега въ Министерството на финанситѣ. Обаче трѣбва да констатирамъ, за жалостъ, че тая декларация не се изпълни. Захарниятъ картелъ отъ 1925 г. до 1929 г. увеличи цената на захарта отъ 22 на 26 л., значи, увеличи постепенно цената на захарта съ 4 л. на килограмъ, а цената на тонъ цвекло смѣна отъ 820 на 700 л. Ето едно нарушение на единъ поетъ ангажментъ отъ захарния картелъ съ декларацията, която той даде навремето.

Като се ползувамъ отъ случая да изтъкна това обстоятелство, азъ апелирамъ къмъ министра на земледѣлието да иска да се спазва въ бждеще поетиятъ ангажментъ отъ захарния картелъ въ смисълъ никогда да не се оставятъ цвеклосѣячитѣ на произвола на сждбата — захарниятъ картелъ самъ да опредѣля цената на цвеклото. Нека министърътъ на земледѣлието, съгласно тая декларация на захарния картелъ, бжде посрѣдникъ, защото цвеклосѣячитѣ сѣ прѣснати, слаби, разнебитени и не могатъ да защитаватъ добре своитѣ интереси. Само чрезъ посрѣдничеството на Министерството на земледѣлието ще може да бждатъ защитени тѣхнитѣ интереси по-ефикасно; само Министерството на земледѣлието е, което може да се налага на захарния картелъ. Отъ друга страна, ще трѣбва г. министърътъ на финанситѣ да подири тая декларация

и да поиска, когато цената на захарта на мѣстния пазаръ се повишава, да бѣдатъ налице тѣзи две условия: цената на захарта на международния пазаръ да е повишена и производственитѣ разноси вътрѣ въ страната да сѣ повишени. Обаче тѣзи условия ги нѣма. На международния пазаръ цената на захарта отъ 1925 г. насамъ не е увеличена, а и мѣстнитѣ производствени разноси не сѣ отегчени затуй, защото надницитѣ на работницитѣ, които работятъ въ кампанията, се обезцениха съ 30—40—50%, защото цената на тонъ цвекло отъ 820 л. се смѣква на 700 л., съ 120 л., защото захарнитѣ фабрики направиха икономии при превода на цвеклото — сега то се закарва съ камииони въ самитѣ фабрични помѣщения — защото захарността на цвеклото отъ 12—14% се възкачи на 22%, благодарение селекцията, която направиха по отношение на семената. Изобщо всички условия на производството, технически и стопански, облекчиха производството на захарнитѣ фабрики и го направиха по-евтино съ 20 до 30% вътрѣ въ страната. Въпрѣки това, обаче, макаръ че и цената на захарта на международния пазаръ не се увеличи, захарнитѣ фабрики, безъ всѣкакво основание, увеличиха цената на захарта съ 4 л. на килограма и отегчиха положението на българския потребител.

Следъ тия думи, азъ апелирамъ къмъ всички да гласуватъ за приемането на законопроекта, защото, както казахъ, всички го чакатъ да бѣде гласуванъ частъ по-скоро и пакъ обръщамъ вниманието на г. министра на земледелието и на г. министра на финанситѣ, да турятъ въ действие, въ изпълнение декларацията на захарния картелъ и да не оставятъ тя да бѣде праздна дума. (Ръкоплъскания отъ сговориститѣ)

Председателствуващъ А. Христовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Никола Кемилевъ.

Н. Кемилевъ (д. сг): Г-да! Нѣма да говоря много. Искамъ да спра вниманието ви само на онѣи цифри, които се изнасятъ така, като че ли се вадятъ 5 л. на дребно отъ джоба.

Каза се 100 милиона лева ще се взематъ отъ българскитѣ производители на цвекло. Спогодбата гласи, че ще се взематъ по 100 л. на тонъ. Въ България не се произвеждатъ 1 милионъ тона цвекло, за да могатъ да се събератъ 100 милиона лева, като се взематъ по 100 л. на тонъ. Не бива така единъ докторъ на финанситѣ — това е д-ръ Бешковъ — урбулишки смѣтки да прави и да смѣта, че предъ себе си има слѣпци и глупци. Г. Бешковъ каза, че българскитѣ цвеклопроизводители ще бѣдатъ ошетенни съ 100 милиона лева и че тѣзи 100 милиона лева ще бѣдатъ взети отъ тѣхъ, за да се дадатъ на нѣкакъвъ захаренъ картелъ. На никакъвъ захаренъ картелъ не се даватъ. Законопроектътъ изрично казва, че на тонъ цвекло ще се взема по 100 л., т. е. намалява се миналогодишната цена съ 100 л., като тѣзи 100 л. на тонъ цвекло се внасятъ въ Българската земледѣлска банка. Цѣлото годишно производство на цвекло у насъ е 300—350 хиляди тона. Следователно, като се вземе по 100 л. отъ тонъ цвекло, ще се набератъ само 30—35 милиона лева, а не 100 милиона лева. (Възражения отъ земледѣлцитѣ) Моля ви се, г-да, азъ чуку думитѣ на г. докторъ. Не бива така да се говорятъ тѣзи работи, защото отъ 35 до 100 милиона разлика е тамамъ 65 милиона. Не знаа какъ г. докторъ по финанситѣ преценява това нѣщо, но моята преценка е, че тази разлика е твърде голѣма, за да не може така безогледно да се повдига въпросъ отъ трибуната на Народното събрание.

Вториятъ въпросъ, който ме интересува, е следниятъ. Ние не сме врагове на „Българска захаръ“. Преди г. д-ръ Бешковъ да бѣде членъ въ управителния съветъ на „Българска захаръ“, тукъ имаше народни представители, които я защитаваха и я изведоха отъ плѣзгавия пътъ, по който бѣше тръгнала за споразумение съ Виена. Г. докторе! Ние знаете тѣзи работи, но има и други хора, които ги знаатъ. Ние копнѣхме да бѣде издигната „Българска захаръ“ като регулаторъ на пазара и на ценитѣ.

Д-ръ И. Бешковъ (з. в): Моля, изяснете се, за какво споразумение говорите?

Н. Кемилевъ (д. сг): Вие го знаете. То бѣше преди Вие да станете членъ на управителния съветъ на „Българска захаръ“, когато тя още се създаваше.

Д-ръ И. Бешковъ (з. в): Ставаше въпросъ за първитѣ машини по онзи планъ.

Н. Кемилевъ (д. сг): Да, да. И за втората спогодба: ще платимъ на еди-кой-си еди-колко-си, ако откупятъ еди-какво-си.

Д-ръ И. Бешковъ (з. в): То бѣше едно общо предложение. Но като се опита този типъ машини въ захарното производство, оказа се дефицитъ отъ 15—20%, и фабриката се отказа отъ този типъ и взема другъ типъ. Нѣма нищо нечисто тукъ.

Н. Кемилевъ (д. сг): Какъ процедира тая кооперация въ днешния моментъ? „Българска захаръ“ не е намирала противодействие въ управляващитѣ срѣди. Тя е кооперативно сдружение, на което даже се позволи да си прикачи фирмата „Държавно учреждение“. Българското правителство, респективно Министерскитѣ съветъ, заповѣда на Централната кооперативна банка и разреши на популярнитѣ банки да ѝ дадатъ заеми почти безъ гаранция, за смѣтка на едно бѣдеще производство, което не се знае дали ще бѣде налице или не. Това противодействие ли е, г. докторе?

Д-ръ И. Бешковъ (з. в): (Възразява нѣщо)

Н. Кемилевъ (д. сг): Намѣриха се хора, които го направиха; намѣри се Министерски съветъ, който го извърши.

Вторъ случай: „Българска захаръ“ се намѣри въ затруднение: не може да пласира своята захаръ, не може да ѝ изнесе отъ депата на фабриката. Министерскитѣ съветъ може би направи едно малко закононарушение или едно изключение отъ начина, по който се постѣпва спрямо другитѣ фабрики, като разреши да се изнесе захарта отъ фабриката, а акцизътъ да се заплати на държавата следъ нейното продаване. Това малко ли е, г-да? Предварително да платишъ 8-20 л. акцизъ и 2 л. и нѣщо градско право, всичко 10 л. и 50—60 ст., смѣтнете го върху едно количество отъ милиони килограма захаръ, за да видите какво прави. Правителството на Демократическия сговоръ не само не се противопостави, но направи и това изключение.

Тукъ нѣма врагове на българското кооперативно сдружение и напраздно ни обвиняватъ. Но вие, които влѣзохте въ управителния съветъ, какво правите днеска? Вързахте веднѣжъ кооператоритѣ и следъ това имъ казвате: „За да засѣбешъ единъ декарь цвекло, дълженъ си да запишешъ два дѣла и ще заплатишъ по 200 л. на дѣлъ“. Азъ бихъ искалъ да видя управата на „Българска захаръ“ да застъпва интереситѣ на българския цвеклопроизводителъ както трѣбва, а не да застъпва изключително интереситѣ на хора, които иматъ смѣтка да се явяватъ като представители на българскитѣ кооператори, за да се охраняватъ. Трѣбва да се престане съ управителни съвети, които се охраняватъ за смѣтка на българския кооператоръ и производителъ. Това е моето разбиране и затуй възстанахъ срещу онзи социалдемократъ, който преди малко излѣзе да говори тукъ.

Д-ръ И. Бешковъ (з. в): Едно кооперативно предприятие е силно само тогава, когато си създаде собствени срѣдства. Това е едно основно начало на кооператизма, което не знаа дали Вие разбирате.

Н. Кемилевъ (д. сг): Разбирамъ го много добре.

Д-ръ И. Бешковъ (з. в): Недейте смѣта, че е ограбване, ако „Българска захаръ“ иска отъ членоветѣ си да увеличатъ дѣловетѣ си. Само така тя ще се закрепи, г. Кемилевъ.

Н. Кемилевъ (д. сг): Вие правите смѣтката на кожодеритѣ. Е добре, въ този моментъ и азъ ще бѣда кожодеръ. Г-да! Министерството на земледѣлното разреши този въпросъ по единъ радикаленъ начинъ — да се разбере това — като не позволи на фабрикантитѣ да си играятъ съ съдбата на производителъ долу. Съгласни ли сте да отидемъ да направимъ анкета въ Русенско, за да видите, че има селяни, които фабриката бѣше заставила да съятъ цвекло по 450 л. тонъ?

Д-ръ И. Бешковъ (з. в): Съгласенъ съмъ.

Н. Кемилевъ (д. сг): Въ този моментъ Министерството на земледѣлното се противопостави и каза: „Не, г. г. фабриканти, ще заплащате по 600 л. на тонъ“.

Д-ръ И. Бешковъ (з. в): Нѣма логика.

Н. Кемилевъ (д. сг): Кѣде ли има логика у васъ?

Д-ръ И. Бешковъ (з. в): Ше се съгласятъ на 450 л., като имъ се каже, че нѣма да сѣятъ. Държавата трѣбваше да застане на страната на слабия производител и да му каже: „Нѣма да дадешъ цвеклото по 450 л., защото фабрикантътъ има смѣтка да ти плати 700 л.“

Н. Кемилевъ (д. сг): Слушайте вие, сдружени земеделци! Спомнете си вашитѣ речи, когато се разглеждаше бюджетътъ по Министерството на земледѣлието, които сѣ записани тукъ и въ които вие заявявате, че ще трѣбва да престанемъ да мислимъ въ тая страна, че тя трѣбва да остане изключително производителка на зърнени храни. Следъ като всички говорихме, съгласихме се, че не трѣбва да увеличае българския земеделецъ да сѣе изключително зърнени храни, а трѣбва да намѣримъ култури, които днесъ сѣ по-доходни, и съ които ще бѣде заплатенъ не машинниятъ трудъ на Америка и на Австралия, а българската работна рѣжа. Вие сте съгласни, че днесъ производството на българския селянинъ трѣбва да бѣде насочено въ други посоки. Азъ го насочвамъ къмъ цвеклопроизводството и не се страхувамъ да заявя това: ще намѣримъ голѣми премии, ще ги дадемъ на българския земеделецъ, за да може да се изнесатъ неговитѣ продукти навънъ, ще намѣримъ пазари, ще подпомогнемъ това производство, ~~во~~ тукъ, вмѣсто да даваме на българския селянинъ просещи премии отъ нѣкакви фондове, ще му дадемъ ефективни пари, съ които да посрещне своитѣ нужди. Вие днесъ се противопоставяте срещу това (Възражения отъ земеделцитѣ. Шумъ)

Председателствуващъ А. Христовъ: (Звъни)

Н. Кемилевъ (д. сг): (Къмъ земеделцитѣ) Г-да! Вие имате единъ докторъ по финанситѣ, който трѣбва да ви освѣтли. У насъ има свръхпроизводство на захаръ, признато и отъ него самия. Това свръхпроизводство днесъ въ България е надъ 30 милиона килограма, колкото ще артисатъ въ 5-тѣ захарни фабрики.

Нѣкой отъ земеделцитѣ: 17, а не 30 милиона килограма.

Н. Кемилевъ (д. сг): Тогазъ, като не вѣрвате на статистиката, кажеге, на какво ще вѣрвате? Азъ твърдя, че има свръхпроизводство надъ 30 милиона килограма, които новото производство ще завари

Д. Даскаловъ (з. в): Какъ не ще има излишекъ, когато захарта се продава 30 л. килограмъ? Ако намалите цената, ще имате по-голѣма консомация.

Н. Кемилевъ (д. сг): По този въпросъ ще говоримъ. Ние направихме това, което трѣбваше да направимъ, и административно накаррахме фабрицитѣ презъ есенята да намалятъ цената на захарта съ 2 л. на килограмъ. Съжалявамъ — говоря ви откровенно — че г. министрътъ на финанситѣ се поддаде на уличната мълва и хвърли 60.000.000 л., които се получиха отъ това намаление, на уллицата, за да даде удовлетворение на една демагогия. Г-да! Трѣбва да разберемъ едно: ако искаме отъ българския производител въ село да идва въ града при българския търговецъ да купува и да подпомогне българския чиновникъ, трѣбва да помислимъ да бѣде напълнена неговата торба. Отъ тѣзи 60.000.000 л., хвърлени за демагогия, азъ бихъ образувалъ по-скоро фондъ, отколкото днесъ да се намалява съ 100 лева цената на тонъ цвекло. Но ако сега възстановимъ цената, която захарта имаше до 1 августъ 1930 г., представлявате ли си какъвъ шумъ ще се вдигне, че сме оцетили българския консоматоръ? За Бога, кажете, кой е оропатенъ? Вие, които най-много ще викате противъ това, кажете, по колко килограма захаръ консомирате годишно?

Нѣкой отъ земеделцитѣ: По 5 килограма.

Н. Кемилевъ (д. сг): За себе си, азъ ви казвамъ, че консомирамъ 150 килограма въ годината.

Нѣкой отъ земеделцитѣ: Много е.

Н. Кемилевъ (д. сг): А, много е! — 150 килограма по 2 л. на килограмъ прави 300 л. Съ 300 л. ще оправите ли

финансовото положение на единъ срѣдна рѣжа човѣкъ като мене? А българскиятъ селянинъ никога не консомира повече отъ 1 килограмъ на годината. (Възражение отъ земеделцитѣ). Той би искалъ да сведе консомацията си до още по-голѣмъ минимумъ, но не може. Тѣмко цвеклопроизводителъ, комуто даватъ захаръ, казва: „Дайте ми 6 кгр. за вѣщи, а за другитѣ ми платете въ пари по 25 л.“ Ето кѣде е вашата демагогия.

Д-ръ И. Бешковъ (з. в): Г. Кемилевъ! Споредъ официалната статистика, у насъ срѣдно на глава — вътрѣ влизатъ и деца, и жени, и старци — се пада по 5 кгр. захаръ годишно.

Н. Кемилевъ (д. сг): Азъ зная, че това е консомацията, но по сладкарницитѣ и халваджийницитѣ, а не и въ село. И азъ, г. Бешковъ, защитавамъ селата отъ Русенския районъ, които сѣ заинтересовани въ цвеклосѣнето, както и Вие, и зная каква е консомацията.

С. Яневъ (с. д): Г. Кемилевъ! Една причина, между другитѣ, за намаление на консомацията на захарта е и тая, че имаме гликоза, която е пустната въ обращение.

Н. Кемилевъ (д. сг): Да, гликозата, за която преди малко единъ вашъ другаръ ме осѣждаше, че сме я обложили съ акцизъ.

С. Яневъ (с. д): Никой не повдига този въпросъ, но ние сме за ограничението на този ерзацъ-продуктъ, който измѣства захарта и е причина за намаляване консомацията ѝ.

Н. Кемилевъ (д. сг): Това, което казвате, е вѣрно, г. Яневъ. Азъ имахъ идея да се достигне въ облагането на гликозата до 50% отъ облагането на захарта, обаче, по едно изчисление малко кривичко, като се смѣташе коефициентътъ 20 ст., облагането на гликозата се установи на 3-20 л. Тамъ съмъ съгласенъ съ Васъ, защото вѣрно е, че на българския консоматоръ, вмѣсто захаръ, се предлага гликоза — този ерзацъ-продуктъ.

Но, г-да, азъ бихъ искалъ да видя въ цѣлото народно представителство голѣма загриженостъ, за да се намѣрятъ пѣтица за износъ на българското земеделско производство, като го подпомогнемъ съ общи усилия, а не да го спъваме по всевъзможни начини и пѣтица.

Нѣкой отъ земеделцитѣ: Късно е.

Н. Кемилевъ (д. сг): А, късно е! Та кое предложение, изнесено отъ насъ, за васъ не е било късно направено? Я кажете, какво направихте вие, когато управлявахте? Имате ли дързостта да направите това, което ние направихме въ 1925 г. спрямо захарнитѣ фабрики?

Д-ръ И. Бешковъ (з. в): Недейте иска отъ земеделското население да носи жертви, защото нали ужъ него искате да подпомагате?

Н. Кемилевъ (д. сг): Е, за Бога, защо така приказвате? Нали до вчера пледирахте, че при тая стопанска криза, при тая нѣмотия, при това обедняване всѣки е длъженъ да понесе жертви предъ олгара на отечеството? Това бѣше вчера, когато ставаше въпросъ да се намалятъ заплатитѣ на учители и чиновници. Е добре, намалиха се заплатитѣ, понесоха го хората. Сега, когато искаме отъ българския производител само въ единъ браншъ да понесе една много малка жертва, вие се противопоставяте. (Възражения отъ земеделцитѣ) Е добре, г-да, сега се иска отъ васъ да се проникнете отъ съзнанието, че не дѣлимъ чужда черга, но че подпомагаме българския производител. Много малко ме интересуватъ преходнитѣ форми, къмъ които преминаватъ днешнитѣ фабрики. Азъ бихъ искалъ да видя „Българска захаръ“ не да прави онѣзи смѣшни и страни пазарлъци, както бѣше въ началото, но да излѣзе като водачъ, да зараби и Горна-Орѣховица и Русе и да стане центъръ на българското захарно производство, бихъ искалъ да видя цѣлото това производство въ нейни рѣце. (Силни възражения отъ земеделцитѣ)

Д-ръ И. Бешковъ (з. в): Моля ви да кажете тъмнитѣ работи на „Българска захаръ“, защото е много интересно. (Глъчка)

Председателствуващъ А. Христовъ: (Звъни)

Н. Кемилевъ (д. сг): Азъ ще моля народното представителство да подкрепи законопроекта на г. министра на земледѣлието и оная негова защита, колто той простира върху

българския производител, като не го остави да бъде жертва на фабрикантите

С. Димитров (д. сг): (Към д-ръ И. Бешковъ) Хайдуци такива!

Д-ръ И. Бешковъ (з. в): Свиначар!

М. Мотевъ (д. сг): Храненикът на Деклозиера.

И. Бояджийски (д. сг): (Към д-ръ И. Бешковъ) Какъв земеделец си ти бе? Съещ ли ти цвекло?

Д-ръ И. Бешковъ (з. в): Съя цвекло за „Българска захар“.

И. Бояджийски (д. сг): Колко декара съещ?

Д-ръ И. Бешковъ (з. в): 15 декара.

И. Бояджийски (д. сг): Азъ съя 30 декара.

Д-ръ И. Бешковъ (з. в): Можеш да съещ 30 декара, но не си знаеш смътката и затова ще фалираш утре.

И. Бояджийски (д. сг): Нма да фалирамъ, но ти ще фалираш. Макаръ да си докторъ по финансите, азъ мога по-добре да ти уредя финансите. (Пререкания. Шумъ)

Председателстващ А. Христовъ: (Звъни)

Н. Кемилевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Въ този моментъ, когато се разотвиваме и когато всички сме загрижени да намърим изходъ за българското производство отъ стопанската стагнация, въ която се намира, азъ ви моля да не бъдемъ късогледни партизани, а да подкрепимъ, безъ да се червимъ и безъ да се стъсняваме, инициативата на г. министъра на земледелието, да подкрепимъ защитата, която той оказа на българския селянинъ-производител на цвекло, като не го е оставилъ да бъде изключителна жертва на фабрикантите, а го е запазилъ. (Ръкоплъскания отъ сговористите)

Председателстващ А. Христовъ: Има думата г. министърътъ на земледелието и държавните имоти.

Министъръ Г. Василевъ: Г. г. народни представители! Действително, азъ очаквахъ, че по тоя законопроектъ ще получа, ако не похвала, поне лоялна подкрепа специално отъ опозицията, защото още отъ първия денъ на преговорите съ захарните фабрики и до последния моментъ азъ имахъ само неприятности и прекарахъ много тежки моменти, при които, ако не бяхъ решилъ да бъда фанатичен докрай, тоя законопроектъ нмаше да го има. Не го крия, заявявамъ го на васъ, казвамъ съмъ го и на г. Ляпчева: нма ли такъвъ законопроектъ, нма цвекло, нма министъръ Григоръ Василевъ. Азъ съмъ малко по-евтинъ отъ цвеклото и ще си вървя. Водилъ съмъ тия преговори съ пълното съзнание да защитя, като естественъ адвокатъ, така да кажа, селянина докрай. Преди всичко заявявамъ, че подъ никаква форма, нито днесъ, нито за въ бъдеще, българското сярковице нма да дава стотинка. Това трбва да го разберете, да го повървате и да го знаете. Нма такъвъ ангажментъ, нма какво да се тревожите.

Какво се предвижда въ законопроекта? (Чете) „Захарните фабрики сж длъжни да заплащатъ на производителите по 600 л. на приетъ тонъ цвекло за реколтата презъ 1931 г., независимо отъ другите облиги и услуги, които се даватъ на производителите, както е било досега“. — Заплазва се старото положение на всички услуги и облиги въ цвекло, рбзанки, захаръ и пр., като се плаща по 600 л. на тонъ цвекло. Това е минималната цена. „Българска захар“, други фабрики могатъ да дадатъ по 800 л., по 1.000 л., по 1.500 л., азъ ще имъ благодаря, дори ще имъ дамъ по една декорация за смътка на селяните; но минимумътъ, който всъка фабрика е длъжна да плати, е 600 л. Вървамъ, никой нма да спори и да ме осжда по това. — „Захарните фабрики внасятъ по 100 л. на тонъ цвекло“. — това е отбивътъ, който сме направили отъ миналогодишната цена на цвеклото — „въ Българската земледелска банка за фондъ „Насърчение производството на захарното цвекло“, който фондъ ще се урежда отъ специаленъ правилникъ, издаденъ отъ Министерството на земледелието и държавните имоти. Подписаната спогодба отъ 28 мартъ т. г. между болшинството захарни фабрики, Министерството на земледелието и държавните имоти и Българ-

ската земледелска банка е задължителна за всички захарни фабрики“.

Да почна отъ този пунктъ. Защо не подписаха всички фабриканти? Най-напредъ казва, че всъка фабрика ще се яви съ единъ представител, после се явиха по двама представители отъ всъка фабрика. После представителите почнаха да се смняватъ презъ денъ, презъ седмица съ разни лица — единъ отъ София, другъ отъ Каялий, трети отъ Брюкселъ, отъ Прага и пр., постоянно имаше нови и нови хора и експерти. Най-после подписаха само три фабрики. Задължението да подпишатъ бше до 2 април. Фабриката въ Каялий не подписа. Участваха въ преговорите, изказаха известно съгласие по принципъ, обаче ми казаха: „Нмаме мандатъ, г. министре, и не можемъ да подпишемъ“. — „Какъ така! Нали водихме преговори 15—20 дни, азъ поблъхъ, имахъ такива неприятности, оскорбления и пр. Ще подпишете“. — „Не можемъ да подпишемъ, ще телеграфираме“. И подписаха, г-да, заявявамъ ви това, следъ тоя законопроектъ. Положиха подписа си най-малко една седмица, ако не и по-късно, отъ датата, на която подписаха другите фабрики. Значи, въ момента, когато азъ представихъ този законопроектъ на г. Ляпчева, не бяха подписали една частъ отъ фабриките и „Българска захар“. Следъ като Каялийската фабрика узна за тоя законопроектъ, получила инструкции отъ Парижъ, където е кантралата ѝ, и подписа. Следъ като подписа картелътъ — тамъ е тхната централа — остана да подпише кооперация „Българска захар“. А „Българска захар“, преди всичко трбва да ви заявя, азъ я държахъ въ течение на всички преговори. По всички въпроси, които интересуватъ Парламента и по които не съмъ ангажиранъ държавната каса, като министъръ на земледелието, азъ не съмъ длъженъ да докладвамъ, каква политика вода. По това, което можеше да интересува „Българска захар“, азъ предварително говорихъ съ тхъ. Пратихъ проф. Странски при проф. Иванъ Ивановъ, говориха двамата надълго и нашироко, следъ това дойдоха тѣ и двамата при мене — азъ уважавамъ г. проф. Иванова като голѣмъ експертъ, този въпросъ не е шега, азъ го заявявамъ, тѣ го знаятъ това — и най-доброто, което можахме да получимъ, то е 600 л. Ще направимъ намаление, но 600 л. е най-малкото, което можемъ да добиемъ за нашите селяни. Остатъкътъ отъ 100 л. ще бъде за единъ фондъ Идеята за този фондъ е симпатична. Но „Българска захар“ я приема по принципъ. Говорихме и уредихме всички подробности. Като дойдохме до подписването, „Българска захар“ каза: „Не ще подпиша“. Но най-после като видѣха, че законопроектътъ ще стане законъ, казаха: „Ще подпишемъ“. Азъ бяхъ боленъ, съобщиха ми по телефона. Г. Ляпчевъ ми каза: „Какво правишъ, ела въ Камарата да говоримъ по законопроекта“. Азъ казахъ: не мога, лѣкарътъ ми забранява да излизамъ. Казахъ му, че „Българска захар“ ще подпише — така ми казаха, така и азъ казвамъ. Наредихме среща тая заранъ. Единиятъ дойде, другиятъ не дойде. Г. Палазовъ бше тукъ, а г. проф. Ивановъ бше отишълъ на единъ конгресъ, за да дава обяснения по отчета. Азъ отидохъ на конгреса, намѣрихъ г. Иванова и му казахъ: г. Ивановъ, нмаме време. Или трбва да подпишете, или да ме освободите отъ отговорностъ. Той каза да се намъримъ въ 2 часа подиръ пладне. Събрахме се въ 2 ч. и нѣщо, приказвахме до 4 ч. и нѣщо. Следъ дълги разисквания съ г. Иванова и г. Палазова — разисквания най-лоялни и най-приятелски — тѣ ми казаха: „Ние не ще можемъ да подпишемъ, но Ви де-позираме следното заявление“ което ще ви прочета, за да видите асж и тона, въ който ние сме разговаряли. (Чете)

„Производителна кооперация „Българска захар“. Плѣвевъ. До господина министъра на земледелието и държавните имоти. Заявление отъ управителния съветъ на „Българска захар“. Господине Министре! Съгласно устното ни споразумение“ — което стана вчера по телефона, когато ми казаха, че ще подпишатъ — „съобщаваме Ви, че сме съгласни да подпишемъ спогодбата за засѣване на захарно цвекло презъ тая година и да отдѣляме по 100 л. на тонъ за специаленъ фондъ при следните условия: 1) събраната въ фонда сума да се употреби за културни цели въ връзка съ захарното цвекло, предимно въ Плѣвевския окръгъ и 2) фондътъ да се образува при Българската централна кооперативна банка, а да се изразходва по специаленъ правилникъ“, — което го има и въ законопроекта — „изработенъ отъ Министерството на земледелието. Молимъ Ви при това да благоволи и назначите комисия, която да изработи правилника. Увѣрени“ — и пр. — „оставяме съ почитъ“ — еди кои си. Подписали сж г. проф. Ивановъ и г. д-ръ Палазовъ.

При това положение, понеже ние трбва да поставимъ всички фабрики на еднакви начала и понеже се иска да

правимъ два фонда, като се взематъ пакъ по 100 л. отъ цвеклопроизводителитѣ, като единиятъ фондъ бжде при Българската земеделска банка, а другиятъ при Кооперативната банка, единиятъ да служи за културни цели преди всичко за Плевенско, а другиятъ за цѣла България, азъ казахъ, че не мога да правя такива разграничения, че азъ имамъ лояленъ ангажментъ къмъ другитѣ фабрики, че каквото уговоримъ, то ще бжде уговорено за всички и че не мога да правя предпочитания. Когато ще се изработи правилникътъ, пакъ съ знанието на Министерството на земледѣлието, всичко, каквото е възможно, ще се направи, но сега не мога да поема ангажментъ, ще помислимъ върху тоя въпросъ и казахъ той да се има предъ видъ при изработването на правилника, което е едно полезно указание.

Обаче стана необходима тая спогодба поради това, че формално тѣ не подписаха, а се задължиха да приематъ сѣщиятъ условия, като другитѣ фабрики — минусъ едно, че тѣ не сѣ длъжни да изнасятъ захаръ, защото знаемъ тѣхното производство, знаемъ колко декара сѣ засѣли съ цвекло; затова тѣ поставятъ това условие, че не сѣ длъжни да изнасятъ. Спогодбата, която щѣха да подписатъ — цѣлниятъ проектъ, който остана почти сѣщиятъ, съ поправкитѣ, които сѣ повечето редакционни — азъ я четохъ дословно отначало докрай. Какво има въ сѣщността въ нея? Подробности мога да ви дамъ колкото щете, но най-важното е, че даваме насърдителни вноски, както ги наричаме, по 4—5 л. — 4 л. до 30 юний т. г., а 5 л. следъ 1 януарий следващата година, като презъ всѣки два месеца се качва съ 20 ст. по пресмѣтанията на експерти отъ Земеделската банка и споредъ лихвата, която ще се загуби. Фабрикантитѣ отначало не бѣха съгласни, но после се съгласиха. Така сме разпредѣлили тая вноска. Минимумътъ, който ще изнесемъ, ще бжде 15 милиона килограма захаръ. Касае се само за една година. Никакви други ангажменти не сѣмъ поелъ за износъ на захаръ или за премии.

Азъ пакъ питахъ г. проф. Ивановъ — и г. д-ръ Палазовъ бѣше тамъ — следъ като зная калкулацията на „Българска захаръ“ въ Долна-Митрополия, да ми каже какво има неточно въ смѣткитѣ на Министерството на земледѣлието, какво става съ единъ килограмъ захаръ, останалъ тукъ, и съ единъ килограмъ захаръ, изнесенъ вънъ. Фабрикантитѣ иматъ къмъ 1 януарий т. г. надъ 42—43 милиона килограма захаръ. Намалѣла е консомацията — макаръ че цената на захаръта е намалена — както е намалена цената и на пшеницата, и на тютюна, както е намалена цената на платоветѣ и т. н. Поради тежката стопанска криза има известно намаление. Пресмѣтатъ, че оставатъ за износъ между 15 и 30 милиона килограма захаръ. Споредъ мене, 30 милиона килограма да изнесатъ е фантазия, а къмъ 15 милиона килограма — то е близко къмъ това, което може да се изнесе. Единъ килограмъ захаръ колко струва въ България? Отъ смѣткитѣ на „Българска захаръ“ излиза, че струва къмъ 11 л. и нѣщо; нарочно не казвамъ стотинкитѣ, говоря съ по-общитѣ и съ по-характернитѣ цифри, за да бжда въ краенъ случай най-близко до истината, т. е. по никакъвъ начинъ да не дамъ на фабрикантитѣ нѣщо повече отъ това, което евентуално могатъ да иматъ. Нека костюемата цена на килограмъ захаръ за тѣхъ, вмѣсто 11 или 11.50, бжде 10 л. Пазарната цена е известна. Провѣримъ я, изчислимъ я — нето 3.50 л. е продажната цена. И понеже има и транспортъ, значи, фабриката, безразлично дали е кооперативна или друга, дали изнася отъ Горна-Орѣховица или отъ Русе захаръ въ Хамбургъ, ще получи 3.50 л. До 10 л. — 6.50 л. загуба. Въ изключителенъ случай като дадемъ премия отъ 4—5 л. срѣдно, то значи, че срѣдната загуба за изнесенъ килограмъ захаръ ще бжде 2.50 л. Ако фабрикантътъ продаде тая захаръ въ България, ще получи за килограмъ 4—6 л. печалба. Не сѣмъ сигуренъ, дали ще бжде 6 л., но сигурната печалба не е повече отъ 5—6 л. на килограмъ. Да приемемъ, че фабрикантитѣ ще изнесатъ 15 милиона килограма захаръ максимумъ отъ своитѣ складове навънъ. Фабрикантитѣ искаха да не се сѣе цвекло презъ тая година. Азъ бѣхъ ужасенъ при тая мисль, че захарнитѣ фабрики ще се затворятъ, по всички съображения, които можете да разберете. Първо, че миналата година реколтата, богата по количество, бѣше катастрофална по цена. Паднаха всички цени, разборка се бюджетътъ на селянитѣ. Имаше случай 50—60 хиляди семейства да взематъ по-добъръ доходъ — 5—6 хиляди лева годишно. А единъ селянинъ съ 500—600 л. месечно, или 1.000 л. на месецъ покрива всичкитѣ свои нужди презъ цѣлата година. Ако нѣма нѣкое тлѣсто парченце въ неговата чорба, всичко друго е бедно. На всѣка цена трѣбва да го подпомогнемъ, за да засѣе цвекло. Обаче, за да има сѣене на цвекло, трѣбва да стане малко износъ на захаръ. Иначе, ако се произвежда и се напълнятъ фабрикантитѣ, тогава по-

ложително идващата година нѣма да се сѣе цвекло. За да не компрометираме бждещето и за да улеснимъ настоящето, намѣрихме тая формула: държавата да не дава нищо, консоматоритѣ нищо не носятъ.

Д. Гичевъ (з. в): Тѣ носятъ много повече.

С. Яневъ (с. д): Най-много тѣ носятъ.

Министъръ Г. Василевъ: Какви такси и акцизи турите — азъ министърътъ на земледѣлието, не сѣмъ поставилъ тия такси, тоя въпросъ е другъ, ще го разискваме, ще го обсъждаме. Искамъ да кажа, че не зависи отъ мене да бжде цената 22 или 28 л. Цената е, както знаете, 28 л. Не увеличаваме цената, но съ този фондъ за една година, евентуално идващата година, ще се изплатятъ премиятъ на изнесената захаръ. Пита се сега: тази цена 600 л. каква е? Азъ трѣбва да ви кажа, че тази цена е много задоволителна и азъ сѣмъ щастливъ да ви съобщя, че тая цена е може би максималната въ Европа. Ето каква е цената на цвеклото въ Чехия, голѣма производителка на захаръ. Тамъ водиха преогвори и разговори въ министерството на земледѣлието, лето му е мѣстото, подъ председателството на г. д-ръ Педжеръ, мой добъръ личенъ познатъ. Следъ много усиленъ и упоритъ разисквания дошли сѣ до споразумение цената на тонъ цвекло да бжде 11 чехски крони, или български пари 451 л. Колко бѣше миналата година? Миналата година бѣше 14 крони и 70 хилера, значи, 602 л. На 602 л. има намаление 150 — точно 25%.

С. Златевъ (з. в): Но тамъ е 4 л. захаръта, а у насъ 30.

Министъръ Г. Василевъ: Колко струва захаръта въ Прага? Дѣдо Станю има грѣшка. Чехословашко яде много скѣпа захаръ, а продава много евтина захаръ. Продава я на загуба. Въ Прага нѣма евтина захаръ. Колкото цената менъ да не ме интересува, ако искате да ви дамъ една таблица за цената на захаръта. Въ Италия е 49 л. и нѣщо килограмътъ — по-скѣпа, отколкото у насъ и въ другитѣ страни. Азъ нѣмамъ намѣрение, като министъръ на земледѣлието, да се занимавамъ съ цената на захаръта на пазара. Мене ме интересува селянитѣ да сѣятъ цвекло, да получаватъ доходи и, доколкото може, безъ да се затруднява управлението на страната, да има износъ, за да може всѣка година редовно да работятъ нашитѣ захарни фабрики. Ако желаете да ги направимъ колективни, направете предложението. Нѣмамъ нищо противъ да ги направимъ държавни, да дадемъ всички фабрики да ги завежда „Българска захаръ“. За мене важи само едно: да се сѣе цвекло. Като се затворятъ захарнитѣ фабрики, ние ще губимъ на годината надъ 500 милиона лева. Двеста милиона и нѣщо ще изгубятъ цвеклопроизводителитѣ, 100 милиона мината Перникъ, стотици милиона лева българскитѣ държавни желѣзници. Който има куражъ, нека предложи на Народното събрание: нѣма да произвеждаме цвекло, ще затворимъ фабрикантитѣ, ще внасяме отъ Русия захаръ, която струва въ Бургазъ по 3.50 л., по 4.50 л. килограмътъ. Заповѣдайте, отворете границитѣ, мене тамъ ме нѣма. Който иска тая работа, ще я предложи, азъ това не мога да предложа. На това мѣсто ще стоя, докогато моитѣ разбириания се възприематъ отъ Народното събрание. Никому отстъпка по тоя въпросъ не правя, нѣмамъ намѣрение да ставамъ смѣшенъ, нѣмамъ намѣрение да жертвувамъ каузата, която сѣмъ си поставилъ да защищавамъ.

Следователно, цената 600 л. е добра и задоволителна. При тази цена селянитѣ сѣ доволни. Азъ наговарихъ всички агрономи да говорятъ съ селянитѣ и всички селяни сѣ ми казали на ухо: „Ние ще кандисаме и по-долу, но дръжте 600 л., ще останемъ крайно доволни“. Не мога да оставя селянитѣ сами да се разправятъ съ фабрикантитѣ. Каквото щете да правите, като оставите селянитѣ сами да се разправятъ, фабрикантитѣ ще ги надвиятъ. Ако пъкъ тази година не се сѣе цвекло, тогава, както сами казватъ селянитѣ, идущата година толкова ще изгладнятъ за цвекло, та ще слѣзатъ на 200 л. тонътъ. Нѣмамъ намѣрение да ги изгладнявамъ. Ако ги изгладня, не сѣмъ достоенъ за това мѣсто, трѣбва да го освободя, да си отида, за да дойде другъ, който да ги защити по-добре. Следователно, по тѣзи въпроси шега не става. Който иска — да гласува, който не иска — да не гласува за законопроектъ. Който иска да ме минира, да поеме отговорността. Но това нѣма да позволя, ще се боря като лъвъ противъ всѣко мнение, което се мѣси въ моето министерство. Никого не признавамъ, признавамъ своя дългъ. Това ми е разбирането. Мжчихъ се единъ месецъ да постигна тая спогодба, безъ да ангажирамъ държавата и сега ми казва г. Георговъ, мой старъ приятель, че създавамъ противоконституцио-

ненъ законъ. Азъ не мога да разбера какъвъ противоконституционенъ законъ създавамъ. Има една практика отъ токова години, Министерството на земледелието да се мѣси при опредѣляне цената на цвеклото, защото Министерството на земледелието е единъ естественъ закрилникъ на селянитѣ и трѣбва да ги пази. Съжалявамъ, че селянитѣ нѣматъ цвеклопроизводителски съюзъ. Ако го имаха, щѣха да ме улеснятъ.

Д. Гичевъ (з. в): Сериозно ли говорите?

Министъръ Г. Василевъ: Азъ не говоря това, за да организирамъ нѣкого. Азъ ви казвамъ сериозно, че е полезно, селянитѣ, които произвеждатъ цвекло, да бждатъ организирани, да бждатъ просвѣтени хора, да бждатъ сплотени. Тогава тѣ ще помогнатъ доста. Пакъ ще трѣбва министерството да имъ помогне, но тѣ сами, като съзнателни граждани въ страната, ще си издѣлватъ доста много, а министерството ще направи останалото. Сега тѣ не сѣ организирани. Азъ пратихъ да ги организиратъ. Дадохъ заповѣдъ на агрономитѣ: ще ги намѣрите по селата, ще ги свикате на пунктови събрания, ще имъ кажете, че има опасностъ, ще научите, при каква цена могатъ да произвеждатъ цвекло, но телеграми нѣма да давате, колко да струва цвеклото, азъ ще ги пазя повече, отколкото тѣ сами ще се пазятъ. Мене ми внушаваха компетентни, сериозни и умни хора въ нашата страна, че цената на цвеклото може да бжде 550, 500 и 450 л. Казахъ: не съмъ толкова компетентенъ, но отъ 600 л. по-долу не слизамъ и не съмъ слѣзълъ и съмъ се борилъ единъ месецъ противъ неговъ въздѣйстви въ тая насока. Не желая нищо друго, освенъ да се задължатъ захарнитѣ фабрики да работятъ на еднакви начала, да нѣма корупция. Това е минималната цена. Който даде повече — да даде, не е забранено, забранено е да се даде по-малко. Казвамъ съ закона: 600 л. ще дадете на селянина, а 100 л. ще дадете на банката за фондъ „цвекло“. Но, казватъ ми: фабричитѣ ще подпишатъ спогодбата, но нѣма да я изпълнятъ. Земледѣлската банка има фондъ, финансовиятъ министъръ има мита и акцизи, който не изпълнява лоялно спогодбата, ще отговаря много зле. Азъ си позволихъ да кажа, че законопроектътъ ще бжде гласуванъ, защото азъ завися отъ него, той зависи отъ мене, ние сме заедно свързани. Азъ казахъ, ако има тази Камара довѣрие въ менъ, ще го гласува; ако нѣма довѣрие, нѣма да го гласува, азъ ще си отида вкъщи свободенъ и мога да почерпя нѣкои приятели за това, че ще си почина. Но азъ казахъ на фабрикантитѣ: шегата тукъ нѣма, за всѣка небрежностъ или саботаждъ ще носите тежка отговорностъ. Фабрикантитѣ разбраха. Имахъ възможностъ да проверя къде заседаватъ, колко заседаватъ и какво правятъ представителитѣ на захарнитѣ фабрики. Азъ знамъ, че въ миналото министърътъ на земледѣлието е влияелъ по телефона и телеграфа. И азъ ще искамъ да вѣтия съ чиста съвѣсть, безъ да прекалявамъ, безъ да искамъ чрезмѣрно. Азъ ще искамъ всички околии да сѣятъ горе-долу равно количество декари съ цвекло. И азъ съмъ противъ единъ селянинъ да сѣе 50—60 декара, а другъ — нищо. Ще имъ се внуши да слушатъ и ще държимъ бележки, за да бждемъ по-справедливи. Ще сѣе всѣки селянинъ по два, три, четири, петъ, шестъ декара.

Ако фабрикантитѣ бѣха изслушали речта на г. Сотиръ Янева, щѣха да му аплодиратъ. Щѣлата му речъ е въ полза на г. д-ръ фабрикантитѣ. Той мисли, че защитава „Българска захаръ“, но той се лъже. Той мисли, че законопроектътъ е лошъ. И фабрикантитѣ мислятъ сѣщо, че законопроектътъ е лошъ. Тѣ искатъ свобода, тѣ искатъ да не се бъркаме въ тая работа. Нѣма го майсторътъ. Такава свобода има на друго мѣсто, такава свобода въ България нѣма. Азъ не завиждамъ на фабрикантитѣ, че печелятъ. Шомъ иматъ голѣма печалба, имате законъ за митата, имате законъ за акцизитѣ, съ измѣненіето на тѣзи закони можете да намалите печалбата. Но да вземемъ да затворимъ фабричитѣ, да продадемъ машинитѣ на вехто и да не произвеждаме захаръ — това е една лудостъ, това не може да бжде.

Още две думи, г. г. народни представители, да ви кажа за семената. Вие гласувахте законъ, за да обложимъ съ едно умѣрено мито внасянитѣ отъ странство семена: люцерно, крѣмно цвекло и захарно цвекло. Защо дадохме тази умѣрена протекция на производството на тия семена въ нашата страна? Заявявамъ го на всеуслышание, че азъ нѣмамъ намѣрение да купувамъ люцерново семе отъ странство.

Г. Марковъ (з. в): Най-после се решихте.

Министъръ Г. Василевъ: Защо нѣма да купувамъ люцерново семе отъ странство? Първо, защото България произвежда; второ, ако не го произвежда, сега имаме майстори, които ще го произвеждатъ; трето, не желая бъл-

гарско злато да излиза навънъ. Пъкъ и нашата земя е най-хубава. Азъ не желая другамъ да работятъ, а ние да получаваме подаяние. Ще произвеждаме прекрасно люцерново семе. Ще имаме амбицията и да изнесемъ и, ако би било възможно да изнесемъ, азъ ще търся начинъ да улесня износа на люцерновото семе. Сѣщото и за крѣмното цвекло.

Идвамъ на въпроса за захарното цвекло. Другитѣ фабрики завиждатъ на Горноорѣховската, която произвежда цвеклово семе, защото тя да може да продава своето цвеклово семе, да кажемъ, съ известно повишение на килограмъ. Да ви успокоя по този въпросъ. За тая година фабричитѣ си иматъ цвеклово семе. Доставиха си го безъ мито. Законътъ не е публикуванъ, нито скоро ще се публикува, за да не попрѣчимъ на тая кампания. Този законъ е само указание, че трѣбва да се приготвятъ. Азъ казахъ на г. професоръ Иваговъ, който е отличенъ човѣкъ: вземете мѣрки тая година за идващата година да се снабдите съ цвеклово семе. Щастливъ съмъ да ви съобща — това се донася отъ нашата служба — че не само ние имаме хубаво цвеклово семе за насъ, но и вече експортираме. Ще кажете: това е шегата. Не е шегата. Ние експортираме вече цвеклово семе за Югославия и за Турция. Това е наша честь. Ние имаме най-хубавата земя, ние ще произведемъ най-хубавото семе и ще го експортираме. Ние експортирахме вече и задоволихме Цариградъ и Югославия. Отлично цвеклово семе, кълняемостъ абсолютна.

Въ тая посока ще работимъ, но ви заявявамъ, никоя захарна фабрика въ България нѣма да бжде заплашена, че ще я конкурентиратъ или ще се създаде монополъ за една фабрика, тя да продава цвеклово семе ка другитѣ. Азъ предупредихъ всички фабрики да бързатъ и като ги видя, че ще ровятъ земята и че правятъ опитъ да си пригответъ цвеклово семе, ще имъ направя всички улеснения. Ще ги поканимъ да работятъ съ най-голъмо съревнувание и оня, който изнесе най-много, ще получи отличие, ще получи най-голъма декорация. Нѣма защо България да внася отъ вънъ цвеклово семе. Тя има свое и износъ прازی, но за да нѣма шуму-мушу и другитѣ фабрики да не пострадатъ отъ тая евентуална промѣна и да не ги оставимъ, така да се каже, à la merci, въобще да не получатъ семе на висока цена, било да получатъ семе недоброкачествено, Министерството на земледѣлието гарантира и заявява: нѣма да допустне лошокачествено цвеклово семе на българска територия, нито българско, нито чуждо. И другитѣ фабрики да си отворятъ очитѣ, да работятъ мѣжката, да си пригответъ цвеклово семе. Ще ги подпомогнемъ да го изнасятъ следъ като задоволятъ своитѣ нужди. Това е историята съ цвекловото семе.

Всичко е въ редъ, всичко е проучено, всичко е обмислено. Нѣмамъ намѣрение да правя нищо противъ нашитѣ цвеклопроизводители и азъ моля Народното събрание и специално оппозицията да не ни прави спѣнка. Не е тоя случаятъ, не е тоя моментътъ, когато вие трѣбва да се противопоставите на кай-доброто, възможното човѣшко разрешение на въпроса за нашето цвеклово семе. По-добро нѣщо ако ми кажете, азъ бихъ го възприелъ, не съмъ толкова фанатикъ. Но увѣрявамъ ви, убеденъ съмъ, че нѣма по-добро да посочите, а земята вече говори, не чака, — „La terre parle“.

Азъ моля Народното събрание да гласува законопроекта на първо и на второ четене по спешностъ, а утре, ако има нѣщо да поправимъ, азъ имамъ моитѣ колеги въ министерството, имамъ и вашата подкрепа, ще го направимъ. (Ржкоплѣскания отъ говориститѣ)

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ на първо четене законопроекта за учредяване фондъ при Българската земледѣлска банка за насърчение производството на захарно цвекло, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Има предложение да му се даде спешностъ. Моля, които приематъ това предложение, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г. секретаря да прочете законопроекта на второ четене.

Секретаръ Д. Мангърговъ (д. сг): (Чете)

„ЗАКОНЪ“

за учредяване фондъ при Българската земледѣлска банка за насърчение производството на захарно цвекло.“

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ заглавието на законопроекта, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

*) За текста на законопроекта, приетъ на първо четене, вж. прил. Т. I, № 143.

Секретарь Д. Мангъровъ (д. сг): (Чете членъ единственъ — вж. прил. Т. I, № 143)

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ членъ единственъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме къмъ точка тринадесета отъ дневния редъ — първо четене на законопроекта за откупване желѣзнопътна линия Крумово—Станимака.

Моля г. секретаря да прочете законопроекта.

Секретарь Д. Мангъровъ (д. сг): (Прочита законопроектъ изцѣло, заедно съ мотивитѣ къмъ него — вж. прил. Т. I, № 142)

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ на първо четене прочетения законопроектъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ П. Стайновъ: Моля, законопроектътъ да се приеме по спешностъ и на второ четене.

Председателствуващъ А. Христовъ: Има предложение да му се даде спешностъ.

Моля, които приематъ това предложение, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г. секретаря да прочете законопроекта на второ четене.

Секретарь Д. Мангъровъ (д. сг): (Чете)

„ЗАКОНЪ“

за откупване желѣзнопътна линия Крумово—Станимака“.

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ заглавието на законопроекта, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретарь Д. Мангъровъ (д. сг): (Чете членъ единственъ — вж. прил. Т. I, № 142)

Председателствуващъ А. Христовъ: Има предложение отъ народния представител г. Разсукановъ: (Чете) „Къмъ алинея втора да се прибавятъ думитѣ: „Ако дългътъ на общината къмъ банката е по-малкъ отъ горния размѣръ, разликата ще заплати направо на общината Главната дирекция на желѣзницитѣ“.

Министъръ П. Стайновъ: Съгласенъ съмъ.

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ предложението на г. Разсукановъ, съ което е съгласенъ и г. министърътъ на желѣзницитѣ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Които приематъ членъ единственъ, заедно съ току-що приетата добавка, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме къмъ точка четиринадесета отъ дневния редъ — първо четене законопроекта за разрешаване на Карнобатската община да сключи заемъ.

Моля г. секретаря да прочете законопроекта.

Секретарь Д. Мангъровъ (д. сг): (Прочита законопроектъ изцѣло, заедно съ мотивитѣ къмъ него — вж. прил. Т. I, № 148)

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ на първо четене прочетения законопроектъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

С. Савовъ (д. сг): Предлагамъ да му се даде спешностъ.

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ предложението за спешностъ — законопроектътъ сега да се приеме на второ четене — моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г. секретаря да прочете законопроекта на второ четене.

Секретарь Д. Мангъровъ (д. сг): (Чете)

„ЗАКОНЪ“

за разрешаване на Карнобатската градска община да сключи заемъ“.

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ заглавието на законопроекта, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретарь Д. Мангъровъ (д. сг): (Чете чл. 1 — вж. прил. Т. I, № 148)

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ чл. 1, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретарь Д. Мангъровъ (д. сг): (Чете чл. 2 — вж. прил. Т. I, № 148)

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ чл. 2, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретарь Д. Мангъровъ (д. сг): (Чете чл. 3 — вж. прил. Т. I, № 148)

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ чл. 3, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме къмъ точка 17 отъ дневния редъ — първо четене на законопроекта за освобождаване отъ вносно мито и общински налогъ внасянитѣ отъ странство жглово желѣзо и гладка галванизирана тель, нуждни за отгледване на десертни сортови лози.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретарь Д. Мангъровъ (д. сг): (Прочита законопроектъ изцѣло, заедно съ мотивитѣ къмъ него — вж. прил. Т. I, № 144)

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ на първо четене прочетения законопроектъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

С. Савовъ (д. сг): Предлагамъ да му се даде спешностъ.

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ предложението за спешностъ — законопроектътъ сега да се приеме и на второ четене — моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г. секретаря да прочете законопроекта на второ четене.

Секретарь Д. Мангъровъ (д. сг): (Чете)

„ЗАКОНЪ“

за освобождаване отъ вносно мито и общински налогъ внасянитѣ отъ странство жглово желѣзо и гладка галванизирана тель, нуждни за отгледване на десертни сортови лози.“

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ заглавието на законопроекта, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретарь Д. Мангъровъ (д. сг): (Чете членъ единственъ — вж. прил. Т. I, № 144)

Председателствуващъ А. Христовъ: Има думата народния представител г. Димитъръ Бъровъ.

Д. Бъровъ (д. сг): Г. г. народни представители! Предлагамъ въ члена да се направи една поправка, която, сѣтамъ, ще изправи по-скоро една техническа грѣшка. Касае се за размѣритѣ на жгловото желѣзо. Тѣй, както съставени размѣритѣ на жгловото желѣзо въ законопроекта, тѣ не отговарятъ на днешното садене на американски лози, специално на сортоветѣ „афузъ-али“ и „димиятъ“. Затуй предлагамъ дебелината отъ „4 м. м.“ да се измѣни „до 6 м. м.“, а ширината — отъ „до 5 см.“ на „до 6 см.“

Независимо отъ това, за да не става споръ при вноса на това желѣзо относно търговската терминология на сѣщото желѣзо, която въ различнитѣ краища е различна, моля да се добави още: „жглово или т желѣзо“, както то

*) За текста, на законопроекта, приетъ на първо четене, вж. прил. Т. I, № 148.

**) За текста, на законопроекта, приетъ на първо четене, вж. прил. Т. I, № 144.

*) За текста, на законопроекта, приетъ на първо четене, вж. прил. Т. I, № 142.

е известно на някои места. Тъ са различни термини за единъ и сѣщи видъ желѣзо.

Съ тия поправки, моля, да бжде приетъ законопроектътъ

Председателствуващъ А. Христовъ: Има думата г. министърътъ на земледѣлието.

Министъръ Г. Василевъ: Тази поправка нека остане за второ четене. Азъ ще приема тая поправка, но нека остане да направя лично справка, за да не ви подвеждамъ. На второ четене ще видимъ, какъ да го направимъ да бжде точно.

Д. Бъровъ (д. сг): Добре.

(Председателското мѣсто се заема отъ председателя)

Председателътъ: Които приематъ членъ единственъ на законопроекта, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Пристъпваме къмъ точка 22 отъ дневния редъ — първо четене на законопроекта за освобождаване отъ вносно мито и общински налогъ внесенитъ отъ Съюза на популярнитъ банки 500 каси стѣкла и пр.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретаръ Г. Кръстевъ (д. сг): (Прочита законопроекта изцѣло, заедно съ мотивитъ къмъ него — вж. прил. Т. I, № 137)

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ на първо четене прочетенъ законопроектъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

С. Савовъ (д. сг): Предлагамъ да му се даде спешностъ.

Председателътъ: Които приематъ предложението за спешностъ — законопроектътъ да се приеме сега и на второ четене — моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Моля г. секретаря да прочете законопроекта на второ четене.

Секретаръ Г. Кръстевъ (д. сг): (Чете)

„ЗАКОНЪ“)

за освобождаване отъ вносно мито и общински налогъ внесенитъ отъ Съюза на популярнитъ банки 500 каси стѣкла за парници съ вносни декларации 13.269 отъ 14 февруарий и 13.391 отъ 17 февруарий т. г., които сѣ раздадени на членове-кооператори въ с. Джулюница, Горноорѣховско, за покриване на парници за ранъ зеленчукъ“.

Председателътъ: Които приематъ заглавието на законопроекта, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Секретаръ Г. Кръстевъ (д. сг): (Чете членъ единственъ — вж. прил. Т. I, № 137)

Председателътъ: Които приематъ членъ единственъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема. Пристъпваме къмъ точка 15 отъ дневния редъ — второ четене законопроекта за допълнение буква „г“ на чл. 5 и буква „и“ на чл. 36 отъ закона за пенсията за изслужено време отъ 1926 г.

Д. Даскаловъ (з. в): Министърътъ на финанситъ го нѣма.

Министъръ Г. Василевъ: Азъ го замѣствамъ. Права стажъ за финансовъ министъръ! Това е второ четене и нѣма да има дебати.

Председателътъ: Моля г. секретаря да докладва законопроекта

Секретаръ Г. Кръстевъ (д. сг): (Чете)

„ЗАКОНЪ**“)

за допълнение буква „г“ на чл. 5 и буква „и“ на чл. 36 отъ закона за пенсията за изслужено време отъ 1926 г.“

Председателътъ: Които приематъ прочетеното заглавие, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

*) За текста на законопроекта, приетъ на първо четене, вж. прил. Т. I, № 137.

**) За текста на законопроекта, приетъ на първо четене, вж. прил. Т. I, № 116.

Секретаръ Г. Кръстевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 1 Въ края на буква „г“ на чл. 5 отъ закона за пенсията за изслужено време се прибавя следниятъ текстъ: „Както и на служителитъ отъ отдѣлението за обществената безопасностъ при Министерството на вътрешнитъ работи и народното здраве, причислено къмъ военно-полицейскитъ секции при Щаба на действующата армия и при Министерството на войната и получавали заплата срещу разписка за времето отъ 1 януарий 1910 г. до 31 мартъ 1926 г., ако следъ 1 априлъ 1926 г. сѣ прослужили най-малко две години на служби, които се зачитатъ за пенсия.“

Председателътъ: Които приематъ чл. 1, както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Секретаръ Г. Кръстевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 2 Въ предпоследната алинея на буква „и“ отъ чл. 36 на сѣщия законъ, следъ думата „войната“ се поставятъ думитъ: „Както и на служителитъ на отдѣлението за обществената безопасностъ при Министерството на вътрешнитъ работи и народното здраве, причислени къмъ военно-полицейскитъ секции при Щаба на действующата армия и при Министерството на войната“.

Председателътъ: Които приематъ чл. 2, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Пристъпваме къмъ точка 20 отъ дневния редъ — първо четене законопроекта за тълкувателенъ законъ къмъ закона за уреждане на личнитъ и ипотечарни заеми, дадени на пострадалитъ отъ войнитъ за постройка на жилища („Държавенъ вестникъ“ бр. 20 отъ 28 априлъ 1927 г.)

Моля г. секретаря да прочете законопроекта.

Секретаръ Г. Кръстевъ (д. сг): (Прочита законопроекта изцѣло, заедно съ мотивитъ къмъ него — вж. прил. Т. I, № 125)

Председателътъ: Които приематъ на първо четене прочетенъ законопроектъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Д-ръ В. Руменовъ (мак): Предлагамъ да му се даде спешностъ.

Председателътъ: Които приематъ предложението за спешностъ — законопроектътъ да се приеме сега и на второ четене — моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, събранието приема.

Моля г. секретаря да прочете законопроекта на второ четене.

Секретаръ Д. Мангървъ (д. сг): (Чете)

„ТЪЛКУВАТЕЛЕНЪ ЗАКОНЪ“)

къмъ закона за уреждане на личнитъ и ипотечарни заеми, дадени на пострадалитъ отъ войнитъ за постройка на жилища („Държавенъ вестникъ“ бр. 20 отъ 28 априлъ 1927 г.)“

Председателътъ: Които приематъ заглавието на законопроекта, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Секретаръ Г. Кръстевъ (д. сг): (Чете членъ единственъ — вж. прил. Т. I, № 125)

Председателътъ: Които приематъ членъ единственъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Председателътъ: Пристъпваме къмъ точка двадесетъ и първа отъ дневния редъ — първо четене законопроекта за опрощаване на такси, произлизащи отъ превозъ на пѣтници, багажъ и стоки, сѣ които сѣ начетени началници на временно владѣнитъ ж. п. линии въ новитъ земи.

Моля г. секретаря да прочете законопроекта.

Секретаръ Г. Кръстевъ (д. сг): (Прочита законопроекта изцѣло, заедно съ мотивитъ къмъ него — вж. прил. Т. I, № 146)

Председателътъ: Които приематъ на първо четене законопроекта за опрощаване на такси, произлизащи отъ превозъ на пѣтници, багажи и стоки, за които Главната дирекция на желѣзницитъ и пристанищата е издала начети

*) За текста на законопроекта, приетъ на първо четене, вж. прил. Т. I, № 125.

на началниците на временно-владните ж. п. станции и влагалница въ земитъ, завладени отъ българските войски презъ войнитъ 1912/1913 г. и 1915/1918 г., моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

С. Савовъ (д. сг): и **И. Бояджийски** (д. сг): Да му се даде спешностъ.

Председателътъ: Има предложение да се даде спешностъ на законопроекта. Които призматъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Моля г. секретаря да прочете законопроекта.

Секретарь Г. Кръстевъ (д. сг): (Чете)

„ЗАКОНЪ“)

За опрощаване на такси, произлизащи отъ превозъ на пътници, багажи и стоки, за които Главната дирекция на железницитъ и пристанищата е издала начети на началниците на временно-владните ж. п. станции и влагалница въ земитъ, завладени отъ българските войски презъ войнитъ 1912/1913 г. и 1915/1918 г.“

Председателътъ: Които приематъ заглавието на законопроекта, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Секретарь Г. Кръстевъ (д. сг): (Чете членъ единственъ — вж прил. Т. I, № 146)

Председателътъ: Които приематъ членъ единственъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

С. Савовъ (д. сг): Да разгледаме точка 23 отъ дневния редъ — законопроектътъ за нормиране ценитъ на предметитъ отъ първа необходимостъ

Х. Баралиевъ (с. д): Нѣма го министърътъ на финанситъ.

С. Савовъ (д. сг): Има други двама министри. Намаляхме заплатитъ на чиновницитъ, а ценитъ на съестнитъ продукти отъ първа необходимостъ не се намаляватъ. Да се разгледа на първо четене и по спешностъ на второ четене, за да може утре да мине на трето четене.

Х. Баралиевъ (с. д): Не може, нѣма го министърътъ на финанситъ.

Председателътъ: Нѣма го г. Молловъ тукъ.

С. Савовъ (д. сг): Има други двама министри.

Д-ръ В. Руменовъ (мак): Нека мине на първо и второ четене.

С. Савовъ (д. сг): Г. министърътъ на търговията е тукъ.

Министъръ Д. Мишайковъ: Такъв въпросъ не може да се мине така на първо и на второ четене.

Председателътъ: Нѣма го министърътъ на финанситъ.

Х. Баралиевъ (с. д): Не може, разбира се.

Председателътъ: Пристъпваме къмъ точка двадесетъ и четвърта отъ дневния редъ — докладъ на прошетарната комисия по всички списъци.

Обаждайтъ се: Не може, нѣма го министърътъ на финанситъ

Председателътъ: Ще се докладватъ прошения, които сѫ въ връзка само съ ресора на Министерството на земледѣлието.

Ще се докладва по списъкъ XXIV пореденъ № 101.

Има думата докладчикътъ г. Александъръ Хитриловъ.

Докладчикъ А. Хитриловъ (д. сг): Г. г. народни представители! Постъпила е молба отъ жителитъ на с. Св. Петка, Пещерска околия, съ която молятъ, поради това, че нѣматъ абсолютно никакви срѣдства за общината, да имъ се отстъпи една частъ отъ държавната гора „Гешова планина“, тъй като, когато тази община се е образувала като само-

стоятелна община, една частъ отъ горитъ и имотитъ, които е имала, сѫ останали къмъ общината, отъ която се е отдѣлила, а другата частъ е взела държавата при прокарване дековилната линия, каго строго хранителни мѣста. Поради туй тази община, както казахъ, е останала безъ каквито и да било приходи.

Прошетарната комисия изпрати преписката въ Министерството на земледѣлието за мнение. По заповѣдь на г. министра на земледѣлието е била назначена една специална комисия, въ съставъ: пловдивскиятъ окръженъ управителъ, юрискусултътъ при Министерството на земледѣлието, чепинскиятъ районенъ горски инспекторъ и пловдивскиятъ такъвъ, която е ходила на самото мѣсто, за да проучи въпроса.

Х. Баралиевъ (с. д): Не може така.

Министъръ Г. Василевъ: Какво се мѣсите? Познавате ли въпроса? Азъ съмъ проучилъ тази работа и зная какъ стои. Каго не познавате въпроса, не се мѣсете, а слушайте.

Х. Баралиевъ (с. д): Въ последния частъ ще прокарваме такива прошения!

Докладчикъ А. Хитриловъ (д. сг): Тази специално назначена комисия е държала втори протоколъ на 12 мартъ 1931 г. — защото има и другъ единъ протоколъ — въ който изтъква всичкитъ съображения по които тя намира, че е необходимо да се даде на с. Св. Петка частъ отъ тази гора, като му се разреши и паша на добитъка. Министерството на земледѣлието, обаче, въпрѣки мнението на тази специална комисия, е дало мнение, че не може да се отстъпи частъ отъ тази гора въ собственостъ на селото, но може да се отпуска ежегодно по две хиляди кубически метра грубъ строителенъ чамовъ материалъ, а така сѣщо да се разреши пашата на добитъка въ възрастнитъ насаждения на гората — и въ давата случая за единъ периодъ не повече отъ 10 години

(Подпредседателътъ А. Христовъ заема председателското мѣсто)

Прошетарната комисия, следъ като обсъди всичкитъ доказателства, които сѫ представени въ полза на искането на жителитъ на с. Св. Петка, и като взе предъ видъ мнението на специалната комисия, назначена отъ г. министра на земледѣлието, както и мнението на самото министерство, реши да се отпуща безплатно на жителитъ на с. Св. Петка, Пещерска околия, ежегодно по две хиляди кубически метра грубъ строителенъ чамовъ материалъ отъ държавната гора „Гешова планина“, като имъ се разрешава, тоже безплатно, пашата на добитъка въ възрастнитъ насаждения въ сѣщата гора — и въ давата случая презъ течение на 10 години отъ влизане въ сила на това решение.

Г. министърътъ на земледѣлието е съгласенъ съ това решение.

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ решението на прошетарната комисия, да се отпуща безплатно на жителитъ на с. Св. Петка, Пещерска околия, ежегодно по две хиляди кубически метра грубъ строителенъ чамовъ материалъ отъ държавната гора „Гешова планина“, като имъ се разрешава, тоже безплатно, пашата на добитъка въ възрастнитъ насаждения въ сѣщата гора — и въ давата случая презъ течение на 10 години отъ влизане въ сила на това решение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Ще се докладва по сѣщия списъкъ XXIV пореденъ № 45.

Има думата докладчикътъ г. Никола Сапунджиевъ.

Докладчикъ Н. Сапунджиевъ (д. сг): Баташкото селско общинско управление, Баташкото църковно настоятелство и Баташкото училищно настоятелство сѫ подали заявление до Народното събрание, съ което молятъ да имъ се отстъпятъ въ пълна собственостъ и владение нѣкои държавни гори и пасбища при следнитъ граници: „Кара-Чомак“, „Полозината“, „Бегликъ“ и пр., подробно означени въ приложената къмъ преписката карта, въ замѣна на което тѣ даватъ на държавата следнитъ собствени гори и пасбища: „Телли-Балканъ“, „Гюмушъ-чамъ“, „Ахмедъ-бей Юрдю“, „Фатме-Чекуръ“ и „Куркута“.

Това заявление е било изпратено въ Министерството на земледѣлието за мнение. То е отговорило, че е съгласно да стане тая замѣна, защото горитъ и пасбищата на общината и на църковното и училищното настоятелства сѫ размѣсени съ държавни гори и пасбища и не могатъ удобно да ги стопанисватъ, да ги използватъ.

Прошетарната комисия реши да олобри тая замѣна, да се отстъпятъ на Баташката община и на църковното и на

*) За текста на законопроекта, приетъ на първо четене, вж. прил. Т. I, № 146.

училищното настоятелство на сжщата подробно означенитъ въ картата държавни гори.

Моля почитаемото Народно събрание да се съгласи да приеме решението на прешетарната комисия.

Председателстващъ А. Христовъ: Моля, които приематъ решението на прешетарната комисия, да се отстъпятъ на Баташката селска община, Пешерска околия, въ пълна собственост и владение следнитъ държавни гори и пасбища, подробно означени въ приложената къмъ преписката карта, при граници: „Кара-Чомакъ“, половината „Бегликъ“, по течението на рѣка „Семиза“, „Ташъ-Боазъ“, „Селъ-Кюприя“ и възвие по „Чукурската рѣка“, като по тоя начинъ границата на Баташката общинска гора става: на северъ — връхъ 1.877, Ракитовска гора до върха 1.765; на западъ — по рѣка Семиза — Баташката държавна гора — Беглишката рѣка, „Ташъ-Боазъ“ — рѣката „Селъ-Кюприя“, на югъ — Фотенската държавна гора, по течението на рѣка „Селъ-Кюприя“, по лѣвия притокъ на сжщата, кота 1.702, презъ водоудла, по дерето на Карлъшката рѣка, чатъма на дветъ Карлъшки дерета; източно — по границата на „Хаджи Османица“, „Боазъ-Баши“, до върха „Карлъкъ“, кота 2.082 и Баташката общинска гора, като въ замѣна на тия гори и пасбища, Баташката селска община, църковното и училищното настоятелства отстъпватъ на държавата следнитъ гори: „Телли-Балканъ“, „Гюмушъ-чамъ“, „Ахмедъ-бей Юрдю“, „Фатме-Чекуръ“ и „Куркутя“, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Ще се докладва по сжщия списъкъ XXIV пореденъ № 125.

Докладчикъ Н. Сапунджиевъ (д. сг): Постъпило е заявление отъ Българския олимпийски комитетъ, въ София, който се намира подъ покровителството на князъ Кириль, съ което моли да му се отпустнатъ безплатно 2.000 куб. м. дървенъ строителенъ материалъ отъ държавнитъ сѣщища.

Заявлението е било изпратено въ Министерството на земледѣлието за мнение, и то е отговорило, че е съгласно.

Прешетарната комисия реши да се отпустнатъ безплатно на Българския олимпийски комитетъ, въ София, 2.000 куб. м. дървенъ строителенъ материалъ отъ държавнитъ сѣщища.

Моля Народното събрание да приеме това решение на комисията.

Председателстващъ А. Христовъ: Които приематъ решението на прешетарната комисия, да се отпустнатъ безплатно на Българския олимпийски комитетъ, въ гр. София, 2.000 куб. м. дървенъ строителенъ материалъ отъ държавнитъ сѣщища, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Ще се докладва по списъкъ XIX пореденъ № 8.

Докладчикъ Н. Сапунджиевъ (д. сг): Запасното под-офицерско дружество „Булаирска победа“, отъ гр. Самоковъ, е подало заявление, съ което моли да му се отпустнатъ 500 куб. м. строителенъ иглолистенъ материалъ отъ държавнитъ гори, за да довърши започната постройка на собственъ домъ и паркъ.

Комисията реши да се отпустнатъ безплатно на запасното под-офицерско дружество „Булаирска победа“, въ гр. Самоковъ, 500 кубически метра строителенъ иглолистенъ материалъ отъ държавнитъ гори въ Самоковското лесничество.

Х. Баралиевъ (с. д): Може ли така да ставатъ тия работи? Нѣма го министърътъ.

Докладчикъ Н. Сапунджиевъ (д. сг): Заявлението е ходило въ Министерството на земледѣлието, и то е дало съгласието си.

Председателстващъ А. Христовъ: Които сж съгласни съ решението на прешетарната комисия, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Ще се докладва по списъкъ XIX пореденъ № 6.

Има думата докладчикътъ г. Илия Бояджийски.

Докладчикъ И. Бояджийски (д. сг): Д-ръ Константинъ Муратовъ, отъ с. Койнаре, Бѣлослатинска околия, е подалъ заявление, съ което моли да се поправи името му въ решението на XXI обикновено Народно събрание, I редовна сесия, взето въ заседанието му на 22 мартъ 1924 г. отъ „В. Муратовъ“, както е погрѣшно било показано въ решението, на „К. Муратовъ“ — истинското негово име.

Комисията взе решение въ сжщия смисълъ.

Председателстващъ А. Христовъ: Които сж съгласни съ решението на прешетарната комисия, да се поправи

името на д-ръ Константинъ Муратовъ, живущъ въ с. Койнаре, Бѣлослатинска околия, въ решението на XXI обикновено Народно събрание, I редовна сесия, взето въ 51-то му заседание, държано на 22 мартъ 1924 г. и обнародвано въ „Държавенъ вестникъ“, брой 21 отъ 29 априлъ с. г., пореденъ № 68, отъ „В. Муратовъ“, на „К. Муратовъ“, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Ще се докладва по списъкъ XXIV пореденъ № 148.

Има думата докладчикътъ г. Иванъ Ингилизовъ.

Докладчикъ И. Ингилизовъ (мак): Председателътъ на старшия съветъ при гарнизонното офицерско събрание въ гр. Горна-Джумая е подалъ заявление, съ което моли да му се отпустне боровъ дървенъ строителенъ материалъ за построяване гарнизонно офицерско събрание съ читална и библиотека въ сжщия градъ.

Министерството на земледѣлието е дало съгласието си, и комисията е решила да се отпустне исканиятъ дървенъ материалъ.

Председателстващъ А. Христовъ: Има думата министърътъ на земледѣлието.

Министъръ Г. Василевъ: Г. г. народни представители! Понеже тукъ се правятъ знаци, искамъ по този въпросъ да се обясня. Отговорността е моя, на никого друго. Въ Горна-Джумая, а както ще видите и въ Неврокопъ, офицеритъ, които живѣятъ при изключително тежки условия, на самата граница, си строятъ клубове. Тамъ хотели нѣма, читалища нѣма, нѣма изобщо голѣма уютност. Новитъ земи сж забравени, тъй като нѣмаме пари да направимъ нѣщо за тѣхъ. Заявявамъ, че ако би се касало за софийския гарнизонъ, нѣмаше да се съгласи; ако се касаше за пловдивския или трънския гарнизонъ, сжщо нѣмаше да се съгласи. Обаче за гарнизонитъ въ новитъ земи съмъ съгласенъ, защото зная какви жертви правятъ, за да си построятъ офицерски събрания. Сѣмтамъ, че като изключение трѣбва единодушно да се съгласимъ да имъ отпустнемъ този строителенъ материалъ. За други гарнизони нито ще ви ходатайствавамъ, нито бихъ се съгласилъ. Тѣй че, въ случая, ако има грѣхъ, е мой. Решилъ съмъ по свѣстъ, че тукъ можемъ да направимъ изключение и ще моля да не правите опозиция.

Председателстващъ А. Христовъ: Които сж съгласни съ решението на прешетарната комисия, да се отпустне даромъ на началника на гарнизона въ гр. Горна-Джумая 1.000 кубически метра грубъ дървенъ строителенъ материалъ отъ държавнитъ сѣщища за построяване гарнизонно офицерско събрание съ читална и библиотека въ сжщия градъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ Г. Василевъ: Азъ моля това решение да се отнася и за Неврокопъ: и на гарнизона въ Горна-Джумая, и на този въ Неврокопъ да се отпустнатъ по 1.000 кубически метра строителенъ материалъ.

Председателстващъ А. Христовъ: Които сж съгласни, сжщото решение да се отнася и за Неврокопъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Ще се докладва по списъкъ XXIII пореденъ № 22.

Докладчикъ И. Ингилизовъ (мак): Училищното настоятелство въ с. Казакъ-дере, Варненска околия, моли да му се отстъпи частъ отъ Султанларското държавно блато за издрѣжка на основното училище въ селото имъ. Министерството на земледѣлието е дало съгласието си.

Комисията взе следното решение: да се отстъпи даромъ на Казакдеренското училищно настоятелство, Варненска околия, частъ отъ Султанларското държавно блато, състояща (частъта) отъ около 200 декара, при граници: на югъ — по права линия отъ Бучелиевата круша до „Бѣлия бръгъ“, на юго-западъ — султанларски ниви, на изтокъ — последната парцела на бѣжанеца Иванъ Спиридоновъ, отъ с. Синделъ, за издрѣжка на основното имъ училище.

Председателстващъ А. Христовъ: Които сж съгласни съ решението на прешетарната комисия, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Ще се докладва по списъкъ XXIV пореденъ № 56.

Докладчикъ И. Ингилизовъ (мак): Общинскиятъ кметъ на с. Влахи, Светиярачка околия, е подалъ заявление, съ което моли да се отпустнатъ на общината държавнитъ парцели, определени по плана за строежъ на новото селище „Крива-ливада“, за благоустрояване на сжщото селище.

Министерството на земледелието е дало съгласието си, и комисията взе решение въ същия смисъл.

Председателстващ А. Христовъ: Които съгласни съ решението на прошетарната комисия, да се отстъпи даромъ на Влахинската селска община, Светиврачка околия, въ пълна собственост и владение държавните парцели, предвидени по плана за строеж на новото селище „Криваливада“, същата община, съ общо пространство 701 декара, съ изключение парцелите: III от квартал № 8 и I от квартал № 9, които държавата запазва за свои нужди, моля, да вдигнат рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Ще се докладва по същия списък пореденъ № 55.

Докладчикъ И. Ингилизовъ (мак): Жителитъ на с. Бозова, Дупнишка околия, съ подали заявление, съ което молятъ да се отстъпи и тѣмъ ползуването отъ държавното пасбище „Килеро“, а не само на жителитъ на с. Проминово, както това е направено съ решение на Народното събрание отъ 20 февруарий 1930 г. — да се ползуватъ съвмѣстно.

Заявлението е изпратено въ Министерството на земледелието и последното, следъ проучване, казва, че въпросното село има право да иска да се ползува отъ държавното пасбище съвмѣстно съ жителитъ на с. Проминово.

Прошетарната комисия реши: видонзмѣнява съ решението на XXII-то обикновено Народно събрание, III редовна сесия, взето въ 42-то му заседание, държано на 20 февруарий 1930 г., като яйлакътъ „Килеро“, съ указанитъ граници въ протоколъ № 2 отъ 12 юлий 1906 г. на яйлачната комисия се отстъпи на жителитъ отъ с. с. Проминово и Бозова за съвмѣстно ползуване.

Председателстващ А. Христовъ: Които съгласни съ решението на прошетарната комисия, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Ще се докладва по списъкъ XXIII пореденъ № 20.

Докладчикъ И. Ингилизовъ (мак): Училищното настоятелство въ с. Надежда, Софийска околия, е подало заявление, съ което моли, да се отстъпи държавното двуетажно здание, бивше притежание на изселенитъ въ Гърция Братя Параманови, за помѣщение на училищата въ селото имъ.

Комисията реши да се отстъпи даромъ на училищното настоятелство въ с. Надежда, Софийска околия, държавното двуетажно здание въ същото село съ принадлежащото му мѣсто, при съседни: улици „Кубратъ“ и „Булаиръ“, Златанъ Цанковъ и Кръстю Цанковъ, бивше притежание на Братя Параманови, което да послужи за помѣщение на училищата въ селото имъ.

Министъръ Г. Василевъ: Зданието не ни трѣбва за друга целъ.

Председателстващ А. Христовъ: Които съгласни съ решението на прошетарната комисия, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Ще се докладва по същия списъкъ пореденъ № 15.

Докладчикъ И. Ингилизовъ (мак): Общинскиятъ кметъ отъ с. Враня, Светиврачка околия, моли да се отстъпятъ на Вранянската селска община всички свободни държавни мѣста, влизачи въ строителната частъ на с. Катунци, за благоустрояване на същото село.

Прошетарната комисия реши да се отстъпятъ даромъ на Вранянската селска община, Светиврачка околия, свободните държавни мѣста, влизачи въ строителната частъ на с. Катунци, същата община, подробно означени въ описа и скицата, приложени къмъ молбата, които мѣста да послужатъ за благоустрояване на последното село.

Председателстващ А. Христовъ: Които приематъ решението на прошетарната комисия, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Ще се докладва по списъкъ XXIII пореденъ № 19.

Докладчикъ И. Ингилизовъ (мак): Жителитъ на с. с. Батинъ, Кривина и Бѣляново, Бѣленска околия, съ подали заявления, съ които молятъ да имъ се отстъпятъ тревнитъ произведения и водопоятъ отъ държавното Батинско-Кривинско блато. Тѣ молятъ да имъ се отстъпятъ безплатно. Министерството на земледелието е дало съгласието си, обаче срещу плащане наемъ отъ 10—15 л. на декаръ.

Прошетарната комисия реши да имъ се отстъпятъ безплатно, и ще моля Народното събрание да се съгласи.

Х. Стояновъ (д. сг): Безплатно.

Докладчикъ И. Ингилизовъ (мак): Г. министърътъ, мисля, че е съгласенъ.

Министъръ Г. Василевъ: Съгласенъ съмъ.

Председателстващ А. Христовъ: Които приематъ решението на прошетарната комисия, да се отстъпятъ безплатно на жителитъ отъ с. с. Батинъ, Кривина и Бѣляново, Бѣленска околия, тревнитъ произведения и водопоятъ отъ държавното Батинско-Кривинско блато, за срокъ отъ 10 години, като жителитъ на с. Батинъ се ползуватъ изключително отъ Батинското блато, жителитъ на с. Кривина използуватъ 2/3 отъ Кривинското блато, а останалата частъ отъ последното блато се използува отъ жителитъ на с. Бѣляново — всички при следнитъ условия:

1) Да не се прѣчи отъ когото и да било, ако държавата предприеме каквито и да било мѣрки за подобрене на блатото въ риболовно отношение;

2) Еднакво да не пречатъ риболова навсѣкжде въ блатото, когато то — блатото — е съ високи или низки води;

3) Да не се правятъ въ блатото никакви съоръжения за ловене на риба;

4) Да се позволява на рибаритъ — безъ за това да се стбиратъ нѣкакви такси или да се дирятъ обезщетения — да си строятъ колиби за жилища въ досегашнитъ пунктове, да вадятъ каловената риба и да сушатъ мрежитъ си по камъша, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Постъпило е отъ Министерството на желѣзницитъ, почитъ и телеграфитъ предложение за одобрение прехвърлянето на концесията, дадена отъ Българската държава на чешката фабрика „Аеро-Прага“ за постройката на аеропланна фабрика въ България върху а. д. „Български Капрони“ — София и за допълване на чл. 4 отъ договора за концесията отъ 9 априлъ 1927 г. (Вж. прил. Т. I, № 152)

Постъпило е също отъ Министерството на общественитъ сгради, пѣтищата и благоустрояването законопроектъ за допълнение закона за извънбюджетенъ (свърхсметенъ) кредитъ по бюджета за 1928/1929 финансова година. (Вж. прил. Т. I, № 153)

Това предложение и законопроектътъ ще бждатъ раздадени на г. г. народнитъ представители и поставени на дневенъ редъ.

Министъръ Г. Василевъ: За утрешното заседание, моля, да се поставятъ на дневенъ редъ на трето четене всички приети днесъ на второ четене законопроекти.

Председателстващ А. Христовъ: За утрешното заседание ще имаме следния дневенъ редъ:

Трето четене законопроектитъ:

1. За разрешаване на Столичната община да сключи заемъ и пр.;

2. За пояснително тълкувание на чл. 1 отъ спогодбата Молловъ—Кафандарисъ.

3. За допълнение буква „г“ на чл. 5 отъ закона за пенсиятъ за изслужено време.

4. За учредяване фондъ при Б. з банка за насърдчене производството на захарно цвекло.

5. За откупуване ж. п. линия Крумово—Станимака.

6. За разрешаване на Карнобатската община да сключи заемъ.

7. За освобождаване отъ мито гладка галванизирана тель и пр.

8. За тълкувателенъ законъ къмъ закона за уреждане личнитъ ипотечарни заеми и пр.

9. За опрощаване такси отъ превозъ на пѣтници, багажъ и стоки, съ които съ начетени началници на временно владѣнитъ ж. п. линии въ новитъ земи.

10. За освобождаване отъ вносно мито и общински налогъ внесенитъ отъ Съюза на популярнитъ банки 500 каси стѣкла и пр.

11. Одобрение предложението за одобрение прехвърлянето на концесията, дадена отъ българската държава на чешката фабрика „Аеро-Прага“ за постройка аеропланна фабрика въ България.

Второ четене законопроектитъ:

12. За амнистия (предложение на Ат. Малиновъ)

13. За допълнение закона за заселване на българи и пр.

Първо четене законопроекта:

14. За изменение и допълнение закона за подпомагане пострадалите от обществени бедствия.

15. За изменение чл. 94 от закона за подобрене земледелското производство и пр.

16. За нормиране цените на предметите от първа необходимост.

17. Доклад на прощатарната комисия по всички списъци.

Второ четене законопроекта:

18. За възнаграждаване с народни пенсии Тодор Г. Влайков и Мария Абрашева.

19. За изменение чл. 138 от закона за тютюна.

20. Първо четене законопроекта за извънбюджетен свръхсметен кредит.

Който приемат този дневен ред, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Вдигам заседанието.

(Вдигнато на 20 часа и 45 минути)

Председател: **Н. НАЙДЕНОВЪ**

Подпредседател: **А. ХРИСТОВЪ**

Секретар: **Г. КРЪСТЕВЪ**

Началник на Стенографското отделение: **Д. АНТОНОВЪ**

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

	Стр.		Стр.
Отпускъ , разрешенъ на народните представители: Георги Енчевъ, Досю Негенцовъ, Георги Кулишевъ и Хюсеинъ х. Галибовъ	1905	4. За пояснително тълкуване на чл. 1 отъ спогодбата Молотовъ—Кафандарисъ отъ 9 декемврий 1927 г. (Второ четене — приемане)	1913
Предложения: 1. За одобрение VI-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 16 февруарий 1931 г., протоколъ № 12. (Едно четене — приемане)	1913	5. За учредяване фонда при Българската земеделска банка за насърчение производството на захарно цвекло. (Първо и второ четене — приемане)	1913, 1926
2. За одобрение първото постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 20 февруарий 1931 г., протоколъ № 14. (Едно четене — приемане)	1913	6. За откупуване железопътната линия Крумово—Станимака. (Първо и второ четене — приемане)	1927
3. За опрощаване на 9512310 л., дължими за данъци, и 5759.10681 л., дължими по изпълнителни актове на държавното съкровище, или общо 15.271.41681 л., отъ несъстоятелни и несъществуващи данъкоплатци. (Едно четене — приемане)	1913	7. За разрешаване на Карнобатската градска община да сключи заемъ. (Първо и второ четене — приемане)	1927
4. За опрощаване на 641303215 л., дължими по изпълнителни актове на държавното съкровище отъ несъстоятелни и несъществуващи длъжници. (Едно четене — приемане)	1913	8. За освобождаване отъ зносно мито и общински налогъ внасяните отъ странство жглово желязо и гладка галванизирана телъ, нуждни за отглеждане на десертни соргови лози. (Първо и второ четене — приемане)	1927
5. За одобрение постановлението на Министерския съветъ: II-то, взето въ заседанието му отъ 2 юний 1930 г., протоколъ № 30, и XVIII-то, взето въ заседанието му отъ 13 августъ 1930 г., протоколъ № 46, относно обнародване въ вестниците обявленията на държавните и изборните учреждения (Едно четене — приемане)	1913	9. За освобождаване отъ зносно мито и общински налогъ внасяните отъ Съюза на популярните банки 500 каси стъкла за парници съ вносни декларации 13.269 отъ 14 февруарий и 13.391 отъ 17 февруарий 1931 г., които сж раздадени на членовете-кооператори въ с. Джулюница, Горноорѣховско, за покриване на парници за ранъ зеленчукъ. (Първо и второ четене — приемане)	1928
6. За освобождаване отъ мито 2.000 унции бубено семе. (Едно четене — приемане)	1913	10. За допълнение буква „г“ на чл. 5 отъ закона за пенсире за изслужено време. (Второ четене — приемане)	1928
7. За продължаване срока на временно внесения празни съдове (бурета) за износъ на вина по закона за насърчение изгоса на вината и освобождаване поръчителствата за обезпечение митните бери на буретата (Едно четене — приемане)	1913	11. За тълкувателен законъ за уреждане на личните и ипотечни заеми, дадени на пострадалите отъ войните за постройка на жилища. („Държавен вестник“, бр. 20 отъ 23 април 1927 г. (Първо и второ четене — приемане)	1928
8. За одобрение прехвърлянето на концесията, дадена отъ българската държава на чешката фабрика „Аеро-Прага“ за постройката на аеропланна фабрика въ България върху а. д. „Български Капрони“ — София, и за допълнение на чл. 4 отъ договора за концесията отъ 9 април 1927 г. (Съобщение)	1931	12. За опрощаване на такси произлизащи отъ превозъ на пътници, багажи и стоки, за които Главната дирекция на железниците и пристанищата е издала начети на началниците на временно владните ж. п. станции и влагалници въ земите, завладени отъ българските войски през войните 1912/1913 и 1915/1918 г. (Първо и второ четене — приемане)	1928, 1929
Законопроекти: 1. За изменение и допълнение на избирателния законъ. (Трето четене — приемане)	1905	13. За допълнение закона за извънбюджетен (свръхсметен) кредит по бюджета за 1928/1929 финансова година. (Съобщение)	1931
2. За разрешаване на Столичната община да сключи заемъ отъ Българската централна кооперативна банка за строежъ на Рилския водопроводъ. (Второ четене — приемане)	1912	Прошения: 1. Св. Петка, село отъ Пешерска околия, жителите — отпуща се безплатно на жителите на с. Св. Петка, Пешерска околия, ежегодно по 2.000 куб. м. грубъ строителен чамовъ материал отъ държавната гора „Гешова-планина“, като имъ се разрешава, тоже безплатно, пашата на добитъка въ възрастните насаждения въ същата гора — и въ двата случая през течение на 10 години отъ влизане въ сила на това решение. (Прието)	1929
3. За изменение и допълнение на закона за държавен контрол върху частните застрахователни дружества. (Трето четене — приемане)	1912		

- 2 Багакъ, село отъ Пещерска околия, общинският кметъ, председателитъ на църковното и училищно настоятелства — отстъпватъ се на Баташката селска община, Пещерска околия, въ пълна собственост и владение следнитъ държавни гори и пасища, подробно означени въ приложената къмъ преписката карта, при граници: „Кара-Чомакъ“, половината „Бегликъ“, по течението на р. Семиза, „Ташъ-Боазъ“, „Сель-Каприя“ и възвие по Чукурската рѣка, като по тоя начинъ границата на Баташката общинска гора става: на северъ връхъ 1.877, Ракитовската гора до върха 1.765, на западъ — по р. Семиза, Баташката държавна гора — Бегликската рѣка, „Ташъ-Боазъ“ — рѣката Сель-Каприя; на югъ — Фотеската държавна гора, по течението на р. Сель-Каприя, по дѣвия притокъ на сѣщата, кота 1.702, презъ вододѣла, по дерето на Карлъшката рѣка, чатъма на дветъ Карлъшки дерета; източно — по границата на „Хаджи Османица“, „Бозъ-Баши“, до върха „Карлъкъ“, кота 2.082 и Баташката общинска гора.
- Въ замѣна на тия гори и пасища Баташката селска община, църковното и училищно настоятелства отстъпватъ на държавата следнитъ гори: „Телли-Балканъ“, „Гюмушъ-чамъ“, „Ахмедъ-бей Юрлю“, „Фатме-Чекуръ“ и „Куркутя“. (Прието) 1929
- 3 Българска олимпийски комитетъ гр. София — отпуска се безплатно на Българския олимпийски комитетъ, въ гр. София, 2.000 куб. м. дървенъ строителенъ материалъ отъ държавнитъ сѣчища. (Прието) 1930
4. „Булаирска победа“, запасно подофицерско дружество въ гр. Самковъ — отпуска се безплатно на запасното подофицерско дружество „Булаирска победа“ въ гр. Самоковъ петстотинъ (500) куб. метра строителенъ иглолистенъ материалъ отъ държавнитъ гори въ Самоковското лесничество. (Прието) 1930
5. Муратовъ д-ръ Константинъ, отъ с. Койнаре, Бѣлослатинска околия — поправя се името на д-ръ Константинъ Муратовъ, живущъ въ с. Койнаре, Бѣлослатинска околия, въ решението на XXI-то обикновено Народно събрание, първа редовна сесия, взето въ 51-то му заседание, държано на 22 мартъ 1924 г. и обнародвано въ „Държавенъ вестникъ“ бр. 21 отъ 29 априлъ с. г., пореденъ № 68, отъ „В. Муратовъ“ на „К. Муратовъ“. (Прието) 1930
6. Горна-Джумая, председателъ на старшия съветъ при гарнизонното офицерско събрание — отпуска се даромъ на началника на гарнизона въ гр. Горна-Джумая 1.000 куб. м. грубъ дървенъ строителенъ материалъ отъ държавнитъ сѣчища за построяване гарнизонно офицерско събрание съ читална и библиотека въ сѣщия градъ. (Прието) 1930
- 7 Неврокопъ, началникътъ на гарнизона — отпуска се даромъ на началника на гарнизона въ гр. Неврокопъ 1.000 куб. м. грубъ дървенъ строителенъ материалъ отъ държавнитъ сѣчища за построяване гарнизонно офицерско събрание съ читална и библиотека въ сѣщия градъ. (Прието) 1930
8. Казакъ-дере, село отъ Варненска околия, училищното настоятелство — отстъпва се даромъ на Казакдеренското училищно настоятелство, Варненска околия, частъ отъ Султанларското държавно блато, състояща (частъта) отъ около 200 декара, при граници: на югъ — по права линия отъ Бучекливата круша до „Бѣлия бръгъ“,

- на югозападъ — Султанларски ниви, на изтокъ — последната парцела на бѣжанеца Иванъ Спирidonовъ, отъ с. Синделъ, за издръжка на основното имъ училище. (Прието) 1930
 - 9 Влахи, село отъ Светиврачка околия, общинският кметъ — отстъпватъ се даромъ на Влахинската селска община, Светиврачка околия, въ пълна собственост и владение държавнитъ парцели, предвидени по плана за строежъ на новото селище Крива-ливада, сѣщата община, съ общо пространство 701 декара, съ изключение парцелитъ: III отъ кварталъ № 8 и I отъ кв. № 9, които държавата запазва за свои нужди. (Прието) 1930
 - 10 Бозовая, село отъ Дупнишка околия, жителитъ — видоизмѣнява се решението на XXII-то обикновено Народно събрание, III редовна сесия, взето въ 42-то му заседание, държано на 20 февруарий 1930 г., като явлѣкътъ „Килеро“, съ указанитъ граници въ протоколъ № 2 отъ 12 юлий 1906 г. на явлѣчната комисия, се отстъпи на жителитъ отъ селата Поромино и Бозовая, Дупнишка околия, за съвмѣстно ползуване. (Прието) 1931
 11. Надежда, село отъ Софийска околия, училищното настоятелство — отстъпва се даромъ на училищното настоятелство въ с. Надежда, Софийска околия, държавното двуетажно здание въ сѣщото село, съ принадлежащото му мѣсто, при сѣседи: улици „Кубратъ“ и „Булаиръ“, Златанъ Цанковъ и Кръстю Цанковъ, бивше притежание на братъ Параманови, което да послужи за помѣщение на училищата въ селото имъ. (Прието) 1931
 12. Враня, село отъ Светиврачка околия, общинският кметъ — отстъпватъ се даромъ на Враненската селска община, Светиврачка околия, свободнитъ държавни мѣста, влизащи въ строителната частъ на с. Катунци, сѣщата община, подробно означени въ описа и скицата, приложени къмъ молбата, които мѣста да послужатъ за благоустрояването на последното село. (Прието) 1931
 13. Батинъ, Кривина и Бѣляново, Бѣленска околия, жителитъ — отстъпватъ се безплатно на жителитъ на с. Батинъ, Кривина и Бѣляново, Бѣленска околия, тревнитъ произведения и водопоятъ отъ държавното Батинско-Кривинско блато, за срокъ отъ 10 години, като жителитъ на с. Батинъ се ползуватъ изключително отъ Батинското блато, жителитъ на с. Кривина използватъ две трети отъ Кривинското блато, а останалата частъ отъ последното блато се използва отъ жителитъ на с. Бѣляново, всички при следнитъ условия:
1. Да не се прѣчи отъ когото и да било, ако държавата предприеме каквито и да било мѣрки за подобрене на блатото въ риболовно отношение;
 2. Еднакво да не прѣпятствуватъ риболова навѣжда въ блатото, когато то (блатото) е съ високи или низки води;
 3. Да не се правятъ въ блатото никакви съоръжения за ловене на риба и
 4. Да позволяватъ на рибаритъ — безъ за това да се събиратъ нѣкакви такси или да се дѣрятъ обезщетения — да си строятъ колиби за жилища въ досегашнитъ пунктове, да вадятъ заловената риба и да сушатъ мрежитъ си по камъша. (Прието) 1931

Дневенъ редъ за следващото заседание 1931